

XXVII.
ORSZÁGOS
TUDOMÁNYOS
DIÁKKÖRI
KONFERENCIA

Kalauz

Pedagógia • Pszichológia • Közművelődés • Könyvtartudomány

NYUGAT-MAGYARORSZÁGI EGYETEM
APÁCZAI CSERE JÁNOS TANÍTÓKÉPZŐ FŐISKOLAI KAR

GYŐR * 2005. MÁRCIUS 21-23.

Pályaorientáció családban, illetve gyermekotthonban élő általános iskolások körében

Alföldi Éva

Szociálpedagógia, 2004. 06. 08.

Eszterházy Károly Főiskola

Témavezető:

Fazekas Ida főiskolai tanársegéd

A statisztikai adatokat figyelembe véve kitűnt, hogy a gyermekotthonból sokkal kevesebb fiatal jut be arányát tekintve az oktatás középiskolai és csak elenyésző részük a felsőoktatás szintjére, a családban nevelkedettekhez képest.

A tanácsadási szakirányú képzés során ismereteket kaptunk arra vonatkozóan, hogy tudjuk a normál szocializációjú gyermekek pályaválasztási döntését segíteni. Ugyanakkor szociálpedagógusként arra is felkészítést kaptunk, hogy a gyermekotthonban élő fiatalokkal együtt tudjunk működni.

Dolgozatom célja, hogy megvizsgáljam, hogy a pályaválasztáshoz szükséges fontos ismereti elemek milyen szinten vannak a két vizsgált csoport esetében. A gyermekotthonban nevelkedett gyermekek körében melyek azok az esetleges hiányosságok, amelyeket információadással is orvosolni lehet. A kutatás nem tér ki a háttérben meghúzódó okozati összefüggések feltárására.

Kutatásom célcsoportja az általános iskolásokon belül a 7. osztályosok, mert ez az időszak alkalmas arra, hogy felmérjék lehetőségeiket, új ismeretekhez jussanak, megelőzve a konkrét iskolaválasztási döntés kényszerét. Mindkét vizsgált csoport esetében, a pályaorientáció szakaszában történt a segítség, a gyermekotthonban nevelkedettekénél; egyéni tanácsadás, (4 fővel), a családban élőkénél; pedig csoportos tanácsadás formájában (12 fő). A mintavételnél véletlenszerű mintavételi eljárással jártam el. Az egyéni tanácsadások során a Szilágyi Klára (1993) által kidolgozott munka-pályatanácsadás modellt vettem alapul. A csoportos foglalkozássorozatok folyamán az ő és munkatársai által összeállított a pályaválasztási tanácsadások alkalmával jól alkalmazható szabályozott formát, a strukturált csoportfoglalkozást használtam.

A következő ismereti elemek vizsgálatára tértem ki: érdeklődési kör szélessége (öndefiníciós kérdőívben az elfogadott irányok száma), a pályaismeret szélessége (érdeklődési irányuknak

megfelelően hány pályát tudnak megnevezni), pályaismeret mélysége (a megnevezett foglalkozásoknál, mennyire vannak tisztában a végzendő tevékenységekkel, használt eszközök, anyagok) tervezési készség (célok időperspektivikus lebontása). Az érdeklődési kör szélességére és a pályaismeret szélességére vonatkozóan az öndefiníciós kérdőívből kaptam információkat, a pályaismeret mélyégének és a tervezési készségnek taglalására a tanácsadói naplóban, illetve a folyamatelemzésben térek ki.

A következő eredményekre jutottam: a gyermekotthonban nevelkedettek érdeklődési iránya szűkebb, pályaismeretük kevésbé széles, kevésbé mély, tervezési készségük kevésbé fejlett mint a családban felnövőknél.

A kapott eredmények és a tapasztalatok tükrében a dolgozat konklúziójaként ajánlásokat teszek arra vonatkozóan, hogyan lehetne a tanácsadói munkát hatékonyabbá tenni a gyermekotthonban, milyen szempontokat kell figyelembe venni a munka megtervezésénél.

*Középiskolás diákok szabadidős tevékenységeinek vizsgálata**Albert Enikő - Krápicz Anita*

Építőmérnök – mérnök tanár, IV. évfolyam

Pécsi Tudományegyetem Pollack Mihály Műszaki Főiskolai Kar

Témavezető:

Gocsál Ákos főiskolai adjunktus

A dolgozat ismerteti a veszprémi Táncsics Mihály Szakközépiskola, Szakiskola és Kollégium, valamint az Ipari Szakközépiskola és Általános Gimnázium 10. évfolyamán tanuló diákok szabadidős tevékenységeinek vizsgálatát.

A tanulmány bemutatja a különböző iskolatípusba (általános képzésben résztvevő, szakközepes és gimnazista) járó tanulók tanulók tevékenységeit, összehasonlítva a szabadidőre fordítható idő mennyiségét és a cselekvések jellegét. A dolgozat kitér arra is, hogy a családi háttérén kívül milyen mértékben hat a diákokra az iskola és a baráti környezet.

Neveléstani szempontból próbál rávilágítani a tanulmány arra, hogy melyek azok a tényezők, amelyek a tanulók érdeklődésének középpontjában állnak, kreativitására hatnak.

A tanulmányban megfogalmazott hipotézisek a következők:

A gimnáziumban tanulók valószínűleg kevesebb szabadidővel rendelkeznek.

Aktívabban töltik el a rendelkezésükre álló időt.

A televízió és a számítógép egyre inkább teret hódít, a többi tevékenység rovására.

A szabadidő mennyisége befolyásolja a tanulmányi eredményt.

A hipotézisek igazolására kérdőíves kikérdezést alkalmaztunk, amely rákérdezett a mintaszemély nemére, korára, általános tevékenységeinek gyakoriságára, TV és számítógép használati szokásaira, milyen rendszerességgel olvas.

Eredményül azt kaptuk, hogy a hipotézisek nem minden téren igazolódtak. Sokak által kutatott terület a szabadidő szociológia, mivel a konstruktív tevékenységek nagy mértékben hozzájárulnak a tanulók szocializációjához, társadalomba való beilleszkedéséhez és a szélesebb körű ismeretek elsajátításához.

*A Bátrak Tábora "mert én is megérdemlem"**Bagi Veronika*

Szociálpedagógia, III. évfolyam

Debreceni Egyetem Hajdúböszörményi Pedagógiai Főiskolai Kar

Témavezető:

Kelemen Lajos főiskolai adjunktus

Dolgozatom témája a Bátor Tábor Alapítvány által szervezett Bátor Tábor bemutatása. A tábor szervezőinek célja, hogy a daganatos megbetegedésben szenvedő gyermekeket segítsék betegségükkel való megküzdésükben, elősegítsék gyógyulásukat, s legfőképpen támogassák őket rehabilitációjukban. Munkámban bemutatom, hogy milyen mértékben és módon járul hozzá a tábor ahhoz, hogy a gyermek elfogadja állapotát, és teljes értékű tagja legyen a társadalomnak.

Témaválasztásomat indokolja egyrészt, hogy segítőként részt vehettem a nyár folyamán a Bátor Táborban, s tapasztalásaimat szeretném megírni a segítő szakma aspektusából.

Másrészt gyakran találkozom azzal a társadalmi reakcióval, miszerint az emberek vagy sajnálkozva néznek a gyerekekre, vagy nem mernek szembeülni a jelenséggel és elfordulnak tőlük. Jó lenne, ha sikerülhetne kialakítani az emberekben egy egészséges toleranciát a rákos beteg gyerekek iránt.

Harmadrészt pedig szeretném a szociálpedagógus képzés tartalmát, ismeretrendszerét is bővíteni ezen a téren.

A dolgozatom első részében a Bátor Tábor Alapítványt, illetve a tábort mutatom be. Ezt követően a daganatos megbetegedéseket és azok mellékhatásait vizsgálom meg orvosi szempontból. Végül pedig a daganatos megbetegedések pszichikus hatásait tanulmányozom a veszteségfeldolgozó folyamat tükrében. Munkám zárásaként a segítő szakember aspektusából összegzem tapasztalataimat és az idevonatkozó szakirodalmi ismereteket.

*Barbárokra várva – A közoktatásban dolgozó pedagógusok
a családon belüli erőszakról*

Balázs Henrietta - Nagyvárad Andrea

Pedagógia, IV. évfolyam

Eötvös Loránd Tudományegyetem Pedagógiai és Pszichológiai Kar

Témavezető:

Hegedűs Judit egyetemi tanársegéd

Dolgozatunk célja, hogy a szakirodalom feldolgozását alapul véve egy empirikus kutatás segítségével bemutatva a közoktatásban dolgozó pedagógusok vélekedéseit a családon belüli erőszak jelenségéről. Kutatásunk során a következő kérdésfeltevéseink voltak, hogyan vélekednek a pedagógusok a családon belüli erőszak elterjedtségéről, ismerik-e a segítségnyújtás szereplőit, kompetensnek érzik-e magukat, mint segítő személyek, elégedettek-e ismereteikkel, rendelkeznek-e előítéletekkel a jelenség kapcsán, milyen összefüggések lehetnek a pedagógus családon belüli erőszakkal kapcsolatos saját élménye és vélekedései között. Vizsgáltuk valamint azt is, hogy a gyakorlatban megtörtént esetek milyen reflexiókat váltottak ki, és milyen érzéseket hívtak elő a pedagógusokból. Vizsgálatunkat kérdőíves kikérdezés és esettanulmányok tartalomelemzéssel való feldolgozásának segítségével végeztük el. Eredményeink azt mutatták, hogy a pedagógusok vélekedései gyakran nem tükrözik a jelenséggel kapcsolatos szakirodalom által is megfogalmazott téziseket. Általában tehát nem előítéletesek, azonban a köztudatban élő sztereotíp vélekedések és tévhitek valótlanágáról nincsenek mindig egyértelműen biztonsággal meggyőződve, s a megkérdezettek nagy része a gyakorlatban előforduló helyzetekre vonatkozóan nem rendelkezik semmilyen cselekvési tervvel. Úgy véljük, kutatásunk a családon belüli erőszakot olyan gyakorlati pedagógiai vetületből vizsgálta, mely számos további kérdést felvetett, s mind a tanárképzést, mind a közoktatási intézményeket cselekvésre készítő szempontokat világított meg.

*Hogyan vélekednek a gyerekek az élet dolgairól?**Barna Eszter Irén*

Tanító, 2004. 06. 14.

Eötvös Loránd Tudományegyetem Tanító- és Óvóképző Főiskolai Kar
Témavezető:**Serfőző Mónika** főiskolai adjunktus

Már főiskolai tanulmányaimat megelőzően is volt kapcsolatom gyerekekkel, főként súlyos betegségben szenvedőkkel. Egészségügyi szakközépiskolát végeztem, tehát elkerülhetetlen volt, hogy beteg gyerekekkel és felnőttekkel találkozzam. Alkalmam nyílt az egészségügyi intézmények szinte valamennyi osztályát és az ott folyó munkát megismerni, és azt állapítottam meg, hogy az élet nagy pillanatait, az élet nagy dolgait nem a Parlamentben és az üzleti tárgyalásokon mutatkoznak meg, hanem ezeken az osztályokon nap mint nap. Legmélyebb nyomot bennem a SOTE II. számú Gyermekklinika Onkológiai Osztályán töltött néhány hónap hagyott, ahol a halál kapujába került gyerekekkel foglalkoztam mint ápolónő. Első nap arra számítottam, hogy zokogó, kétségbeesett gyerekek és szülők látványa fogad majd, hogy az orvosok és nővérek is suttogva beszélnek, és hogy az egész nagyon lehangoló lesz. Zokogó, kétségbeesett szülőkben nem volt hiány, de a gyerekek a kórteremben éppen úgy viselkedtek, úgy játszottak, és úgy is fogadtak, mint az egészségesek, nem úgy, mint akik tudják, hogy talán hamarosan meg fognak halni. Érdeklődők, kíváncsiak, kedvesek voltak, nem a saját gondjukkal voltak elfoglalva, a családjukról meséltek, programokról, terveikről, és engem is kérdeztek, játszani hívtak. Jó volt velük lenni. És ez nem volt álca. Ők ilyenek voltak.

Aztán persze voltak megrázó percek is, amikor valaki súlyos állapotba került. Láttam felnőtt betegeket és gyermek betegeket is, és láttam felnőtteket és gyerekeket is meghalni, és azt állapítottam meg, hogy a gyerekek sokkal inkább fogadják méltósággal és csendes beletörődéssel a sorsukat, mint a felnőttek. Ők nem akarják tudatni mindenkivel, hogy az ő bajuk a legnagyobb, nem zsarolják ki a figyelmet, nem szenvednek látványosan, színpadiasan. Ezek a mondatok kissé talán szélsőségesek, de kevéske tapasztalatom ezt igazolja.

Természetesen ez a téma sokkal több dolgot takar, és egyáltalán nem korlátozódik negatív eseményekre, csupán kiemeltem egy véleményem szerint igen fontos és jelentős elemet, a halállal való szembenézést.

És hogy miért gyerekekkel? Azért, mert úgy gondolom, hogy a gyerekek olykor sokkal egyszerűbben és pontosabban képesek megfogalmazni olyan dolgokat, megválaszolni olyan kérdéseket, amelyekkel a felnőttek nehezen birkóznak meg. Ez véleményem szerint azért van, mert a felnőtt ember vonakodik beszélni olyasmiről, amit nem ismer, ami félelemmel tölti el, ha pedig mégis beszél róla, megpróbálja minél finomabban, minél árnyaltabban megfogalmazni gondolatait. Ezzel szemben a gyerekek azt mondják, amit gondolnak, nem „csomagolják” véleményüket, és némely felnőttel ellentétben bátran vállalják is azt. Ez nem azt jelenti persze, hogy a gyerekek számára nem létezik ún. tabu téma, sőt egyes témák esetében ösztönösen érzik, hogy valami titokzatos dologról van szó, s eképp is kezelik a témát, azonban, ha a megfelelő időben egy megfelelő emberrel beszélgetnek róla, képesek nagyon nyíltan szólni erről is.

Mindent összevetve úgy gondoltam, ha az „élet nagy kérdései” kerülnek témaként terítékre, akkor semmiképpen nem nélkülözhetjük a gyerekek véleményét sem.

*Tankönyvi ábrák elemzése neveléstani szempontból**Bogár Nikoletta*

Környezetmérnök-mérnök tanár, IV. évfolyam
Pécsi Tudományegyetem Pollack Mihály Műszaki Főiskolai Kar

Témavezető:

Gocsál Ákos főiskolai adjunktus

Az iskola és a társadalom által közvetített értékek a tankönyvekben is megjelennek, ezzel eszközt adnak a pedagógus kezébe nevelési helyzetek megteremtésére. A tankönyvek között is kiemelt helyet foglal el az olvasókönyv.

A kisiskolások ismereteibe alapvetően beépül az olvasókönyv tartalma, ezért nagyon fontos, hogy milyen tartalmú, milyen modelleket közvetítő szövegek, képek alkotják azt. Az olvasókönyvnek nem csak az a feladata, hogy eljuttassa a gyereket az olvasás készségéhez, hanem az is, hogy követendő mintákat mutasson a családi életről és az iskoláról. A dolgozat témája tankönyvi ábrák elemzése neveléstani szempontból.

A dolgozat alapfelvetése szerint a tankönyvek – konkrétan az általános iskolás olvasókönyvek –, jól tükrözik a didaktikai célok mellett a nevelési célokat is. A tankönyvi ábrák jelenetei nevelésméleti szempontból is funkciókkal rendelkeznek.

A dolgozat néhány a rendszerváltás előtti és utáni olvasókönyvet elemez abból a szempontból, hogy a bennük szereplő ábrák milyen értékeket közvetítettek, hogyan jelenik meg a szigor, a tekintély, milyen a család, az iskola képe az egyes ábrákon.

A legfontosabb elemzési szempont, hogy milyen magatartásformákat közvetítenek a tankönyvek a képek és illusztrációk alapján, illetve milyen nevelő hatású elemeket tartalmaznak.

*A vers hatalma – a pedagógia eszköze**Busku Anita Andrea*

Történelem, IV. évfolyam

Miskolci Egyetem Bölcsészettudományi Kar

Témavezető:

Dr. habil. Trencsényi László egyetemi docens

Dolgozatom célja: egy próbálkozás az irodalom gyermekekkel való megszerettetésére, illetve a nevelő-nevelt reláció színesebbé varázslására. Kiindulópontul az a méltatlanul elfeledett tétel szolgált: a verssel való operálás egyben pedagógiai segítséget is képezhet. Hogyan? A poézis révén a tanuló képessé válik valódi presztízisének betöltésére – s nevelté emelkedik a tanulási folyamat evolúciójában. Lehetősége nyílik arra, hogy megismerje önnön személyisége rejtett zugait, ám ami – pusztán a katedra oldaláról tekintve persze – még lényegesebb: az oktató számára is megnyitja az utat a nevelői grádics eléréséhez. Miért fontos ez? Ugyanis az irodalomtanítás jobbára az irodalomtörténet, verstan, irodalomelmélet, stb. közvetítésének szinonímája, ahol nincs mód tanár és diák közötti, igazán személyes interakciók létesítésére. Kötődésre viszont szükség van. E nélkül feszélyezett légkörben telnek az órák, amelyen nyilván nagyban módosíthat a nevelő, a növendékek személyisége, mégis kétségtelenül a fejlődés gátját jelenti. E gát áttörésének egy módja lehet a versírás pedagógiai eszközként való alkalmazása. E módszer négy kategóriáját különböztettem meg. A tartalmat, formát, stílust adó technikákban közös jellemző: egyaránt támpontot adnak a diáknak, hogyan fogjon verséhez. A negyedik azonban eltér ettől, hiszen teljesen a nebulóra bízta a feladatot. Elméletileg tehát kiteljesedik a diák személyisége, önismerete, verstani ismeretei, szókinccse, elmélyül a többi diákhöz, a tanárhoz, egyáltalán a környezetéhez fűződő viszonya. E hipotézis igazolásának próbáját két verseskötet elemzésével végeztem: téma, terjedelem, forma, az Én középpontba állítása és a hangulat alapján. Fontosnak tartom e technika szélesebb körű alkalmazását, az irodalomtanítás szerves részeként való funkcionálását. A dolgozat továbbfejleszthetősége további kutatásokban rejlik, hiszen a jelenlegi írás felhívás a tanárok „vállalni-akarására”. Egy analízis más szemszögből is megvilágíthatná a módszer pozitívumait: épülhetne olyan, kontrollcsoportos osztály vizsgálatára, amelyben az adott módszer segítségével történik a nevelés.

*Hétköznapi pedagógia: nevelési tanulságok közmondásokban,
szólásokban*

Csúcs Adrienn

Tanító, III. évfolyam

Eötvös Loránd Tudományegyetem Tanító- és Óvóképző Főiskolai Kar

Témavezető:

Hunyadi Györgyné dr. főiskolai tanár

Dolgozatomban a hétköznapi pedagógia és a szólások, közmondások között kerestem kapcsolatot. Mivel a hétköznapi pedagógia egyes jellemzői ráillenek a közmondásokra és szólásokra, kézenfekvőnek tűnt, hogy bennük és általuk vizsgáljam a hétköznapi pedagógia természetét. Az volt a célom, hogy megnézzem a 10 – 12 éves gyerekek mennyire ismerik a nevelési tanulságokat hordozó frazémákat, illetve, hogy ismereteik milyen mértékben származhatnak családi szocializációból. Vizsgálatomban két ötödikes és két hatodikos osztály (54 fő) volt segítségemre. Ismereteik felméréséhez feladatlapokat készítettem, amelyeket önálló munkában töltöttek ki. A megfigyelés kutatási módszerét is alkalmaztam: a gyerekek csoportokban szituációkat teremtettek az egyes szólásokhoz és közmondásokhoz. Az ezekből származó adatok kvantitatív és kvalitatív feldolgozása után megállapíthatom, hogy bár a gyerekek szerint otthon alig hallanak szólásokat, közmondásokat, mégis nagy részük a frazémáknak mintegy 3/5-ét ismerte. Ez a családi nevelés látens tanulási módjaival magyarázható: a szólásokat, közmondásokat sokan nem tudatosan használják, s a gyerekek sem választják külön a szülői „intelmek” más elemeitől. Mégis (mint a rejtett hatások általában) elraktározódnak, majd aktualizálódhatnak. Kutatásom talán felhívja a figyelmet arra, hogy a hétköznapi nevelési koncepciók forrásai és megnyilvánulási formái lehetnek a közmondások és szólások, s mivel generációk tapasztalatait tartalmazzák, érdemes figyelni rájuk, tudatosan beépíteni a tervszerű nevelési hatások közé is. Így egyúttal „nyelvünk virágait” is őrizhetjük.

*Újpest helytörténete, iskolakultúrája, egyház- és vallástörténete,
szociális és gyermekvédelmi munkája*

Deim Valéria

Szociálpedagógia, IV. évfolyam
Apor Vilmos Katolikus Főiskola

Témavezető:

Kádár Gyula főiskolai docens

Tudományos diákköri dolgozatom helytörténeti, vallás- és egyháztörténeti és iskolatörténeti kutatómunka. Elméleti, tapasztalati, pedagógiai történeti elemzés.

Kutatómunkám során Újpest helytörténetét (az őskortól napjainkig) egyház- és vallástörténetét, iskolatörténetét, gyermekvédelmi munkáját, intézményrendszerét vizsgáltam tudományos igényességgel. Részletezve a Kanizsay Dorottya Egészségügyi Szakképző Iskola és Gimnázium történetét, oktató – nevelő munkáját.

Kutatásaim során az objektivitásra, a valódiságra, a megbízhatóságra, az egzaktságra, a történeti hűségre mindvégig törekedtem.

A kutatási módszerek alkalmazásában a módszerek kombinatív alkalmazására tettem kísérletet.

Szeretném, ha az általam kiválasztott téma, a feltárt és összegyűjtött (primer, szekunder) forrásanyag értékes adalékot szolgáltatna Újpest hely- egyház- és vallástörténetéhez.

Bízom abban, hogy kutatásom szerény eredményeivel hozzájárulhatok úgy a kerület, mint az iskola történetének hitelesebb megismeréséhez. Bizonyítani kívánom továbbá, hogy az iskola léte, története, szerves és elengedhetetlen része a kerület életének, megalakulásával és működésével a kerület lakói gazdagodtak.

*A Virág-mozgalom**Evarics Regina*

Magyar nyelv és irodalom, V. évfolyam
Miskolci Egyetem Bölcsészettudományi Kar

Témavezető:

Juhász Orchidea egyetemi tanársegéd

A dolgozatom célja, hogy bemutassak egy magyarországi mozgalmat, mely Izraelben valósult meg elsőként a világon. Innen indult útjára és tíz éve működik hazánkban, Salgótarjánban egy főiskolán, mely nem pedagógiai orientáltságú. Az ott tanuló hallgatók önként vállalják hátrányos helyzetű kisgyermek támogatását, segítségét. A Virág-mozgalom egy helyi általános iskolában, Baglyasalján működik. Jelenleg ötven főiskolás vesz részt mentorként az iskolai gyakorlatban. A hallgatók módszere nagyon egyszerű és szép. Szeretni kell a kisdíákokat és segíteni nekik megoldani problémáikat. Ez tanulópárokban valósul meg, ahol a főiskolás kikérdezi, irányítja védencét, tanácsokkal látja el, közös programokon vesznek részt. Olyan példát mutat, melyet eddig a párja sosem látott, célokat, akaratot és szeretetet. Ennek eredményeként a kisdíákok véleménye is formálódik, életfilozófiájuk változik, már nem csak egy napra terveznek, hanem komolyabb célokat fogalmazznak meg maguknak. Nyíltabbá válnak, a főiskolásoknak pedig megváltozik az értékítéletük, előítéleteik megszűnnek. További „hozádeka” a mozgalomnak, hogy a párok mindkét tagjának tanulmányi eredménye javul, felelőség érzetük nő. Kutatás közben többek között tapasztaltam, hogy azok a gyerekek, akik már kaptak szeretetet egy főiskolástól önzetlenebbek, közvetlenebbek és ők is képesek szeretetet adni. Ez a mozgalom hasznosságát és ez erőfeszítések eredményét igazolja. Szeretetet adni, segíteni – ez a célja a mozgalomnak.

*Középiskolás diákok magyarságtudattal, nemzeti ünnepekkel
kapcsolatos attitűdjei*

Farkas Boglárka

Környezetmérnök-mérnök tanár, IV. évfolyam
Pécsi Tudományegyetem Pollack Mihály Műszaki Főiskolai Kar

Témavezető:

Gocsál Ákos egyetemi adjunktus

Mindennapi életünkben vannak kitüntetett napok, események, amelyek meghatározzák életünket. A nemzeti ünnepek fontosak, mert olyan dátumokat jelölnek, amelyek meghatározták a nemzet további fejlődését. Célom, hogy kiderítsem, a középiskolásoknak milyen nemzeti tudata van, milyen értékeket vallanak magukénak. A dolgozat ismerteti a témához kapcsolódó alapfogalmakat és a nemzettudat fontosságát.

Kutatásom három különböző iskolatípusban mérte fel a tanulók attitűdjeit. A felmérés kérdőíves kikérdezéssel történt. Arra kerestem a választ, hogyan viszonyulnak a nemzeti ünnepekhez a mai középiskolások és van-e különbség az egyes iskolatípusokba járó tanulók attitűdjei között.

A dolgozat végső következtetése a következő: összességében elmondható, hogy a tanulók többségének a nemzeti ünnepek közömbösek, bár voltak olyan válaszok is, amelyek arra utaltak, hogy a tanulók megértik, mit jelentenek a nemzeti ünnepek, és tiszteletben tartják őket. Egyértelmű különbséget lehet felfedezni a gimnáziumi tanulók és a szakmunkástanulók hozzáállása között.

A téma további kutatásában választ kereshetünk arra, hogy miként alakult ki ez a helyzet és a továbbiakban milyen teendők kínálóznak.

*Apokalipszis projekt**Farkas Erika*

Magyar nyelv és irodalom, V. évfolyam
Miskolci Egyetem Bölcsészettudományi Kar
Témavezető:

Juhász Orchidea egyetemi tanársegéd

Az iskola, amely kialakulása óta elsődleges feladatának tartotta, hogy a tudományok és az ember termelő gyakorlata által átadja a fiataloknak, e feladat teljesítése közben a tudományos megismerés logikájának foglyává vált. A világ megismerésére törekvő tudomány ugyanis fejlődéstörténetének több évszázados szakaszában analitikus jellegű volt, azaz részeire bontotta a világot azért, hogy ezeket a részeket mint különös területeket mélyebben megismerhesse. Az iskola is erre a logikára építette ismeretközlő technológiáját. A világ tantárgyakra oszlik, s noha ezek a tantárgyak békésen megférnek egymás mellett az órarendben, köztük – illetve a bennük megismerhető világ-darabkák között – jószérivel elvész minden kapcsolat. A századelőn hirtelen támadt szélként gyermekbarát pedagógusi elképzelések söpörtek végig Nyugat-Európán: az oktatás középponti gondolatává vált a gyerekből, a gyerek gondolkodásából és érzelmi igényeiből való kiindulás. Ezt tanulásszervezési újítások követték: megjelentek az ún. projektek. A gyerekek felszabadítása jegyében néhány reformiskolában lebontották a tantárgyak és tanórák falait, a gyerekeket egy-egy komplex feladat elé állították. A projekt esetében tehát mindig valami komplex, összetett vállalkozásról van szó, sok különböző rész, részlet egységben látásáról és egységben kezeléséről. A projekt módszer a megismerés egyik, mondhatni fő forrásává a gyerek tapasztalatát teszi meg. „Maga az élet nevel” – ez a rövid summázata ennek a nevelélméleti elvnek. Az élet azonban csak akkor nevel, ha „élük”, azaz csak akkor, ha aktívan, alkotóan veszünk részt az élet történéseiben.

Egy középiskolai osztály számára dolgoztam ki az apokalipszis projektet, amelybe az összes tanórát, műveltségterületet bevontam, lehetővé téve a téma integrált feldolgozását. Célom a gyerekek téma iránti érdeklődésének felkeltésén túl felfedeztetni velük a lehetséges nézőpontok és összefüggések sokféleségét.

*Hogyan él a mi családjunk?**Fecser Nikolett*

Mérnökstanár, IV. évfolyam

Széchenyi István Egyetem Műszaki Tudományi Kar

Témavezető:

Dr. Vásárhelyi Zsuzsanna főiskolai docens

A család a nevelés legfontosabb színtere. Szerepe igen jelentős az ember életében, mivel a családban történik a személyiségfejlődés érzelmi alapjainak lerakása. A család biztosítja az első ún. interakciós teret, és itt alakul ki a gyermek identitása. A családtagok a gyermek legelső modelljei, akik saját szubkultúrájukba igyekeznek bevezetni a gyermeket.

A dolgozat célja, hogy 52 győri középiskolai tanuló véleménye alapján bemutassa a családok életének és viszonyainak egy-egy szegmensét. A dolgozatban először röviden áttekintem a család és a társadalom kapcsolatát, korunk hatásait a családi közösségre. Ismertetem a családi hatásrendszer legfontosabb pszichológiai tényezőit, szocializációs funkcióit.

Kérdőíves felmérés és szóbeli interjúk alapján elemeztem a diákok családjának szerkezetét, szüleikhez való kötődésüket. Bemutatom a családok nevelési stílusát, attitűdjét és ismertetem az előforduló családi konfliktusok forrásait. A vizsgálat alapján megállapíthattam, hogy sajnos sok diák él formálisan ép és csonka családban. Nem mindenkit vesz körül szeretetteljes, kiegyensúlyozott érzelmi légkör, ezért jelenlegi családjuk élete, nevelési eljárásai nem mindenki számára követendő példa. Hangsúlyozom, hogy az elsődleges szocializáció révén szerzett tapasztalat ugyan nem megváltoztathatatlan, de igen mélyen gyökerezik bennünk. Ezért olyan fontos, hogy főként kisgyermek és serdülőkorban pozitív hatások érijék az embert a családban.

*Droghelyzet – és prevenció a mai Magyarországon**Fejér Noémi*

Tanító szak, 2004. 06. 15.

Kölcsy Ferenc Református Tanítóképző Főiskola

Témavezető:

Tamusné Molnár Viktória főiskolai tanársegéd

A vizsgálatom legfőbb célja az volt, hogy az elkészített interjúk alapján felmérjem, hogy a drogprevenció mennyire hatékony napjainkban és milyen a droghelyzet Magyarországon. A vizsgálatom módszere a strukturált interjú. Feltevéseim között szerepel, hogy a drogprobléma már a kilencvenes években is meghatározó jelentőségű volt hazánkban. A beszélgetések előtt azt gondoltam, hogy az iskolázottság nagyban befolyásolja a droggal való kapcsolatot. Mikor és miért nyúltak először a kábítószerhez ezek a huszoneves fiatalok? Erre a kérdésre is szerettem volna választ kapni a kiértékelt interjúkból. A ki-kérdezés után bebizonyosodott, hogy a drogprevenciónak nem kellene abbamaradnia a középiskolában, hanem a felsőoktatási intézményekbe járó fiatalságot is célba kellene venni. Az eredmények három feltevésemet igazolták és egyet nem, mégpedig azt, hogy az iskolázottság nem befolyásolja a drogfogyasztást. Minden megkérdezett a baráti társaságban nyúlt először a droghoz a kilencvenes évek közepén. Ebből is következik, hogy már akkor súlyos probléma volt a drog. Annak ellenére, hogy egyre több intézmény jön létre a megelőzésre és a drogosokkal való foglalkozásra, véleményem szerint a probléma valódi megértése és felismerése hiányzik társadalmunkból. Reményeim szerint ez hamarosan változni fog, csak nehogy akkor már késő legyen.

*Tanulás és motiváció**Fülöp Boglárka*

Mérnök-tanár, V. évfolyam

Széchenyi István Egyetem

Témavezető:

Dr. Vásárhelyi Zsuzsanna főiskolai docens

Cselekvéseink alapvető indítékai azok a késztetések, amelyeket valamely szükséglet jelentkezése hoz létre. Ezeket a késztetéseket nevezzük motivációnak. A motiváció kialakítása a sikeres tanítás és az eredményes tanulás egyik legfontosabb előfeltétele. Ennek megteremtésében a tanulás öröme, a felfedezés izalmának jut a legfontosabb szerep. Ahhoz, hogy ezt az örömet és felfedező izgalmat, ezt az intellektuális kalandot a gyermek és az ifjú átélhesse, úgy kell tanítanunk, hogy érdeklődést keltsünk fel benne.

A dolgozat célja a tanulás és a motiváció összefüggéseinek vizsgálata. Különböző életkorú diákokkal végzett kérdőíves felmérés és szóbeli interjúk alapján elemzem azokat a belső és külső ösztönzőket, amelyek befolyásolják a tanulmányi eredmények alakulását. Bemutatom azokat a legfontosabb hatótényezőket, amelyek aktivitásra serkentenek. Milyen a tanulók érdeklődése, tudásvágya, a tanuláshoz való érzelmi viszonya. Mekkora szerepe van a pedagógus személyiségének, tanítási módszerének, valamint a tudás várható társadalmi megbecsülésének, a jutalom vonzó perspektívájának. A vizsgálat eredményeként feltárom a diákok tanulási szokásait, az egyes tantárgyakhoz való kötődésüket, valamint a szülők és a tanárok motiváló szerepét, amely megfelelő atmoszférát képes teremteni az eredményes tanuláshoz.

*A kórházpedagógia világa**Fülöp Tibor*

Történelem, V. évfolyam

Pécsi Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kar

Témavezető:

Adonyiné Gábori Mária egyetemi adjunktus

A dolgozat célja a súlyosan, illetve tartósan megbetegedett gyerekek, fiatalok standard kórházpedagógiai támogatásának nyomon követése. Választ keresünk továbbá arra a kérdésre is, hogy mi is az a kórházpedagógia voltaképpen, miképpen lehetséges a pedagógia beépülése egy orvosi közegbe, olyan módon, hogy az a gyógyítási folyamat szerves részét képezze. Ezen folyamat nyomon követésének egyik bázisát a kórházi munka szolgáltatja gyakorlati tapasztalatok eredményezik, másik bázisát pedig a felkutatott külföldi szakirodalmak, illetve a kiépített külföldi kapcsolatok eredményeként megvalósuló konferenciák nyújtotta tapasztalatok. Az ezzel a témával kapcsolatos kutatások jelenleg is folynak, melyeknek célja a magyarországi kórházpedagógia módszertanának megalapozása, illetve a kórházpedagógiai támogatás széles körben ismertté tétele. A dolgozat ötvözi a külföldön már alkalmazott módszereket – melyeknek alkalmazása a magyarországi kórházpedagógiai támogatás fejlődésének fő célja – illetve az itthoni eredmények alapján alkalmazható eljárások bemutatását, prezentálva ezáltal a fejlődéshez szükséges irányvonalak kijelölését. A minduntalan újabb és újabb külföldön már alkalmazott eljárások sikeres átültetése magyar viszonylatok közé a fejlődést bizonyítja. A fejlődését, melynek egy picit morzsáját a kórház-pedagógiával kapcsolatban megjelenő gyakorlati és elméleti kérdéseket is feszegető konferenciák megjelenése is mutat, táptalajt szolgáltatva a későbbiekben megjelenő tudományos munkáknak. A kórházpedagógia tehát annak ellenére, hogy Magyarországon nem tekinthető széles körben ismert jelenségnek, nálunk is jelen van, kiemelten közhasznú funkciókat betöltve.

*Tanulási sajátosságok a pedagógiai folyamatban: a hatékony
tanulás titka?*

Gaskó Krisztina

Pedagógia, IV. évfolyam

Eötvös Loránd Tudományegyetem Pedagógiai és Pszichológiai Kar

Témavezető:

Dr. Falus Iván egyetemi docens

A „hatékony”, „eredményes”, „sikeres” tanulás korunk közkedvelt kifejezései, amikor az élethosszig tartó tanulás már nemcsak mint szlogen, hanem mint életforma is kezd beivódni tudatunkba, az önmagunkról és saját jövőképünkről való gondolkodásunkba. De bármennyire is népszerűek lettek az utóbbi években a hatékony tanulás fortélyainak elsajátításával kecsegtető tanfolyamok és könyvek, a hatékony tanulás elsajátításának legmegfelelőbb színtere az iskola marad.

A dolgozat a hatékony tanulás, a tanulási stratégiák, módszerek, stílusok és a tanulási motiváció szakirodalmi háttérének feltárásával, valamint egy empirikus vizsgálat eredményeinek bemutatásával arra keresi a választ, hogy milyen lehetne az a tanulásmódszertan oktatás (ha egyáltalán így kellene hívni), amely a tanulóknak a hatékony tanulási szokások kialakításában nyújtana segítséget.

A vizsgálatra kérdőíves felmérés formájában került sor 2004 tavaszán a budapesti Alternatív Közgazdasági Gimnázium és a Városmajori Gimnázium hetedik, kilencedik és tizenegyedik évfolyamos tanulóinak (összesen 325 fő) részvételével. Az adatok statisztikai elemzése számos különbséget tárt fel a tanulásmódszertan oktatásban részesülő és nem részesülő, valamint a tanulási szokásaikat hatékonynak és kevésbé hatékonynak tartó, illetve az autonóm tanulásirányítással rendelkező és nem rendelkező tanulók között. Az eredmények alapján levonható következtetések arra kívánják felhívni a figyelmet, hogy a hatékony tanulási szokások tanításának nem vagy nem csak az alkalmazott tanulási módszerek elsajátítására vagy a megfelelő (?) motivációs bázis kialakítására kellene (lehetne) kiterjednie, hanem – mindezek mellett – a tanulásra vonatkozó általános és önismeret bővítésére, az önirányított tanulás képességének kialakítására, fejlesztésére is.

*Az internetfüggőség betegség-e vagy korosztályra jellemző
viselkedésminta a 16-17 évesek körében?*

Gazsó László

Szociálpedagógia, II. évfolyam

Debreceni Egyetem Hajdúböszörményi Pedagógiai Főiskolai Kar

Témavezető:

Kelemen Lajos főiskolai adjunktus

Dolgozatomban arra keresem a választ, hogy a 16-17 éves korosztály vajon mennyi időt tölt számítógép előtt, mennyi időt szán az Internetezésre. Hány százalékuk veszélyeztetett abból a szempontból, hogy túl sok időt szánnak e tevékenységre, s ennél fogva sérülnek alapvető pszichológiai, esetleg biológiai (alvás) szükségletei. Beszélhetünk-e egyáltalán valamiféle függőségről? Kérdéseimre a választ kérdőíves vizsgálattal, valamint a vizsgálatból kapott eredményeim más kutatásokkal történő összehasonlításával szeretném megválaszolni. Dolgozatomat az Internet rövid bemutatásával kezdem, majd a legtöbbet használt internetes környezeteket próbálom bemutatni. Az olvasó betekintést nyerhet a háló sajátos nyelvezetébe. Bemutatom az ITTK 2002 őszén végzett felmérését, mely a 20 év alatti felhasználók Internetezési szokásait vizsgálta. Saját kérdőívemet 2004 őszén készítettem 16-17 éves középiskolás tanulók között, ennek bemutatása, elemzése valamint a következtetések levonása található a dolgozatomban. A kérdőív megtekintése után a függőséget és kialakulásának lehetséges okait, valamint az Internetfüggőséget mutatom be. Több szakmai vita folyt már ebben a kérdésben a szakemberek között ezekből kettőt emeltem ki melynek résztvevői Vajda Zsuzsanna és Ritter Andrea pszichológus, Fábián Zsolt pszichiáter, valamint Pillók Péter szociológus volt. Dolgozatom zárásában megpróbálom összegezni a leírtakat, felhívni a figyelmet arra, hogy foglalkozni kell a túlzott Internet használattal, főleg a fiatal tanulók körében. Dolgozatom végén, vizsgálataim eredményeképpen kiemelem annak jelentőségét, hogy a prevenció munkát számítógép és Internet használat terén is el kell kezdeni. Hangsúlyozom a szociálpedagógus szerepét e munkában.

*A TV reklámok nevelő hatása a gyerekekre**Geng Tamás - Kovács Zoltán*

Villamosmérnök-tanár, IV. évfolyam

Pécsi Tudományegyetem Pollack Mihály Műszaki Főiskolai Kar

Témavezető:

Gocsál Ákos egyetemi adjunktus

A gyerekek szocializációjában manapság a tv egyre nagyobb szerepet kap. Ha bekapcsolja valaki a tv-t, a rádiót, kinyit egy újságot, egy könyvet, számíthat arra, hogy valaki nevelésben részesíti: rábeszél, oktat vagy netán kioktat. A sok „jó” mellett, amit az ember megtudhat a média útján, rejtve megjelennek olyan „minták és normák”, melyeket olykor észrevétlenül is belesulykolnak az egyénbe. Éppen ezért is hasznos, hogy minél többet megtudjon az ember arról, hogy milyen hatások köszönhetők az egyes műsorfajták, műfajok eszközeinek.

A TDK dolgozat témája az, hogy megvizsgálja, hogy azok a reklámok, amelyek a gyerekeknek szólnak, hogyan mutatják be mondanivalójukat, milyen nevelő hatást fejtenek ki a gyerekekre. A reklámok ismétlésével sokkal nagyobb hatást fejtenek ki a gyerekekre, mint az egyszeri műsossal. Ha az a kép, amelyet lát konstruktív magatartást mutat, akkor a tv-nek hasznos hatásáról győződhetünk meg. Ha viszont valamilyen szempontból a reklám egy torz képet mutat a gyerekeknek a világról, a viselkedési formákról vagy a követendő normákról, akkor ártalmasnak kell nyilvánítani és meg kell próbálni a hatását ellensúlyozni, illetve megszüntetni.

A kutatás során a két kereskedelmi adó (TV2 és RTL Klub) szombat délelőtti műsora lett megvizsgálva. A feldolgozás módszere: a tartalomelemzés.

A téma érinti a neveléstan, a pszichológia, és a kommunikáció tantárgyakat, mivel ezek segítségével ismerhetők fel a szituációk.

*Iskolai rekreáció és mentálhigiéne**Gorgyán Anikó*

Egészségtan-testnevelés, IV. évfolyam

Szegedi Tudományegyetem Juhász Gyula Tanárképző Főiskolai Kar

Témavezető:

Fritz Péter főiskolai tanársegéd

Vizsgálatom célja az egészségfejlesztés gyakorlati alkalmazása 7. osztályos tanulók körében. Ehhez választott célcsoport egy szegedi általános iskola 7. osztályos tanulói közül véletlenszerűen kiválasztott 30 fiú, 30 lány.

Vizsgálatom során arra a kérdésre kerestem a választ, hogy a 13-14 éves gyerekek szabadidő eltöltését lehet-e befolyásolni. Ha igen milyen módszerrel, illetve fél év alatt hogyan lehet fejleszteni a tanulókat állóképességi és mentális szempontból, mely a szabadidő hasznos eltöltésére irányul.

Hipotézisem, hogy a célcsoport a féléves egészségfejlesztő foglalkozások után mentálisan és fizikailag is fejlődik. A foglalkozások során alkalmazott módszer hatékonynak bizonyul.

Vizsgálati módszerek: kérdőíves módszer, biológiai módszerek-fittségi tesztek, melynek gyakorlatanyaga az Eurofitt-tesztekből lett kiválasztva, foglalkozások közbeni terhelés alatti pulzusszám mérése és változtatása, egészségfejlesztési foglalkozások.

A vizsgálati csoport I. és II. fittségi- és kérdőíves vizsgálatának eredményei, a kontroll csoport I. és II. kérdőíves eredményei, majd ami a legfontosabb a vizsgálati és a kontroll csoport II. kérdőíves eredményei között végeztem összehasonlítást. Az utóbbi vizsgálatok azt mutatták, hogy fél év elteltével a vizsgálati csoport tagjai sokkal nagyobb számban mozognak, szubjektív meglátásuk a testsúlyukról sokkal realisabb eredményt hozott, mint a kiinduló szakaszban, valamint az egészségi állapotukat is jobbnak látják, mint a kontroll csoport tagjai. Nehéz élethelyzetben a kontroll csoport tagjai bizalmatlanabbak a tanárokkal, iskolatársakkal, barátokkal szemben, gyakorlati támogatás esetén pedig a testvéri segítségkérés száma is visszaesik a vizsgálati csoporthoz képest.

Hipotézisem beigazolódott, az alkalmazott módszerek hatékonynak bizonyulnak, mely a 13-14 évesek szabadidő eltöltését hasznossá teheti élettani, mentális és rekreációs szempontból is.

*Maria Montessori pedagógiai rendszerének alkalmazási lehetősége
a bölcsődei gondozás-nevelés területén*

Göncziné Sárvári Gabriella

Szociálpedagógia, IV. évfolyam

Apor Vilmos Katolikus Főiskola

Témavezető:

Szombathelyiné dr. Nyitrai Ágnes főiskolai docens

Dolgozatom elkészítése, egy régi álmom beteljesülése felé az első lépés. Bölcsődei szakemberként, már régóta szeretném megvalósítani a Montessori pedagógia adaptálását a bölcsődei életre. Ehhez azonban igazolást kellett találnom, hogy az elképzelésem helyesnek bizonyulhat. Erről szól a dolgozatom.

Az elméleti háttér feldolgozása során, a reformpedagógia rövid ismertetését, a korosztályra jellemző pszichikus fejlődés vázlatos áttekintését végeztem el. A hangsúlyt Montessori pedagógiai- és eszközrendszerének, valamint a bölcsődei ellátás történetének és a mai szakmai követelmények áttekintésére, elemző értékelésére helyeztem. A közös elvárások, nevelési elvek meghatározását, az alkalmazható eszközök felsorolását és annak indoklását az adott részeknél elvégeztem.

Dolgozatom empirikus részében az általam elvégzett kérdőíves felmérés eredményeit elemeztem. A kérdőívet a Kőbányai Egyesített Bölcsődék felsőfokú szakképesítéssel rendelkező gondozónői töltötték ki. A kérdőíves felméréssel az volt a célom, hogy megtudjam milyen ismeretekkel rendelkeznek Maria Montessori elveiről, eszközeiről, milyen szinten befogadóak egy esetleges újítás iránt, valamint van-e olyan gondozónő, aki szívesen vállalna ilyen jellegű feladatot. Az elutasítók mellett, szép számmal akadtak olyanok, akik lelkesedtek az ötletért, két bölcsőde esetében a vezetői támogatást is élvezte az elképzelés, ami szintén fontos a megvalósításhoz.

A dolgozat elkészítése során kapott eredmények arra engednek következtetni, hogy a Montessori pedagógia szellemisége szervesen beépíthető a mai bölcsődei gondozás-nevelés gyakorlatába. Reményeim szerint, erre lehetőségem is adódik majd az elkövetkező években.

*Magyar népmesék elemzése a konstruktív magatartásformák
alapján*

Hajdu Szilvia

Környezetmérnök-mérnök tanár, 2004. 06. 30.

Pécsi Tudományegyetem Pollack Mihály Műszaki Főiskolai Kar

Témavezető:

Gocsál Ákos főiskolai adjunktus

A dolgozatnak az a célja, hogy megválaszolja, alkalmasak-e erkölcsi normák közvetítésére a magyar népmesék.

A dolgozat elméleti része összefoglalja a népmesék irodalmi sajátosságait, továbbá pszichológiai és pedagógiai jelentőségét. Az empirikus kutatás tíz magyar népmesét vizsgál, a tartalomelemzés módszerével. A mesék tartalomelemzése a Bábosik István által meghatározott konstruktív magatartásformák (morális: munka, segítségnyújtás, értékóvás, fegyelmezetttség; önfejlesztő: művelődési tevékenység, esztétikai tevékenység, egészséges életmód) alapján történik.

A felállított kategóriák megtalálhatók voltak a mesékben.

A konstruktív magatartásformák általában tartalmilag, azaz a kategóriák elnevezését ki nem mondva jelennek meg, a példaértékű magatartásformákat a mesék így közvetítik a gyermek számára. A leggyakrabban a munkavégzés és a segítő tevékenység jelent meg a mesékben, az egészséges életmód magatartásformái azonban egyik mesében sem szerepeltek.

Az elemzés alapján elmondható, hogy a magyar népmese nagyban segítheti a nevelés folyamatát. Nem elég azonban, hogy a gyermek számára modellt állít a mese, hanem a mesék által közvetített értékes magatartásformákat tudatosítani kell és meg kell szilárdítani a gyermek személyiségében.

*Fejezetek a XX. századi magyar gyermekszervezetek neveléséből**Herperger Anita*Pedagógia, IV. évfolyam
Eszterházy Károly Főiskola
Témavezető:**Gaál Gabriella** főiskolai adjunktus

Dolgozatom célja, hogy betekintést adjak a múlt század főbb gyermekszervezeteinek nevelési folyamatába. A négy ifjúsági egyesületi típus közül hármat elemzek részletesen. Ezek: a polgári jellegű Magyar Cserkészszövetség, a munkásmozgalmi indíttatású Magyar Gyermebarátok Mozgalma és a politikai jellegű Magyar Úttörők Szövetsége. Alakulásuktól napjainkig végigkövethető dolgozatomban nevelési koncepcióik változása, megújulása. Az egyes nevelési szinterek jellemzőit, és az itt alkalmazott metodikát is kifejtem. Megfigyelheti az olvasó, hogy milyen módon közvetítették eltérő eszméiket, céljaikat az egyes szervezetek a gyermekek felé.

Kutatásom típusa alapkutatás, célja a meglévő elméletek segítségével a gyermekszervezetek nevelésére való figyelemfordítás. A feltáró módszerek közül alkalmaztam a dokumentumelemzést. A szakirodalom feldolgozása során végeztem jegyzetelést, cédulázást, naplózó kivonatolást és bibliográfiai jegyzetelést. Interjúkat készítettem szak- és magánemberekkel, melyeket beépítettem a dolgozatba, így ezeket az olvasó nem találja meg szó szerint. A legfőbb következtetés, amit levontam: A gyermekszervezetek célja, ideológiától függetlenül az, hogy a gyerekek és az ifjak jól érezzék magukat az egyesülésben.

*A pedagógusok szabadidő-mérlege és társas kapcsolatai 2003-ban
(Egy vizsgálat tapasztalatai)*

Horváth Katalin

Magyar nyelv és irodalom, IV. évfolyam

Berzsenyi Dániel Főiskola

Témavezető:

Pálfiné dr. Szalay Anna főiskolai adjunktus

A dolgozat bemutatja a keszthelyi pedagógusok szabadidő-mérlegét és társas kapcsolatait, valamint a kapott eredményeket összehasonlítja Bartha Gyula 1990-ben végzett felméréssel. A szerző szándéka, hogy feltárja a változásokat azzal a céllal, hogy felhívja a pedagógusok figyelmét az esetleges problémákra. Arra a kérdésre keres választ, hogy milyen mértékű változás tapasztalható 13 év elteltével a pedagógusok szabadidő-mérlegében és társas kapcsolataiban. A hipotézisek negatív irányú változásról szólnak. A kutatás elvégzéséhez a rétegzett mintavételi eljárást választotta a szerző. A kapott adatokat pedig mátrix segítségével dolgozta fel. Az adatok értékelése után arra a következtetésre jutott, hogy változás történt az 1990-es adatokhoz képest, például változott a nők és a férfiak aránya, a pályán eltöltött idő mennyisége, a gyermekvállalás mértéke, a szakma vagy hivatás kérdése, a szabadidő mennyisége, illetve az ebben az időben végzett tevékenységformák sorrendje, a társadalmi megbecsülésről vallott nézetek, a baráti társaságok összetétele. A kutatás eredményei figyelemfelhívó szerepűek, és megoldási lehetőségeket nyújtanak a pedagógusoknak, illetve hozzájárul a pedagógus pályával kapcsolatos kutatásokhoz is.

*A rágyújtástól a leszokásig**Jósvai Henrietta*

Tanító, III. évfolyam

Miskolci Egyetem Comenius Tanítóképző Főiskolai Kar

Témavezető:

Dr. Muha Miklósné főiskolai docens

Hazánkban és szerte a világon is jelen van a dohányzás, mint aktuális probléma, amely nem egyénileg kezelendő, hanem közügynek számít. Dolgozatom elkészítésénél arra vállalkoztam, hogy bemutatom a dohányzás történetét, eredetét, szokásait és káros hatásait, valamint a ME – CTFK hallgatói között végzett kutatás eredményeit. A kutatás során felmértem az intézmény „füst szennyezettségét” egy kérdőív segítségével, amelynek kiértékelését diagramokkal szemléltettem. Illetve az eredményeket figyelembe véve megállapítottam, hogy a preventív munka nem csak az óvodában, az általános iskolában szükséges, hanem az erre ráépülő intézményekben is szükséges, hogy a népegészségügyi probléma helyzetét csökkentsük. Mivel az iskolánk tanítókat képez és a tanító, mint példa a gyermek előtt jelentősen befolyásolja ennek az adatnak a változását. A tanítók eredményes munkája vezethet el oda, hogy az iskolákban órakeret formájában foglalkozzanak a dohányzás témakörével illetőleg a preventív munkával. Ezzel a dolgozattal, illetve kutatásaimmal szerettem volna felhívni a figyelmet mindarra, hogy kicsiny főiskolánkon, hazánkban és szerte a világon, milyen problémákkal küzdünk. Ezen probléma nem más, mint a dohányzás. Egy nagy feladat vár még az emberiségre, a cél érdekében a világ „púpjának” az orvoslása.

*Az erkölcsi szint vizsgálata kisiskoláskorú gyermekeknél**Juhász Gyöngyi*

Német – pedagógia, III. évfolyam

Szegedi Tudományegyetem Juhász Gyula Tanárképző Főiskolai Kar

Témavezető:

Dr. Ormándi János főiskolai tanár

Diákköri dolgozatom témaválasztását azon eddigi tapasztalataim indokolják, miszerint napjainkban a gyerekek egyre inkább nehezen kezelhetőek, magatartási problémákkal küzdenek, mely kihat családi és társas (iskolai) kapcsolataik minőségére egyaránt.

Felvetődik a kérdés, hogy az erkölcsi normák esetleges hiánya, szabályaink nem megfelelő alkalmazása mennyire befolyásolja a gyermek viselkedését. Fejlődésük különböző szakaszaiban hogyan értékelik az eseményeket, mely értékelés jelentősen kihat későbbi személyiségük alakulására.

Ahogy a címben is olvasható, a 6 és 10 év közötti diákok megfigyelését tűztem ki célul. Megismerve ezáltal a lopás, ügyetlenség és a hazugság témakörére felépített történet – párokról alkotott véleményüket, ítéletüket, gondolkodásmódjukat.

A felmérés viszonylag kis létszámú gyermekcsoporttal készült, ám minőségét jelentősen befolyásolja az a tény, hogy a gyermekekkel több éves folyamatos és személyes kapcsolatban állok. Ismerem szociális és környezeti háttérüket, mely az alapos feltárást és véleményalkotást segítette.

Kutatásom eszközeül a neves svájci pszichológus, Piaget objektív fejlődésre vonatkozó történeteit használtam fel, módszerem pedig egy irányított egyéni beszélgetés és kérdőív volt. Az eredményeket tekintve a gyerekek részéről a helyes válaszok aránya minden esetben elérte az 50%-ot, de mindössze egyetlen esetben érte el a 100%-os arányt. Az eredmények és az egyes személyes vélekedések nem várt fordulatokat is hoztak, mely dolgozatom soraiban kiderül.

E téma feldolgozásának jelentőségét abban látom, hogy a gyermekközpontúság szem előtt tartásával, minél valóságosabb, gyermekibb oldalát próbáltam megismertetni a kisiskolás korosztálynak. Legfőbb következtésként arra a megállapításra jutottam, hogy fokozottan kell úgy a családnak, mint az iskolának, a nevelőnek hangsúlyt fektetni az erkölcsi példamutatásra, nevelésre. Terveim között szerepel a kutatás folytatása (esetleg más nemzetiségű gyerekek között is), a téma mélyebb megismerése.

*Mérés, értékelés, vizsgáztatás az Eszterházy Károly Főiskola
gyakorlatának tükrében*

Kis Ivett

Pedagógia, IV. évfolyam

Eszterházy Károly Főiskola Bölcsészettudományi Kar

Témavezető:

Kovács László főiskolai tanársegéd

A dolgozat megírásával a szerző célja, hogy felderítse, hogyan vélekednek a tanárok és a diákok a főiskolán belül az értékelésről és a vizsgáztatásról. Konkrétan a gyakorlatban ez hogyan valósul meg?

A módszer, amit a vizsgálatához alkalmazott: a kérdőív volt. A kérdőívet az Eszterházy Károly Főiskola Bölcsészettudományi-, Természettudományi-, Gazdaság- és Társadalomtudományi Karán dolgozó tanárok és e Karokon tanuló diákok töltötték ki.

A kutatástól azt várta, hogy rámutasson, tanárok értékelését befolyásolja a személyes kapcsolat a diákjával és/vagy különböző szociálpszichológiai tényezők hatással vannak a döntésére.

A diákoktól pedig azt, hogy nem értékelik a tudásukat igazságosan és reálisan.

A kutatás rámutat arra, hogy mivel emberek vagyunk, ezért mindig lesz olyan tényező, amely befolyásolni fogja a tanárok értékelését. E mellett nehéz olyan számonkérési formát találni, amellyel a diákok tudását reálisan fel lehet mérni.

A dolgozat hasznosíthatósága egyértelműen az lehet, hogy az értékeléssel és vizsgáztatással tovább kell foglalkozni, részletesebben meg kell vizsgálni, és fel kell tárni, hogy hogyan tudunk rá megfelelőbb és hasznosíthatóbb megoldást találni.

*Differenciálás a használható tudásért**Kiss László - Radnai Tamás*

Pénzügy, európai integráció és világgazdasági alkalmazkodás,

V. évfolyam

Budapesti Corvinus Egyetem Közgazdaságtudományi Kar

Témavezető:

Paksi Borbála tudományos munkatárs

Dolgozatunkban bemutatjuk a PISA 2000 vizsgálat eredményét, amely az egyes országok tanulóinak matematika, természettudományos ismereteit és az olvasás – szövegértést mérte gyakorlati használhatóság szempontjából, majd Polónyi István és Tímár János magyarázó változóját: a tanárok alacsony társadalmi státuszát. Ezt kiegészítjük egy általunk bevezetett magyarázó változóval, regressziós modellt építünk, majd a kapott adatokat elemzzük. Ebben a modellben a differenciált és a frontális oktatás hatékonyságát vizsgáljuk az egyes országok tanulási teljesítményének függvényében.

*Hallás-látássérült, siketvak személyek felkutatása,
állapotukért felelős leggyakoribb kórképek
a hazai és külföldi eredmények tükrében*

Kiss Mária

NA/GYP/LOTA-HATE, 2004. 06. 16.

Eötvös Loránd Tudományegyetem

Bárzsi Gusztáv Gyógypedagógiai Főiskolai Kar

Témavezető:

Dr. Buday József főiskolai tanár

A siketvak állapot megközelítésénél a köztudatban általános, hogy az érzékszervi érintettség tekintetében a teljes siketséget és vakságot társítják a fogalomhoz.

A kifejezés nem feltétlenül jelenti azt, hogy valaki teljesen siket és vak. Siketvakok azok a személyek is, akiknek van használható látás- vagy hallásmaradványuk, mégis fejlesztésük csak a két sérülés együttes jelenlétének figyelembevételével valósítható meg.

A Központi Statisztikai Intézet adatai alapján hazánkban 2001-ben 5787 személyt regisztráltak kettős érzékszervi sérüléssel. Jelenleg az oktatásban részesülő gyermekek és fiatalok létszáma 14. A Siket-Vakok Országos Egyesületének látás-hallássérült tagjainak száma 50 fő.

Vélhetően sok az olyan gyógypedagógiai szempontból ellátatlan család, melyben látás- és hallássérült gyermek vagy felnőtt él. Fontos lenne ezeknek a személyeknek a felkutatása és megsegítése.

Előadásomban siketvaksággal élő személyek felkutatására tett kísérleteimről, az ő állapotukért felelős leggyakoribb kórképek alakulásáról számolok be adataim és a külföldi statisztikák eredményei alapján.

*Tanösvény a Principális menti Kistérség általános iskoláinak
környezeti neveléséhez*

Kollarics Tímea

Környezetmérnök-tanár, III. évfolyam
Nyugat-Magyarországi Egyetem
Faipari Mérnöki Kar Tanárképző Intézet
Témavezető:

Dr. Lükő István egyetemi docens

Dolgozatom a „Vándor Deák” és „Vándor Egyetem” projektek eredményeire épül, amelyekben 2004 tavaszától mérnök-tanár hallgatóként vettem részt. A projektek célja a Principális menti Kistérségi Társulás (PKT) környezeti állapotának, környezeti és területfejlesztési lehetőségeinek ismertetése, továbbá a lakosság környezettudatosságának bemutatása és serkentése volt.

A vizsgálataim során a kistérségben található négy általános iskola pedagógusai és tanulói körében végeztem felmérést helyszíni megfigyelés és kérdőíves módszerrel, amely során a környezeti neveléshez való viszonyukat ismertem meg. A pedagógusok és az iskolák tanulói részéről egyaránt érdeklődést és lelkesedést tapasztaltam, ezt a kérdőívek feldolgozásának eredményei támasztják alá. Dolgozomban a vizsgálatok eredményeit és az általam kidolgozott ötleteket, javaslatokat mutatom be, a kutatásaimhoz az elvi-elméleti háttérrel adó szakirodalmak felhasználásával és rövid összefoglalásával.

A javaslatok közül a főszerepet a tervezett tanösvény kapta, amelyet erdőmérnök-hallgató társaim segítségével elsősorban az általános iskolás korosztály számára dolgoztam ki. A tanösvény lehetséges állomásait helyszínenként, a jelenlévő értékek kiemelésével, szemléltető és munkáltató jellegű bemutatókkal ismertetem.

Az agresszió megjelenésének összehasonlító elemzése a különböző életkori csoportokban és iskolatípusokban

Kovács Margit

Német-kommunikáció, III. évfolyam

Kodolányi János Főiskola

Témavezető:

Dr. Torgyik Judit főiskolai docens

Mai társadalmunkban egyre nagyobb mértékben van jelen az agresszió. Nap mint nap találkozunk erőszakos cselekményekkel a televízió képernyője előtt, személyesen is gyakran élünk át ilyen élményeket. Nagy problémát jelent az is, hogy az agresszió a gyermekek körében is megfigyelhető és egyre elterjedtebb jelenséggé válik. Mindezen okok miatt választottam témául az agresszió vizsgálatát.

Dolgozatom célja annak kiderítése, hogy vajon miért emelkedik az agresszív cselekedetek száma a diákok körében. Mi lehet annak az oka, hogy egyre agresszívebben bánunk embertársainkkal, és hogy hová vezet ez a jövőben.

Vizsgálati mintaként egy általános iskolai, egy szakképző iskolai és egy gimnáziumi osztályt választottam. Vizsgálataimat az empirikus kutatás módszereivel, tehát írásbeli kikérdezéssel, kérdőívek kitölttetésével végeztem el.

Vizsgálati mintaként egy általános iskolai, egy szakképző iskolai és egy gimnáziumi osztályt választottam. Dolgozatomban próbáltam kideríteni, hogy hogyan jelenik meg az agresszió az egyes korosztályi csoportokban, milyen összefüggés van az életkor és az agresszió megjelenése között (egyáltalán van-e összefüggés). Arról is próbáltam képet kapni, hogy az egyes iskolatípusokban hogyan jelenik meg az agresszió, és tapasztalható-e különbség az agresszió megjelenésében ezek között az iskolatípusok között?

Úgy érzem, vizsgálataim folyamán többet tudtam meg az agresszióról, annak megjelenési formáiról és a megjelenés okairól. Sok tapasztalattal lettem gazdagabb, melyeket a későbbiek folyamán magánéletemben és tanári pályámon is tudok hasznosítani.

Remélem, hogy akik elolvassák a dolgozatot, ugyanolyan érdekesnek találják majd ezt a témát, mint én, és sok új információhoz jutnak a mai fiatalok viselkedésével kapcsolatban.

*A végzős középiskolás tanulók pályaválasztási érettsége**Kovács Ottó*

Mérnök-tanár, IV. évfolyam

Széchenyi István Egyetem

Témavezető:

Dr. Vásárhelyi Zsuzsanna főiskolai docens

Korunk egyik nagy társadalmi problémája az ifjúság pályaválasztási gondjainak megfelelő megoldása. Ez nem könnyű feladat, mert a pályaválasztás igen komplex folyamat, benne többféle igény, követelmény és hatás integrálódik. Általában egy olyan életre szóló döntés, amelynek determináló hatása van az egyéni életútra, ezért nagyon fontos, hogy az reális és sikeres legyen. Sikeres pályaválasztás esetén az egyén jobb eredményt ér el a tanulásban, több pozitív impulzust és indítékot kap személyisége alakulásához, így nagyobb a valószínűsége, hogy alkotó munkára lesz képes. A pályaválasztási döntéseket megelőzi a társadalom, kiemelten a család és az iskola részéről biztosított adekvát információk és ráhatások, az egyén részéről pedig az optimális befogadásra és szintézisre való törekvés.

A dolgozat célja a végzős középiskolai diákok pályaválasztási érettségének vizsgálata. Pályamunkámban kérdőíves felmérés és szóbeli interjúk alapján elemzem, hogy melyek a diákok pályaválasztásának motívumai. A vizsgálat során feltárom a tanulmányi átlageredményük és a pályaválasztási elképzelésük összefüggéseit, ismertetem a középiskolás diákok pályaválasztási tájékozottságának mértékét, valamint bemutatom a család és az iskola befolyásoló szerepét. A felmérés azt mutatja, hogy pályaválasztásukra a szülők és a pedagógusok hatása a vártnál ugyan kisebb mértékű, de így is jelentős tényező.

*Túlterhelt gyermekek – Mit tehet a szociálpedagógus?**Lakatos Andrea Judit*

Szociálpedagógus, III. évfolyam
Nyugat-Magyarországi Egyetem
Benedek Elek Pedagógiai Főiskolai Kar
Témavezető:

Dr. Závoti Józsefné főiskolai adjunktus

Dolgozatom célja a szociálpedagógus iskolán belüli munkájára való igény felmérése. A szociálpedagógus sokat segíthet a tanulók mindennapi életvitelében, a családi és iskolai konfliktusaik kezelésében, a szocioökonómiai hátrányok kompenzálásában.

Napjainkban a diákokkal szemben egyre nagyobbak az elvárások, egyre stresszesebb, feszültségekkel teli életet élnek ennek következtében, és kikapcsolódásra alig van lehetőségük és idejük.

Választ kívántam kapni arra, hogy túlterheltek-e a diákok, és igényelnek-e olyan szakembert az iskola mindennapjaiban, aki stresszoldó tevékenységet végez, és segít az egyéni problémáik megoldásában.

Feltételezésem volt, hogy a diákok és a tantárgyi pedagógusok igényelnének ilyen irányú segítő tevékenységet az iskolán belül.

Kutatásmethodikai módszerként a szakirodalmi tanulmányozás és feldolgozás mellett kérdőíves vizsgálatokat alkalmaztam egy adott osztályközösség és az iskola tanárai között. Kétféle kérdőívet tölttettem ki a diákokkal. Tanárok részére külön kérdőívet állítottam össze. A vizsgálat ugyan nem reprezentatív, de fest egyfajta képet az iskolában uralkodó helyzetről. Feltevéseim beigazolódni látszottak, a diákok valóban túlzottnak érzik a velük szemben támasztott követelményeket, és segítséget várnának, amit sem a tanárok, sem az iskola nem biztosít nekik. A tanárok részéről is igény mutatkozott, elsősorban a szociálpedagógus mint szupervízor tevékenységére.

Kompetens személyre lenne szükségük, akivel nem feltétlenül vannak mindennapi kapcsolatban, de szükség esetén fordulhatnak hozzá bármikor. Azt remélem, hogy az iskola felső vezetése is felismeri a szociálpedagógia szükségességét az intézményen belül, és hamarosan a diákok, valamint a tanárok is hathatós segítséghez juthatnának.

*A szingli jelenség és az életkori periodizáció**Ledniczky Ildikó Anna - Rumi Melinda*

Tanító, III. évfolyam

Berzsenyi Dániel Főiskola Természettudományi Kar

Témavezető:

Dr. Gáspár Mihály főiskolai tanár

Az utóbbi évtizedben egyre inkább észlelhetők különböző társadalmi változások.

A legszembetűnőbb az első házasságkötések idejének a kitolódása.

Vizsgálatunkban arra voltunk kíváncsiak, hogy ennek a kitolódásnak milyen okai lehetnek, melyek Európában és világszerte érzékelhetőek.

Igaz-e a szingli jelenség? Kimutatható-e? Elméletek segítségével hogyan tudjuk ezt értelmezni? Hogyan látják a házas életet a házasok, illetve a nem házasok? Van-e különbség a gondolkodásmódjukban? Erikson életkori periodizációs elméletét összevetjük a mai tapasztalatokkal. Kitolódott az identitáskrizis?

Statisztikai, történeti visszatekintéssel a tendencia létezését kutattuk és igazolva láttuk a 90-es évektől. Meglátásunk szerint megváltozott a 20 éves kor életkori sajátossága. További hipotézisek keresésére interjúban 40 embert kérdeztünk, fele hagyományos, fele új értékrend szerinti életformának felel meg. Eredményeink alkalmasak arra, hogy további hipotéziseket fogalmazzanak meg.

Kétségtelen, hogy a tankönyvekben leírt 20-30 év életkori sajátosságok módosulnak.

*Az óvodapedagógus tevékenysége
a fiúk szerepjátékának biztosításában*

Léka Nóra

Óvodapedagógus, III. évfolyam

Debreceni Egyetem Hajdúböszörményi Pedagógiai Főiskolai Kar

Témavezető:

Pálfi Sándor főiskolai adjunktus

Témaválasztásom egyik indoklása, hogy napjainkban az óvodapedagógusok az óvodai élet tevékenységformái közül legkevesebb időt a játékra való felkészülésre szánnak. A másik oka, hogy a fiúk játéka nagymértékben eltér a lányokétól: viselkedéskultúrában, a téma utáni érdeklődésben és a tartalommal való megtöltés terén.

Hipotéziseim:

Az óvodapedagógus szerepjáték feltételteremtő tevékenységében a lányok élveznek előnyt, a fiúk pedig hátrányban vannak. Mind eszköz, mind pedig téma terén. A lányok részére – szerintem – több a téma és az eszköz is, s az óvodapedagógusok pozitívan fogadják, ha a lányok számára biztosított szerepjátékba a fiúk is bekapcsolódnak.

A fiúk szerepjátékában az agresszió megjelenése nagyobb méretet ölt kis- és nagyvárosokban, mint kistelepülésen, faluban.

Ha a fiúk negatív karaktert szeretnének játékuiban megjeleníteni, és hozzá ilyen negatív eszközt használnak, akkor az óvodapedagógus gyakran közbelép, megakadályozza a játék folyamatát, mert nemkívánatos cselekvésnek tartja azt és fegyelmezési kérdésként kezeli. Az ilyen viselkedést leggyakrabban tiltással, majd eltereléssel próbálják szocializálni az óvodapedagógusok.

Konfliktus esetén az óvodapedagógusok módszere inkább reagáló, mint megelőző. Megelőző tevékenységük esetleges, bizonytalan.

A kutatás célja, hogy szeretnék választ kapni a feltételezéseimre és szeretném megtudni, hogy a valós életben ez hogyan működik.

Vizsgálati módszereim: interjú, és megfigyelés, melyeket 3 különböző nagyságú lakóhelyen végeztem: kisközség, kisváros és nagyváros. A hipotéziseim 80%-ban igazolódtak.

*Egy osztályközösség szociometriai vizsgálata különböző
háttértényezők alapján*

Mármarosai Csilla

Műszaki informatikus-mérnök tanár, 2004. 07. 01.
Pécsi Tudományegyetem Pollack Mihály Műszaki Főiskolai Kar
Témavezető:
Gocsál Ákos egyetemi adjunktus

A társas kapcsolatok minden emberi együttműködésben fontos szerepet töltenek be. E kapcsolatok feltárása gyakran túlmegy a hétköznapi tapasztalás szintjén. Dolgozatomban egy osztályközösség struktúráját szeretném feltárni és vázolni. Ez a probléma azért fontos, mert a pedagógusok előtt sok minden rejtve marad az osztály életéből. Ezzel szemben a tanárnak, ismernie kell, hogy az osztályban milyen a tanulók közti kapcsolat. Ehhez az osztályba tartozó diákok közti kapcsolatokra kell rávilágítani, arra, hogy milyen érzelmi, rokonszenvi és szimpátián alapuló viszonyok jöttek létre.

Dolgozatomban ki szeretném deríteni, hogy milyen mikrocsoportok alakulnak ki az osztályon belül, hogy ki kivel szimpatizál és miért. Mi az, ami dominál: az érdeklődési kör, a családi háttér, az értelmi képességek, az egyéni tulajdonságok, adottságok vagy egyszerűen csak a rokonszenv számít, vagy pedig teljesen más? Mindezeket egy konkrét eseten keresztül szeretném bemutatni. A szociometria módszerével végzem el az elemzést, amely a rokonszenvi kapcsolatok feltérképezésére szolgáló mérési eljárás.

A gyerekek jelölésére a szokásos jelöléseken túl (karika, négyzet, stb.) szinkódokat is használok, ami az egyes gyerek szociális, családi helyzetére utal.

A kérdőívek kiértékelése valamint a gyakorisági, illetve a kölcsönösségi mátrix felrajzolása után az eredményt szociogramon ábrázolom, majd elemzem a megadott szempontok alapján.

Több nézőpontból megvizsgálva az eredményt, úgy tűnik, hogy a vizsgáltakon kívül keresendő az indok arra, miként szerveződtek a diákok ilyen kis csoportokba.

*Hallgatók nyelvtudása az Európai Unió határán**Matkó Andrea Emese*

Német-pedagógia, II-III. évfolyam

Debreceni Egyetem Bölcsészettudományi Kar

Témavezető:

Dr. Pusztai Gabriella egyetemi adjunktus

Kulcsszavak: felsőoktatás, nyelvtudás, nyelvvizsga

Az Európához történő csatlakozás következtében központi helyre kerül a nyelvtudás fontossága. Már a rendszerváltás után, a nyugati határok megnyitásával felértékelődött a nyelvtudás fontossága, de az Unió tagországoként a nyelvtudás alapvető munkafeltétellé vált.

A vizsgálat alapját a Regionális Egyetem adatbázisa adja. Arra voltunk kíváncsiak, hogy az iskolapadból 2003-ban kikerült fiatalok milyen kondíciókkal rendelkeznek a nyelvvizsga és a nyelvtudás terén.

A dolgozat tartalmaz egyrészt egy történeti áttekintést, amely a rendszerváltás óta lezajlott eseményeket, bekövetkezett változásokat mutatja be, és ennek fényében elemzi a nyelvtudásban, illetve a nyelvvizsgában bekövetkező változásokat.

A rendelkezésre álló adatbázis alapján pedig a jelenlegi állapotokról kapunk egy képet.

A vizsgálatba határon túli fiatalok is részt vettek, ez olyan szempontból érdekes, bár jöhetnek nem EU tagok, nyelvtudásuk mégis kiemelkedő, az átlag felett van.

Módszer: Kérdőíves felmérés eredményeképpen létre jött adatok elemzése.

Feltételezések: Előzetes vizsgálataink szerint a határon túli fiatalok nem rendelkeznek nyelvvizsgával, mégis nyelvtudásuk kimagasló. Az egyetemistáknak az esetek nagyobb hányadában van nyelvvizsgájuk, mint a főiskolai hallgatóknak. Az anyák iskolai végzettsége mennyire befolyásolja a gyerekek idegennyelv választását, illetve számít-e az apák iskolai végzettsége e téren, vagy semmilyen hatással nincs a választásra. A nyelvvizsga megszerzésénél mennyire volt jellemző a külföldi tanulmány vagy a kint tartózkodás.

*Cesta-út.
A kábítószer nem kiút. Rajtad múlik, tőled is függ*

Matlák Henrietta

Pedagógia, IV. évfolyam
Eszterházy Károly Főiskola

Témavezető:

Gaál Gabriella főiskolai adjunktus

Dolgozatomban a mai serdülőket leginkább veszélyeztető tényezővel, a kábítószerrel, annak megjelenésével, hatásaival és a belőle kivezető úttal foglalkoztam. Munkám célja, hogy bemutassam egy hazámban, Szlovákiában elismert drogprevenációs program, a CESTA, vagyis ÚT célját és annak megvalósítását. Az elméleti rész összeállításánál szakirodalom feltárását végeztem és szülőkkel, pedagógusokkal készítettem interjúkat. Ezek felhasználásával ismertetem az olvasónak a kábítószerrel ok-okozati viszonyát. A dolgozatom empirikus részéhez a CESTA rendelkezésemre bocsátotta a 2002/2003-as tanévben végzett kutatásorozatának eredményeit. Megfigyelhetjük, hogy az elmélet olykor mereven ragaszkodik a formai követelményekhez, megpróbál finoman fogalmazni, de az élet néha egészen mást tár elénk. Sajnos egyre több gyermek nagyon korán kapcsolatba kerül a kábítószerrel. Ennek ellenére a CESTA programjának befogadása és az együttműködés pozitív irányba halad.

*Képzőművészeti ízlésvizsgálat a Felső-Bácskában
(Baja, Jánoshalma, Mélykút)*

Mészáros Erika

Művelődésszervező, IV. évfolyam

Eötvös József Főiskola Pedagógiai Fakultás

Témavezető:

Klossy Irén főiskolai docens

Probléma: A XX. század vagy későbbi korok műalkotásait kedvelik-e jobban a különböző korosztályú és iskolázottsági szintű egyének?

A kutatás célja: lakosság képzőművészeti befogadásának felmérése. Az foglalkoztat, hogy a ma emberének figyelmét mely típusú alkotások kótik le, és mely képekről tudnak bizonyos gondolatokat kifejezni pl.: érzelem, hangulat.

Vajon megtudják – állapítani mi a giccs és mi az igazi művészi érték? Miként fejezik ki a véleményüket a nekik tetsző, illetve nem tetsző képekről. Egyáltalán adnak-e időt maguknak arra, hogy e rohanó világban megfogalmazzanak valamiféle véleményt, mert „...egy dolog több, mint amit külseje mutat...”¹

Hipotézis: hajlamosak a tömegizlés felé hajlani a nézők, mert befogadás kulcsát (képolvasást) csak keveseknek van szerencséje elsajátítani. Ez is egy külön nyelv, mint az informatika nyelve. Csak az tudja élvezni, aki ismeri. A régi művészetet jobban ismerik, a modern művészet nem kerül be a felnövekvő generáció ízlésvilágába. Az új művészeti ágak születésekor még nem tudják élvezni a műveket, mivel nem engedik közel magukhoz.

Reprezentatív ízlésvizsgálatot (Pilot Study) végeztem Felső-Bácska: Baja, Jánoshalma, Mélykút lakosai körében.

A vizsgálat eszköze: kérdőív.

A vizsgálatban használt ingerkészlet a XIX. sz. – XXI. sz. – i művekből tevődik össze.

A vizsgálatban használt képeket témájuk alapján rendeztem csoportokba. Például: portré, életkép, csendélet, tájkép, bibliai témájú kép, dekoratív kép, plakátterv, populáris ízlést reprezentáló kép.

Kísérleti kutatás résztvevői: 18 év alatti és 18 év feletti egyének, iskolatípus szerint elkülönítve, valamint iskolai végzettség, illetve társadalomban betöltött státusz különbségek alapján.

Vizsgálat lebonyolítása: személyes megkeresés alapján, az intézmények telephelyén történt a felmérés.

A vizsgálat eredménye: az elvárással ellentétes eredmény született. A 180 megkérdezett személy rangsora alapján egy XXI. században készült alkotás érte el az első helyezést. Az alkotóról annyit lehet tudni, hogy főiskolai hallgató, akinek a vizsgálatban résztvevő műve eredetileg egy plakátskicc.

¹ „Jelbeszéd az életünk” 2. Szerk. Kapitány Ágnes és Kapitány Gábor. Bp. Osiris, 2002. 84.p.

*Dohányzás és egészség**Móroczné Meluzsin Rita*Óvodapedagógus, III. évfolyam
Apor Vilmos Katolikus Főiskola
Témavezető:**Juhászné dr. Bucsek Mária** főiskolai tanár

A XXI. század elején az egyik legsúlyosabb népegészségügyi probléma világszerte – így Magyarországon is – a dohányzás okozta megbetegedések, és az ezzel kapcsolatos korai halálesetek rendkívüli mértékben történő emelkedése. Ezen belül külön veszélyt jelent az, hogy a nikotinra történő rászakás sokszor már a felnőtt kor elérése előtt bekövetkezik, így következményei is hamarabb jönnek létre.

A dohány különböző káros alkotóelemeit, az összetevők egészségre gyakorolt hatásait, a rászakás elkerülésének alappilléreit éppen úgy tartalmazza a dolgozat, mint hogy megpróbáltam a már dohányzóknak a kivezető utakat megmutatni különböző, már funkcionáló programok és gyógyszerek segítségével, felvázolásával.

A dohányzás veszélyére minden pedagógusnak kötelessége felhívni a figyelmet! Jövendő oktatóink – évfolyamtársaim – dohányzással kapcsolatos ismereteinek feltérképezését szolgálta egy általam készített szakirányú kérdőív kitöltése és kiértékelése. Iskolánkban kapott eredmények (203 kitöltött kérdőív) sokszor tükrözik az országos adatokat. A diákok közel 30%-a dohányzik, legtöbben a középiskolában szoktak rá.

Tisztában vannak nagyrészt a nikotin egészségkárosító hatásával, mégis dohányoznak. Kevesen ismerik a leszoktatást segítő, a rászakást megelőző programokat. Az egyre több óvodát és iskolát érintő dohányellenes programról tölem hallottak először, de 88%-uk munkája során felhasználná azt. Már nem dolgoztam hiába!

*Tanári teljesítményelvárás és a tanulók szociökönómiai státusza
közti kapcsolat keresése*

Mosonyi Gábor - Nagy László

Villamosmérnök-mérnök tanár, IV. évfolyam

Pécsi Tudományegyetem Pollack Mihály Műszaki Főiskolai Kar

Témavezető:

Dorsics Orsolya egyetemi adjunktus

Az idei OTDK jelenlétünk előzménye a 2003-as kari TDK dolgozatunk. Témánk előző évben „Az önmagát beteljesítő jóslat a pedagógiában” volt. Akkori kutatásunkat egy pécsi általános iskola 8. osztályában végeztük, ahol egy munkahetet töltöttünk. A tanórákon figyeltük a tanár és a diákok közti interakciókat. Ezeket minősítettük aszerint, hogy a tanár, illetve a diák kezdeményezett-e. Értékeljük emellett a tanár válaszreakcióit a diákok különböző feltevéseire is. Ezeket az interakciótípusokat feljegyeztük és osztályoztuk. Egy koordinátarendszerbe foglaltuk az eredményeket, mely alapján később különböző aspektusok szerint vizsgálhattuk a mintáinkat. Bővítettük a kutatás tartalmát kérdőíves kérdésfeltevéssel is. A diákok szocioökönómiai státuszára, iskolai előmenetelére, jövőbeni elképzelésére voltunk kíváncsiak. Később az összes adat birtokában vizsgálatokat készítettünk. Megvizsgáltuk, hogy a tanár milyen mennyiségű és minőségű interakcióval illette a jó ill. rossz diákokat. Második vizsgálatunk a diplomás és nem diplomás szülők gyermekeire bontotta az osztályt. E szemszögből vizsgáltuk a tanár-diák interakciókat.

Második kutatásunkat 2004 őszén végeztük egy pécsi középszintű gimnázium végzős osztályában. A kutatás módszere hasonló volt, szintén az órákon fellépő interakciókat jegyeztük fel. Az interakciótípusok számát bővítettük, mivel egy gimnáziumi osztályban új-fajta szituációkkal is konfrontálódtunk. Kérdőívet is töltöttek ki a diákok, melyben jobban kitértünk a diákok otthoni helyzetére. Az összegyűjtött értékeket kielemezve, ismét megvizsgáltuk a jó – rossz tanulók, diplomás – diploma nélküli szülők gyermekeinek tanári interakció-különbségeit.

OTDK dolgozatunk keretében kifejtettük ezeket a kérdéseket, és jövődöbéli szakdolgozatainkban is tovább visszük témaként.

*Agresszív gyermek az osztályban**Munkás Katalin*

Tanító, 2004. június 14.

Eötvös Loránd Tudományegyetem Tanító- és Óvóképző Főiskolai Kar

Témavezető:

Serfőző Mónika főiskolai adjunktus

Dolgozatomban azokra a kérdésekre keresem a választ, hogy miért lesz egy gyermek agresszív, és hogy milyen egy agresszív gyerek, hogy tud ő egy közösségbe beilleszkedni.

Vajon elfogadják-e társai?

Kitöltettem egy kérdőívet 100 gyerekkel, megkérdeztem az ő tanáraikat, végül négy negyedikes osztályban elvégeztem az osztályok több szempontú szociometriai vizsgálatát. Azt vizsgáltam, hogy a gyerekek által agresszívnek mondott társak, milyen helyet foglalnak el az osztályközösségen belül? Magányosak ők vagy éppen ellenkezőleg, a középpontban vannak?

Dolgozatomban az összefüggéseket igyekszem feltárni a tanárok véleménye, és a gyerekek közösségen belül elfoglalt helye között. Illetve az osztályon belüli összetartás, normarendszer és a között, mennyire tudják ők deviáns magatartású társukat elfogadni.

*A Rézmetsző Diákok Társaságának tevékenysége a Debreceni
Református Kollégiumban*

Müller Ágnes Beáta

Tanító, 2004. 06. 15

Kölcsey Ferenc Református Tanítóképző Főiskola

Témavezető:

Tamusné Molnár Viktória főiskolai tanársegéd

Dolgozatom a debreceni Rézmetsző Diákok Társaságának történetéről szól, mely témát könyvekből, cikkekből, levéltári-, valamint internetes forrásokból megpróbáltam minél mélyebben tanulmányozni. Munkám három fejezetből épül fel. Az első rész a rézmetszés technikájáról szól, valamint annak elhelyezkedéséről a grafikai eljárások között. Az első névtelen mesterektől kezdve a leghíresebb rézmetszőket megemlítve, valamint a magyar grafikusokra kitérve írtam a rézmetszés történetéről. A második egység magáról a Rézmetszők Társaságáról szól, akik a rézmetszés kiemelkedő képviselői és elindítói voltak Debrecenben. Itt a legjelentősebb kollégiumi rézmetsző diákokról, valamint azok legfontosabb műveiről teszek említést. Ezek a tanulók atlaszokat metszettek, földgömböket rajzoltak, tankönyveket illusztráltak, ezzel elindították a szemléltető tanítás hagyományait a Debreceni Kollégiumban. Az egyesület működésének ideje a XVIII. század vége, XIX. század eleje. Alapvető munkájukat 1804-ben adták ki, az „Oskolai Magyar Új Átlás”-t, mely az első magyar nyelvű iskolai atlasz. A harmadik fejezetben pedig a rézmetsző diákok közvetett követőiről írok és azokról, akik napjainkban viszik tovább a rézmetszés hagyományát. Aki elolvassa ezt a dolgot, betekintést nyer a rézmetszés világába, valamint a kollégiumi rézmetszők munkásságába. Kutatásom arra keres választ, hogy kik is voltak a debreceni rézmetsző diákok, milyen munkáik jelentek meg és milyen hatással, jelentőséggel bírtak saját és az elkövetkezendő korokra nézve.

Pályakép és jövőkép egy dél-borsodi település középiskolájának 12. osztályos tanulóinak véleménye

Nagy Ilona

Szociálpedagógus, III. évfolyam

Debreceni Egyetem Hajdúböszörményi Pedagógiai Főiskolai Kar

Témavezető:

Szerepi Sándor főiskolai adjunktus

Kutatásomban arra kerestem a választ, hogy Tiszaújváros munkaerő-piaci jellege hogyan befolyásolja az ott működő középiskola által felkínált szakokat, a tanulók lehetőségeit a szakma, érettségi megszerzése után. Két területet érintettem a vizsgálat során: a továbbtanulás és a munkaerőpiacon való érvényesülését lehetőségét. A tanulmányomat a diákok véleményére építettem, amelyet összevettem a helyi munkaügyi központ jelentésével. A kérdőíves mintavétel módszerét használtam, mert viszonylag nagy populáció véleményének tanulmányozására szolgál. Összesen 136 kérdőív került kiértékelésre.

Az eredmények azt tükrözik, hogy a diákok tisztában vannak a helyi munkalehetőségekkel, a munkáltatók által támasztott követelményekkel. Hazánk Európai Uniós csatlakozása által a lehetőségek perspektívája kitágult, de ez nem jelenti azt, hogy a végzős tanulók ki is aknáznák ezeket.

A klasszikus elméletek itt is beigazolódtak: a szülők végzettsége meghatározza, hogy milyen típusú középiskolában szerzik a végzettségüket a diákok, illetve hogyan viszonyulnak a továbbtanuláshoz (közép- vagy felsőfokon). A három intézménytípus funkciója is jól körvonalazódik a diákok véleményéből.

A tanulmány egy helyzetfelméréssel szolgál a középiskolának, hogy mely szakok képzését bővítse ki, s a pályaaorientáció során milyen területekre fordítsanak figyelmet iskolatípusonként.

*Comenius beszélő képei
Az Orbis Pictus néhány képének ikonográfiai értelmezése
a 17.–18.–19. századi kiadások tükrében*

Nagy Nóra

Magyar nyelv és irodalom, V. évfolyam
Pécsi Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kar
Témavezető:
Géczi János egyetemi docens

A hazai és nemzetközi nevelés- és művelődéstörténeti kutatások Comenius értelmezésével nem adószak, annál inkább az Orbis Pictus illusztrációinak ikonográfiai feldolgozásával. Kutatásom célja felderíteni, hogy az 1653-as sárospataki, Lucidarium című Orbis Pictus-töredék megjelenésétől napjainkig, milyen módosításokat vittek véghez a különböző korok szerkesztői. Ennek felderítésére elsősorban az Orbis Pictus több kiadásának metszeteit válogattam össze – könyvtárak és az Internet gyűjteményeinek segítségével –, valamint saját észrevételeim alátámasztására a magyar szakirodalom mellett a kiterjedt külföldi (angol, német) szakirodalmat is felhasználtam.

Dolgozatomban a történeti tankönyvek képi világából és textusából kiolvasható világképekre, tudományos, kulturális és társadalmi nézetekre szeretném felhívni a figyelmet.

*Középiszkolás diákok dohányzási szokásainak vizsgálata a
Bajai Jelky András Szakképző Iskolában*

Nagy Teleki Krisztián

Villamosmérnök – mérnök tanár, IV. évfolyam

Pécsi Tudományegyetem Pollack Mihály Műszaki Főiskolai Kar

Témavezető:

Gocsál Ákos főiskolai adjunktus

A fiatalok körében egyre népszerűbb a dohányzás, mint a társas érintkezés egyik általánosan elfogadott kísérőjelensége. Számítalan kérdés jelentkezik e probléma kapcsán. Mi motiválja őket abban, hogy rágyújtsanak az első cigarettára, és mi tartja fenn a motiváltságot, hogy a dohányzás végül szokássá váljon? Mennyire segíti, esetleg hátráltatja a diákok csoportokba történő beilleszkedését, csoportok és a „valahová tartozás” érzésének kialakulását? A családnak, a közösségnek, és társadalomnak mennyire van visszatartó ereje? A dolgozatban többek közt szó esik a cigaretta felépítéséről, a benne lévő káros anyagokról, a dohányzás következtében kialakuló függőségről. Fontos megemlíteni a pszichés hatások mellett a kémiai hatásmechanizmust, mely elősegítheti a függőség kialakulását. Szó esik a nemdohányzók védelméről, a dohányzással kapcsolatos törvényekről, és az Unió jogszabályokról. A dolgozat célja, hogy a kérdőívek kiértékelésének segítségével képet alkosson arról, hogy egy tanulóközösség tagjainak dohányzási szokásai – mint egy adott csoport megkülönböztető jellemzője – hogyan befolyásolják az egyént viselkedésében, döntéseiben és választásaiban, a korosztályra jellemző élethelyzetekben és élettérben, elsősorban az iskolán belül.

*Napjaink értékei a nagyító alatt –
Családalapítási attitűdök egy határ menti régióban*

Nagy Zsuzsa Eszter

Német - pedagógia, III. évfolyam
Debreceni Egyetem Bölcsészettudományi Kar
Dr. Pusztai Gabriella egyetemi adjunktus

Dolgozatomban azzal a kérdéskörrel foglalkozom, hogy a tradicionális család milyen szerepet játszik a mai magyar fiatalok életében. A szakirodalom e kérdést tekintve egyrészt azon a véleményen van, hogy gyermekvállalási- és házassági kedv csökkenésről beszélünk, melynek oka a rendszerváltozást követő értékváltozásban, a hedonisztikus értékek felértékelődésében keresendő. Másrészt amellet is állást foglal, hogy a család értékében nem ment végbe számottevő változás, vagyis a fiatalok még ma is családcentrikusak.

Munkámban azt szeretném megvizsgálni, hogy az előbb említett két állásfoglalás közül melyik a helytálló. Kutatásom alapjául a Debreceni Egyetemen végzett „Regionális Egyetem” 1587 elemet tartalmazó adatbázisa szolgált. A kutatás során megnéztem, hogy a hallgatók életcélját és a házassági kedvét milyen mértékben befolyásolta a családi háttér változása. A befolyásoló tényezők között főként a származási család jellemzőit vettem számba.

Vizsgálataim alapján megállapítottam, hogy a tradicionális család értékét még olyan esetben is felülreprezentálták a mintában szereplő egyének, amikor a háttérben álló tényezők (pl. a szülők különélése) indokoltá tették volna más életcél választását.

*Középiskolás tanulók bemutatkozási szokásai az Interneten –
általuk készített honlapokon*

Némethi Asztrid

Műszaki informatika – mérnök tanár, 2004. 07. 01.

Pécsi Tudományegyetem Pollack Mihály Műszaki Főiskolai Kar

Témavezető:

Gocsál Ákos egyetemi adjunktus

Sokan élnek azzal a lehetőséggel, hogy honlapot készítsenek az Interneten. Egyesek azért, hogy képeket, beszámolókat osszanak meg távol élő rokonaikkal, barátaikkal. Néhányan közösségi szolgáltatást akarnak nyújtani. Sokan felteszik az önéletrajzukat a hálózatra néhány olyan szoftver- és multimédia alkalmazásuk mintáival, amelyen éppen dolgoznak. A honlap olcsó módja a benyomáskeltésnek, hogy kedvezőbb színben tüntessük fel online személyiségünket, s mondjunk valamit a világnak magunkról, érdeklődésünkről.

A dolgozat azt a célt tűzi ki, hogy a tartalomelemzés módszerével középiskolás diákok által készített honlapokat megvizsgálja. Sokan honlapkészítésre szánják magukat a serdülőkorú, középiskolás korosztályból is. A téma azért is aktuális, mivel online viselkedéssel kapcsolatos kutatások még nagyon gyerekcipőben járnak, az Internet olyan gyorsan férkőzött be az életünkbe. Mégis, nem kell teljesen előről kezdenünk a dolgot. Sok mindent ismerünk már viselkedésünket befolyásoló tényezőkről, ezek alapján ésszerűen párhuzamot vonhatunk.

Hipotézisem az, hogy a honlapok vizsgálata egyértelműen alátámasztja azt, hogy a serdülőkorúakra jellemző pszichológiai sajátosságok megjelennek azokon, esetleg új eredményeket sikerül feltárnom. Ennek segítségével kiderül, hogy a mai középiskolások mit tartanak fontosnak magukról közölni, milyen korosztályukra jellemző problémák foglalkoztatják őket. A honlapelemzés a középiskolások megismerésének új módszere is lehet.

*Kornis Gyula egy levele és ami mögötte van**Nyilas Bernadett*

Történelem, V. évfolyam

Debreceni Egyetem Bölcsészettudományi Kar

Tanszékvezető:

Dr. Orosz Gábor egyetemi docens

Kutatásom kiindulópontja a Kornis Gyula-hagyatékban (MTA, Kézirattár) talált „levélfogalmazvány” (1946. október 5.), amit Kornis Gyula Eduard Sprangernek írt. Erre a levélre válaszolt Eduard Spranger (1946. november 9.). Dolgozatomban ezt a levélváltást elemzem.

Míg Kornis a PYTE dékánja és a Magyar Tudományos Akadémia elnöke, addig a Spranger a berlini egyetem rektora és a Porosz Tudományos Akadémia elnöke volt. Kettőjük kapcsolata inkább tudóstársi, mint baráti. Spranger 1940-ig többször látogatott Budapestre. Magyarországi tartózkodásai során előadásokat tartott és állandóan vendégeskedett a Kornisnál. Leveleik őszinte hangvételűek. Nem spontának, nagyon is átgondoltak, megszerkesztettek. Maga a fogalmazvány ténye is ezt valószínűsíti! Beszámolnak egymásnak arról, hogyan élték meg a háború viszontagságos időszakát, értékelik magatartásukat. A levél végén ismerősi köreikre is utalnak.

A dolgozatom a két levél szövegének közlése mellett a levélváltás és a két személytárgabb vonatkozásait is feldolgozza. A levelekben szóba került eseményeket, a két személy életútját és a két levél írójának 1946 utáni életét is bemutatja.

*Vak diákok iskolai integrációjának hatása a látó közösségre**Pap Erika*

Pszichológia, IV. évfolyam

Szegedi Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kar

Témavezető:

Lányiné dr. Engelmayer Ágnes ny. főiskolai tanár

Magyarországon az 1980-as években indult program vak diákok normál iskolai osztályokba való integrálására. Eddig viszonylag kevés vizsgálat foglalkozott a tapasztalatok kiértékelésével, és ezen belül is azzal, hogy milyen hatással van az integrációs program a látókra. A jelen kutatás összehasonlító esettanulmány, amely négy integrációban résztvevő, és egy olyan iskola részvételével zajlott, ahol nem tanul vak diák.

A vizsgálat célja volt megfigyeléseket gyűjteni az épek integrált oktatással kapcsolatos hozzáállásáról, a vak diák osztályban betöltött szerepéről és a befogadás mértékéről. Előfeltevés volt, hogy az integrációban tanuló diákok több ismerettel rendelkeznek a vakságról, mint azok, akik nem tanulnak együtt vak diákkal. Továbbá, hogy az oktatás gyakorlatában egyaránt van példa sikeres és sikertelen integrációra, és az utóbbi esetben az együttnevelés nem segíti elő a másság elfogadását.

A vizsgálat a következő kérdésekre keresett választ: Milyen tényezők segítik a sikeres beilleszkedést; van-e a sikeresen beilleszkedett diákok között hasonlóság? Ha az osztály peremére szorul a vak diák, hogyan élik ezt meg az épek, milyen okokat hoznak fel a helyzet kialakulására? Fel tudnak-e sorakoztatni olyan érveket, melyek az integráció mellett szólnak? A válaszok felderítésére kifejlesztett kérdőív természetes megfigyeléssel valamint egyéni és fókusz csoport interjúkkal egészült ki, mely kiterjedt az osztályokra, vak diákokra, szüleikre, az osztályfőnökökre, a vak diákok osztályában tanító néhány pedagógusra és az iskolák vezetőire. Az esettanulmányok során markánsan elkülönült a jól működő és a sikertelen integráció. A vizsgálat során szerzett tapasztalatok alapján meghatározhatóak a sikeres és sikertelen integráció kritériumai, és javaslatok fogalmazhatóak meg annak érdekében, hogy az együttnevelés a vak diákok és a látók számára egyaránt előnyös legyen.

*„Csontjaitokra nincs szükségem, csak szabadságot adjatok nekem.”
A nevelés alapkonceptiója a Szentírásban*

Papp László

Kulturális és vizuális antropológia-tanár, V. évfolyam

Miskolci Egyetem Bölcsészettudományi Kar

Témavezető:

Dr. habil. Trencsényi László egyetemi docens

Dolgozatom tárgyát a Szentírás nevelélméletét meghatározó elvek alkotják. A textust hermeneutikai, exegetikai, filológiai és kulturális antropológiai módszerekkel vizsgálom meg a neveléstudomány szempontjából. A kutatásom középpontjában az ember felépítése, holisztikus szemlélete, a megértés folyamata, és a különböző nevelési korszakokra vonatkozó logoszantropológiai látásmód áll. Napjainkban négy alapvető nevelési ideológiát különböztethetünk meg, melyek alapvetően meghatározzák a pedagógiai irányzatokat. Ezek az elméletek iskola centrikusan közelítik meg a nevelélméletet. Témánk szempontjából ezzel a négy ideával némileg vitatkoznunk kell, mert a nevelés kereteit jelen tanulmányban lényegesen tágabb keretek között értelmezzük a Szentírás fényében. Az első lényeges különbség, hogy a nevelés legfőbb színtereként a családot kell tekintenünk, és csak aztán az iskolát, mert az oktatási intézmény nem képes az egészséges személyiség megalapozására.

A neveléssel kapcsolatos tanítások explicit és implicit módon vannak jelen a Szentírásban, ezért a nevelésről nem csak azok a részek szólnak a szövegben, melyek direkt a gyermekekről íródtak, hanem Isten mint Atya, gyermekei pedig mint a benne hívők kapcsolata is ebbe a tárgykörbe tartozik, és alkalmazható a gyermeknevelés terén, mint pedagógiai módszer. A többféle értelmi „szint”, a nűsz, a noéma és a phronéma működése a Szentírásból és az antik irodalomból jól levezethető, melyre ez a dolgozat kísérletet tesz. A nevelés szempontjából tehát egyaránt fontos a pszükhéhez és a pneumához tartozó értelem megismerése, fejlesztése és védelme ahhoz, hogy egészséges egyének nőjenek fel a társadalomban, melyet nem lehet figyelmen kívül hagyni a képzés és az oktatás során.

*A gyermekek jogai napjainkban –
Gyermekekvédelmi és diákönkormányzati vonatkozásban*

Péter Bernadett

Pedagógia, 2004. 06. 04.

Eszterházy Károly Főiskola Bölcsészettudományi Kar

Témavezető:

Mogyorósi Zsolt főiskolai tanársegéd

A dolgozat megírásával a szerző célja, hogy felderítse mennyire érvényesülnek a gyakorlatban a jogszabályok. Konkrétan a gyermekek jogait, a gyermekek védelméről szóló törvényeket és a diákönkormányzati jogokat vizsgálta meg.

A módszer amit a vizsgálathoz alkalmazott: kérdőív és interjú volt. A kérdőívet a falusi és a városi iskolák felső tagozatos diákjaival töltete ki. Az interjút pedig a települések gyermekekvédelmi központjában dolgozó szakemberekkel, illetve az iskolákban alkalmazott gyermek és ifjúságvédelmi felelősökkel készítette.

A kutatástól azt várta, hogy ki fog kiderülni, a városban jobban működik a gyermekekvédelmi hálózat mint a faluban. Ez a feltételezése be is igazolódott.

A kutatás rámutat arra, hogy minél jobban bonyolódnak a jogszabályok annál nagyobb értéke lesz a pedagógusok lelkiismeretes és törvénytisztelő munkájának. Ezen a téren pedig a szerző véleménye szerint – és a dolgozatban is látszik -, hogy van még mit javítani.

A dolgozat hasznosíthatósága egyértelműen az lehet, hogy rámutat arra, ezeket a tevékenységeket ha jól csinálják – egyáltalán csinálják – segíthetik az iskolák törvényes működését, és az állampolgári nevelés fontos, alapvető részét képezni.

*A Montágh Imre Általános Iskolába
járó cigánygyerekek életkörülményei*

Posvainé Németh Gabriella

Tanító, 2004. 06. 14.

Eötvös Loránd Tudományegyetem Tanító- és Óvóképző Főiskolai Kar

Témavezető:

Hunyadi Györgyné dr. főiskolai tanár

A címben említett témát azért választottam, mert ebben az iskolában dolgozom 4. éve napközis nevelőként, előtte pedagógiai illetve gyógypedagógiai asszisztens voltam. Ismerem a gyerekek a családi hátterét, problémáit, örömeit. Elhatároztam, hogy szisztematikusan megismerkedem életkörülményeikkel, hagyományaikkal, értékeikkel, s azokkal a lehetőségekkel, amelyekkel hozzájárulhatunk a boldogulásukhoz. Ezért először igyekeztem megismerkedni a magyarországi cigányok történetével, közelebbről és részletesebben az esztergomi cigány népesség eredetével, hagyományaival, életmódjával. Interjút készítettem mintegy 30 diákom családjával és a helyszínen, otthonukban tájékoztam életkörülményeikről. Három témakörben (szabadidőszokásaikról, a munkához való viszonyukról és jövőképükről) hagyományos pedagógiai- szociológiai módszerrel kérdeztem őket. A jövőbe vetített értékeiket pedig egy, az értékszociológiai vizsgálatokban is szokásos esszé típusú kérdésekkel próbáltam felderíteni. Arra kértem a 14-16 éves válaszadóimat, hogy írják le milyen lesz egy napjuk 10 év múlva. Arra voltam kíváncsi, hogy milyen a jövőképük, lesz-e családjuk, ha igen milyen, lesz-e házuk, autójuk illetve, hogy a munka milyen helyet foglal el az életükben. Vizsgálatomról oly módom számolok be, hogy a 10 évre elképzelt élet tényeit, értékeit szembesítem a gyerekek mai életével, lehetőségeivel. Ezek mintegy forrásul, olykor magyarázatul szolgálnak a gyerekek vágyai értelmezéséhez. A felméréseket az iskolánk 8. és 9. osztályában végeztem. Dolgozatomban különböző élethelyzeteket mutatok be. Arra a következtetésre jutottam, hogy ezek a fiatalok nemcsak kultúrájuk büszke örökösei, de felismerik azt is, hogy melyek azok a szokások, amely hátrányt, s melyek azok, amelyek előnyt jelentenek számukra. Igyekeznek beilleszkedni a társadalomba, keresik magyar társaik közelségét, másságukat nem deviáns magatartásban jelenítik meg. Csak remélni tudom, hogy ők már megtalálták a középút felé haladó irányt, s gyermekeik majd teljes elfogadásban élhetik életüket.

Egy osztály strukturális változásának longitudinális vizsgálata a szociometria módszereivel

Rotweilér Dóra

Környezetmérnök-mérnök tanár, IV. évfolyam
Pécsi Tudományegyetem Pollack Mihály Műszaki Főiskolai Kar

Témavezető:

Dorsics Orsolya egyetemi adjunktus

A TDK dolgozat témája egy középiskolai osztály szociometria helyzetének vizsgálata. Az általam vizsgált osztály az Apáczai Csere János Gimnázium jelenlegi 10. c. osztályos tanulói.

Megkísérlek választ adni azokra a kérdésekre, hogy milyen kisebb, nagyobb csoportok szerveződtek meg az osztályközösségen belül, mi váltja ki a csoportosulások kialakulását, s mennyiben befolyásolja az egyén szociometriai helyzete az egész osztály struktúráját.

Ezek folyamatosan változnak és ezen változások nyomán követésének eredményeit fogom tárgyalni. A vizsgálatok elvégzése után az adatokból készítem el a szociogramot és a szociomátrixot.

Ezekből a feltételezésekből állítom fel a hipotézisemet is részben önállóan, részben szakirodalom segítségével, mivel eddigi ismereteim nem elegendők ahhoz, hogy következtetéseket vonjak le.

Az egyén szociometria helyzetéből bizonyos mértékig következtetni lehet a reális magatartásukra osztálytársaik körében.

*Társadalmi változások hatása a magyar oktatásügyre**Ruder Ramóna*

Tanító, IV. évfolyam

Tessedik Sámuel Főiskola Pedagógiai Főiskolai Kar

Témavezető:

Lipcsei Imre főiskolai docens

Dolgozatom célja a magyar oktatásügy egy szeletének - az 1868-as népoktatási törvény és az 1948-as államosítás közötti időszak - feltárása. Elméleti, történeti elemző munkámban objektív módon törekszem bemutatni, hogy a gazdasági, politikai és társadalmi változások hogyan hatottak pozitívan illetve negatívan az oktatásra.

A könyvtári kutatómunkával megismert téma szemléletesebb feldolgozását, statisztikai adatok és központi dokumentumok összehasonlítása, elemzése segítette.

A dolgozat három fő témaköre:

Az első a dualizmus kora, annak politikai változásai, az oktatás helyzete, iskolák állapota valamint az 1868-as népoktatási törvény és annak megvalósulása az első világháború kitöréséig.

A második fejezetben a két világháború közötti időszak ideológiai rendszere, a megcsonkított ország oktatásügyének tartalmi és strukturális változtatásai és a kor nagy kultúr-politikusainak tevékenysége kerül fókuszba.

Az utolsó fejezet a második világháborútól 1948-ig tart. A háború utáni Magyarországon az oktatásügy haladó átszervezése rövid ideig tartott. Az oktatási rendszer szovjet típusú átalakítása, egy monolitikus iskolarendszer kialakulásához vezetett.

A téma feltárása rávilágított az oktatás politikai, társadalmi függőségére és arra, hogy a vizsgált 80 év oktatáspolitikai törekvéseinek ismerete bizonyos esetekben a jelenre is tanulságot szolgálhat.

*Németh László pedagógia munkája Hódmezővásárhelyen
(1945-1948)*

Schuch Mónika

Tanító, IV. évfolyam

Eötvös Loránd Tudományegyetem Tanító- és Óvóképző Főiskolai Kar

Témavezető:

Hunyadi Györgyné dr. főiskolai tanár

Németh László gazdag és szerteágazó életművét pedagógiai vonatkozásában ragadtam meg. Dolgozatom célja az, hogy rávilágítsak neveléstörténeti jelentőségére, pedagógiai elgondolásainak ma is érvényes, használható aspektusaira. Arra, hogyan tanította egységben a különböző, de egymással összefüggő tantárgyakat (pl. egészségtan-vegytan, magyar-történelem), a lényegkiemeléssel hogyan tanította tanulni diákjait, és a drámajátéknak milyen szerepet szánt óráin és azokon túl.

Alapvetően három kérdésre kerestem a választ: 1. Milyen volt tanítványival való kapcsolata? 2. Mennyit építhettek be későbbi életükbe az általa átadott tudásból tanítványai? 3. Kompetensnek tartották-e pedagógiai szempontból az óráit látogató szakfelügyelők, ill. tanártársai?

A pedagógiai kutatás két módszerét alkalmaztam munkám során. Egyrészt strukturálatlan interjút készítettem összesen hat egykori diákkal (4 lány-, és 2 fiúdiákkal). Ezek a beszélgetések rávilágítottak Németh László pedagógus személyiségére, és arra, hogy számukra életre szóló tudást, tapasztalatot jelentett, amit egykori tanáruktól kaptak

Másrészt a hódmezővásárhelyi Városi Levéltárban, a Bethlen Gábor Gimnázium archívumában és a Németh László Városi Könyvtárban végzett kutatásaim során feltárt forrásanyagokat (jegyzőkönyvek a lány- és fiúgimnázium tanári értekezleteiről) elemeztem. A tanulmányi felügyelők kiemelték, hogy Németh László pedagógiai módszere elősegítette az iskolai túlterhelés megszüntetését, jelentékeny időmegtakarítást, a tanulók számára sokoldalú tájékozottságot eredményezett, valamint a tanulók érdeklődését felkeltette óráin.

Tanító szakos hallgatóként tanulságosnak és követendőnek tartom Németh László pedagógiai példáját. Személyisége, tudása természetesen egyedi volt. De az elvek, amelyeket megfogalmazott és a mindennapokban meg is valósított, ma is aktuálisak. A lényegkiemelés, a gyerekek életre való felkészítése, képességeik kibontakoztatása, műveltségük megalapozása ma éppolyan fontos, mint az a felszabadulás után volt. S minthogy bőséges példát szolgáltatott Németh László, minden pedagógus kiemelheti a számára éppen aktuális és fontos momentumot azokból.

*Automatikus beszédfelismerő rendszerek logopédiai alkalmazása
dysarthriás felnőttek beszédérthetőségének objektív vizsgálatára*

Simon Anita

NA/GYP/LOTA-HATE

Eötvös Loránd Tudományegyetem

Bárzsi Gusztáv Gyógypedagógiai Főiskolai Kar

Témavezető:

Dr. Pataki László főiskolai tanár

A téma, amelyről szeretnék szólni a dysarthria változásának nyomonkövetése automatikus beszédfelismerő rendszer segítségével.

Felmerült a kérdés, vonható-e párhuzam dysarthriás betegek beszédproduktuma és fizikai állapotuk között. Két, egymástól független szálon folytak a megfigyelések. Tárgyi eszköze a gépi beszédfelismerő rendszer volt, amely objektív módon követte a betegek beszédállapot változását (ekkor húsz fonetikailag kiegyensúlyozott szó került felvételre minden alkalommal). Másik szálon a klinikai állapotváltozásokat figyeltük. Végül a két területen kapott eredményeket összevetettük

Három beteget vizsgáltunk, akik közül egy esetben mind a beszédállapot, mind a fizikai állapot romló tendenciát mutatott, egy másik vizsgálati alany esetében pedig javult az állapot, mindkét megfigyelési szempont alapján. A harmadik vizsgálati személy esete külön kategóriába sorolható. Míg a beszédállapot változása egyre jobb és jobb eredményeket hozott, a fizikai állapot stagnált. Azonban mind a beteg, mind a kezelőorvos elmondása alapján javult a megfigyelt személy állapota. Ebből arra következtethetünk, hogy ez az objektív vizsgálati eljárás milyen finom eltérések differenciálására is alkalmas.

Ezek az adatok bár nem számottevőek mégis bizonyítják a hipotézist, vagyis hogy e rendszer segítségével párhuzam vonható e két terület között. Ez alapul szolgál arra, hogy a továbbiakban különböző orvosi beavatkozások hatásait (pl.: gyógyszeres kezelés, stb...) összevethessük a beszédállapot változással. Ezáltal feltételezhetjük, hogy a gépi beszédfelismerő rendszer gazdagíthatná azon non-invazív vizsgálati eljárások táráát, amely objektív módon ad információt.

*Társadalmi változások és fejlesztési törekvések az oktatásügyben –
Fogyatékosok integrációja*

Sóóki Józsefné

Tanító, III. évfolyam

Eötvös Loránd Tudományegyetem Tanító- és Óvóképző Főiskolai Kar

Témavezető:

Vargáné Fónagy Erzsébet főiskolai docens

A fogyatékos gyermekek együttnevelése ép kortársaikkal meghatározó módon az utóbbi évtized társadalmi és szakmai szükséglete. A magyar iskolarendszer erősen szelektív volta miatt a társadalmi kohézió megvalósíthatatlan az érintettek közötti kommunikáció és együttműködés nélkül.

A kohézió megteremtéséhez nagyban hozzájárulhat az integrált iskoláztatás, mely tágítaná a társadalmi tapasztalatszerzés lehetőségeit a gyerekek számára. Az integrációval kapcsolatban azonban számos pedagógiai és infrastrukturális probléma vár megoldásra. Ezekhez elsősorban szemlélet, szakértelem és pénz szükséges. A gyakorlati tapasztalatok arra is felhívják a figyelmet, hogy körültekintően és személyre szabottan szabad csak dönteni a sajátos nevelési igényű gyermekekkel kapcsolatban, hogy elkerüljük a spontán integráció zsákutcáját.

Dolgozatomban a szakirodalom és dokumentum-elemzések segítségével igyekeztem betekintést nyerni az integráció mai helyzetébe, valamint egy hagyományos kisvárosi iskola feltételrendszerét és tanítóképzős hallgatók attitűdjét vizsgáltam szóbeli és írásbeli kikérdezéssel módszerrel. Vizsgálataim eredményeképpen megállapítottam, hogy a megkérdezett személyek megítélése az integráció kérdésével kapcsolatban inkább pozitív, de az adott iskola személyi és tárgyi feltételei nem teszik lehetővé a fogyatékos gyerekek befogadását.

Benyújtott pályamunkám jelzi az integráció problémakörének összetettségét. Kutatásaimat tovább szeretném folytatni, hogy magam is hozzájáruljak olyan reális ismereteken nyugvó elfogadás kialakításához, amely szakmai és társadalmi vonatkozásban is megnyugtató megoldásokhoz vezet.

*Az iskolai környezet a pedagógiai hatásrendszerben. Tudományos
betekintés egy alternatív középiskolába*

Sótonyi Eszter

Pedagógia, IV. évfolyam

Eötvös Loránd Tudományegyetem Pedagógiai és Pszichológiai Kar

Témavezető:

Falus Iván egyetemi docens

Golnhofer Erzsébet egyetemi docens

Számos vizsgálat született már az iskolák tárgyi és fizikai környezetéről, de viszonylag kevés olyan empirikus eredményről hallhatunk, amely a környezet esztétikumával, légkörével, közösségre gyakorolt hatásával foglalkozik és az iskolai környezetet a pedagógiai hatásrendszer fontos elemeként kezeli. Kutatásomban éppen ezért az utóbbi problémakörrel foglalkoztam.

A budapesti Alternatív Közgazdasági Gimnáziumban végeztem vizsgálatot. Azt kutattam többek között, hogy az iskola pedagógiai koncepciója miként befolyásolja az iskolai környezetet, mennyiben jelent optimális munkakörnyezetet az iskola a tanulóknak, tanároknak, milyen a környezet és a közösségek viszonya, miként alapozza meg az értékóvó magatartást az iskolai környezet alakításában való aktív részvétel a tanulóknál.

Az alkalmazott kutatási módszerek: az iskola pedagógiai programjának tartalomelemzése, az iskola 162 tanulóival, és 38 pedagógusával végzett kérdőíves felmérés, valamint szóbeli kikérdezés (strukturált interjú), metafora vizsgálat a környezettel kapcsolatos attitűdök finom szerkezetének feltárása céljából.

A kutatási eredmények azt mutatják, hogy tudatos pedagógiai koncepció alapján alakított környezet, illetve az aktív szerepet játszó diákok által formált környezet optimális munkakörnyezetet hozhat létre, s a pedagógiai hatásrendszer szerves elemeként fontos szerepet játszhat a nevelésben.

*Látássérült gyermekek laterális – vizsgálata**Sram Iláikó*

2005.

Eötvös Loránd Tudományegyetem
Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Főiskolai Kar
Témavezető:**Dr. Buday József** tanszékvezető

Dolgozatom célja a látássérült gyermekek laterálisának pontos feltérképezése volt. A vizsgálat kiterjedt a vak és a gyengénlátó tanulók szinte teljes populációjára beleértve a tanulásban akadályozottakat is. A vizsgálatban 223 gyengénlátó és 82 vak tanuló vett részt. A szem-, kéz-, lábdominancia vizsgálatán túl a félteki dominancia is felmérésre került. A felmérés a Harris-féle teszttel történt, aminek nagy előnye, hogy a feladatok változatosak, egyszerűek, és teljes képet adnak az illető személy laterálisáról. A félteki dominancia felmérése a Gósy-féle dichotikus teszttel történt. Ez a teszt szintén könnyen elvégezhető mivel a hallás utáni szóvisszmondáson alapul.

A vizsgálatok eredményéből kiderül, hogy a kevert kezűek aránya illetve a keresztezett laterális nagy számban fordul elő a látássérültek körében. Ennek következményei lehetnek a tanulási folyamatokban, nem csupán az írás olvasás terén, ahol az irányok pontos ismerete elengedhetetlenül fontos, hanem a közlekedésben és a tájékozódásban is.

*Végzős Gimnáziumi diákok boldogságról és jövőről alkotott
elképzelései*

Szakács Krisztina

Szociálpedagógia, 2004. június 17.

Nyugat-Magyarországi Egyetem

Apáczai Csere János Tanítóképző Főiskolai Kar

Témavezető:

Cseri Kinga főiskolai tanársegéd

A kutatásom célja az volt, hogy két eltérő szemléletű és ethosú iskola végzős diákjainak az értékrendszerén keresztül megtudjam a boldogságuk és a jövőre vonatkozó céljaik mibenlétét. Ezek a vizsgálatok nem fedik teljesen a boldogság összetett rendszerét, csupán egy szeletére vonatkoznak, miszerint a szubjektum által preferált értékek meghatározzák az objektív világhoz, másokhoz és saját magához való viszonyulását. A vizsgálat a Jendrassik György VENESZ és a Padányi Bíró Márton Római Katolikus Gimnázium egy-egy végzős osztályában történt.

Egy szociálpedagógusnak több szempontból is fontos, hogy tisztában legyen azzal, mi is a boldogság valójában. A legfontosabb amiért ezt kutatni kell az kétségtelenül az, hogy vajon a ma felnövő nemzedék miben látja a boldogsága alapját, mik a jövőre vonatkozó elképzelései és ezt miképpen tudja befolyásolni az intézményi nevelés.

Az első két hipotézis az egész osztály értékrendszerére vonatkozó feltételezést tartalmazott, így a vizsgálat kötött feladatokon (rangsoroláson; értékválasztáson) keresztül valósult meg. A vizsgálatok törzsét egy széles körben elterjedt, az ideális és a reális értékek viszonyát világosan és áttekinthetően feltáró felosztás, valamint egy, az eszmények rendszerére vonatkozó hipotetikus vázlat komplementer halmazai alkották. Az első kettő hipotézis vizsgálatának az eredményit mintegy kiegészíti egy, csupán két kérdésből álló, a jövőorientációra vonatkozó kérdőív. Az osztályok társas szerkezetére vonatkozó előfeltételezés igazolását pedig Moreno-féle szociometriával felvett szociogram adja.

Össességében ez a vizsgálat rávilágított az értékek hangsúlyos szerepére az emberi élet végső célja, a boldogság tekintetében. Kirajzolódott, hogy a vallásos nevelés jobban kihangsúlyozza az ideális értékek szerepét, ami a pillanatnyi szükségleteken való túllépést segíti, ami pedig elvezet az elméleti rész filozófiai konklúziójához. A végső következtetés tehát az, hogy a régi korok értékei és eszméi igenis nagyon fontosak a jelenkor számára, akkor is, ha nehezebben illeszthetők bele ebbe a világrendszerbe. A kutatás eredeti célja mellett nem hagyható figyelmen kívül látens hatása sem, ami az önmagam megismerésében és saját életem, gondolataim átértékelésében mutatkozott meg.

*Hiperaktívna~~k~~ minősíthető gyermekek
szociális pozíciója az osztályban*

Szántó Adrienn

Szociálpedagógia, 2004. 06. 17.

Nyugat –Magyarországi Egyetem

Apáczai Csere János Tanítóképző Főiskolai Kar

Témavezető:

Benyák Anikó főiskolai tanársegéd

Pályamunkám egy a mai pedagógiai gyakorlat során egyre gyakrabban felmerülő problématerületen végzett vizsgálatot mutat be, amely újszerű megközelítésben fókuszál a hiperaktívna~~k~~ tartott gyerekek nehézségeire, és az osztályban megjelenő kapcsolati jellegzetességeik (szociális pozíció, társas kapcsolatok, a betöltött funkció) feltárására vállalkozik. Azon korábbiakban azonosított és a pedagógus megítélése alapján hiperaktívna~~k~~ minősülő győri kisiskolások két csoportját vizsgálom meg az előbbie~~k~~ben utalt jellemzők tekintetében, akiknél a tanuláshoz szükséges pszichikus alapfunkciók vonatkozásában eltérés mutatkozik. Ez azt jelenti, hogy a hiperaktivitáshoz az egyik esetben az említett pszichikus alapfunkciók zavara társul, míg a másik esetben nem mutatható ki funkciózavar, tehát jó figyelmi teljesítményű csoport, és egyéb funkciókban is megfelelő eredmény. Az alkalmazott metódusokat illetően a hiperaktivitás viselkedéses jegyeinek mérésére szolgáló Connors rövidített tanári skálát alkalmaztuk, valamint specifikusan a kutatási területhez igazítva esett a választás a hierarchikus szociometriai módszerre. A kapott eredmények tükrében arra a következtetésre jutottam, hogy a hiperaktív gyerekek figyelemfelkeltő, zavaró magatartásukból eredően egyfelől nem tudnak számukra kedvező szociális pozícióba kerülni, másfelől a nem kívánatos, az iskolában nem méltányolt, a közös tevékenységet zavaró viselkedés megbélyegzetté teszi őket. Továbbá ezek a tényezők együttesen jelentősen befolyásolják és rányomják bélyegüket a társakkal való kapcsolataikra is. Kutatásom azt is jelzi, hogy az alsocsoportokba tartozástól függetlenül a vizsgált kritériumok mentén nem mutatható ki lényeges eltérésbeli különbség. Elgondolkodtató és egyben figyelemfelhívó ez a jelenség, mert úgy tűnik, hogy az iskolába lépés első éveiben a róluk kialakult kép válik dominánssá, ami ezzel együtt a sorsukat is megpecsételi. Úgy gondolom, hogy e kutatás reflektál azokra a problémákra, amelyek sajnálatos módon a mai magyar iskolarendszert jellemzik.

*Gyermekek gyászkrízisben –
A szociálpedagógus teendői a gyászoló gyermek megsegítésében*

Szűcs Boglárka

Szociálpedagógia, III. évfolyam

Debreceni Egyetem Hajdúböszörményi Pedagógiai Főiskolai Kar

Témavezető:

Balogh Éva főiskolai adjunktus

Dolgozatommal az emberi élet velejáróját, a halált szeretném a középpontba helyezni. Célom ezzel, hogy mi, felnőttek képesek legyünk saját halálfélelmünkkel szembenézni, és a gyermekeket a gyászkrízisben megsegíteni.

Alapvetően a gyermeki és felnőtt halálfélelem közötti viszonyt és magát az ehhez kapcsolódó segítségnyújtást vizsgáltam, illetve az ezekhez szükséges ismereteket tanulmányoztam. Dolgozatomat dokumentumok, szakirodalmak és saját meglátásaim szerint építettem fel. Kíváncsi voltam arra, hogy a téma szakértői miként vélekednek a halálról és annak az emberre gyakorolt pszichológiai és fizikai hatásairól.

Számomra eredménynek tekinthető a gyermekek megsegítésére szolgáló korszerű és sokszor egyszerűnek mondható lépések megismerése. Nyilvánvaló, hogy ezeket a segítő lépéseket csakis saját felnőtt világunk belső feltárása révén hasznosíthatjuk.

Arra a következtetésre jutottam, hogy a mai gyerekek rengeteg veszteséget élnek át, így dolgozatom egyik legfőbb hivatása, hogy ezeknek a gyerekeknek hatékony támaszt tudjunk nyújtani. Úgy gondolom, a szociálpedagógusok képzésében a gyermekek halállal, gyással kapcsolatos érzései, veszteségélményei fontos részét képezhetik a feldolgozandó ismeretanyagoknak.

A kulturális és a társadalmi tőke hatása a középiskolások tanulmányi eredményességére

Takács Tamara - Madarász Tibor Tamás

Szociológia - pedagógia, V. – IV. évfolyam
Debreceni Egyetem Bölcsészettudományi Kar
Témavezető:

Dr. Pusztai Gabriella egyetemi adjunktus

A kulturális és társadalmi tőke léte napjainkban vitán felül álló jelenség. Dolgozatunk fő témaköre ezen tőkefajták jellemzése és vizsgálata köré csoportosul.

Elméleti háttérként felhasználtuk Pierre Bourdieu reprodukciós elméletét, Raymond Boudon racionális döntések elméletét, Blau és Duncan reprodukciós és meritokratikus elvének elméletét és James S. Coleman társadalmi tőke elméletét, továbbá Mark Granovetter, Nan Lin, Angelusz Róbert és Tardos Róbert elméleteit és kutatásait.

A korábbi kutatások időszerűségének és az elméleti felvetéseknek a vizsgálatára empirikus kérdőíves kutatást végeztünk a továbbtanulás küszöbén álló, debreceni középiskolások körében. Hipotézisünk szerint a kulturális és társadalmi tőke reprodukciója folytán meghatározza az egyén továbbmenetelét és pozícióját a társadalomban.

Az 503 fős mintát SPSS adatbázis segítségével elemeztük, egy és többváltozós statisztikai elemzéssel.

Az elemzésünk eredménye azt mutatja, hogy az elméleti felvetéseken túl a két tőkefajta egymáshoz viszonyított mértéke is releváns kérdés lehet korunk magyar társadalmában. Bár mindkét típus mértéke erősen befolyásolja a továbbtanulási aspirációkat, a kulturális tőke inkább a továbbtanulási szándékot határozza meg, míg a társadalmi tőke a magasabb presztízsű munkahelyekre jelentheti a belépőt.

A problémák minél mélyebb feltárása elősegítheti a gyakorlatban megvalósuló megoldási koncepciók hatékonyabb kidolgozását, mind a tantárgy-pedagógiai, osztálytermi szinteken, mind az oktatáspolitikai területén.

*A sokarcú erdei iskola**Timku Róbert*

Technika-számítástechnika, II. évfolyam
Nyíregyházi Főiskola
Bölcsészettudományi és Művészeti Főiskolai Kar
Témavezető:

Palotayné dr. Lengváry Judit főiskolai tanár

A dolgozat az európai pedagógiában nagy tradíciójú, százados múltra visszatekintő erdei iskolával kapcsolatos, néhány alapvetőnek tetsző elméleti és gyakorlati kérdéskört taglal.

A dolgozatíró a maga és hallgatótársai tájékoztatásra látott a téma feldolgozásához. További célja az is, hogy ebből a körből mind több hívet toborozzon az erdei iskolának.

Az első rész áttekinti a pedagógiai lexikonok idevágó definícióit – elemezve, összevetve azokat.

Ezt követően elsősorban internetes anyaggyűjtésre támaszkodva bemutat egy példaszerűen működő erdei iskolát, a szentendrei Templom-dombi általános iskolát – különös tekintettel a minőségbiztosításra.

A dolgozat második szerkezeti egysége az ország keleti régiójában, a Szabolcs–Szatmár–Bereg megye Márokpapi községében funkcionáló erdei iskolában szerzett személyes tapasztalatokat és élményeket mondja el napló formában.

A befejező dolgozatelem a technika, a számítástechnika és az erdei iskola néhány lehetséges gyakorlati kötődéséről szól.

*Vélemények és nézetek a kábítószerproblémáról
az általános iskolában és a tanárképzésben*

Tumpek Gabriella

Biológia-környezetvédelem, IV. évfolyam

Eszterházy Károly Főiskola

Témavezető:

Gaál Gabriella főiskolai adjunktus

Dr. Dobos Anna főiskolai docens

Győrvári János közegészségügyi felügyelő

Napjainkban a drogok használata és az ezzel összefüggésben fellépő egyéni és társadalmi károk az ország meghatározó problémájává váltak.

Előadásom során az iskolai drogrevenzió kérdéskörével kívánok foglalkozni, három általam végzett felmérés kapcsán.

Kutatásaimat 1999-ben –drog megelőzéses előadásaim alátámasztására- általam készített kérdőíves felmérésekkel kezdtem meg általános iskolás diákok körében (40 fő) Salgótarjában.

Ezt követően 2000-ben bekapcsolódtam az ÁNTSZ Fővárosi Intézete által szervezett „A drogrevenziós munka helyzete – Budapest általános iskoláiban – 2000” című programba, mely során Budapest különböző általános iskoláiban tanító pedagógusok (365 fő) válaszoltak kérdőívünk kérdéseire saját iskolájuk nevében.

A diákok és a pedagógusok válaszai után kíváncsi voltam a pedagógus jelöltek véleményére is, ezért összeállítottam számukra egy olyan kérdőívet, mely ötvözi az előzőeket.

A főiskolai hallgatók felmérése során külön figyelmet fordítottam a másod és negyed éves hallgatóknak, illetve annak, hogy milyen szakosak. A felmérést az Eszterházy Károly Főiskolán végeztem (313 hallgató részvételével).

Vizsgálataim alapján árnyalt képet sikerült kapnom arról, hogy jelenleg az oktatási intézményekben az általános iskolás diákok, a leendő és gyakorló pedagógusok hogyan viszonyulnak a drogok okozta problémákhoz. A kutatás során kapott eredmények egyértelműen azt bizonyítják, hogy a drogok által előidézett egyéni és társadalmi problémák megoldása kiemelt figyelmet érdemel, és komoly kihívást jelent a jövőre nézve.

Fontos feladat a leendő, illetve a gyakorló pedagógusok szemléletének formálása, és általuk a diákok életvitelének kedvező irányú változtatása.

*Pedellus program Borsod–Abaúj–Zemplén megyében
(Cigány szülők az általános iskolákban)*

Új-Tózsza Zsófia

Kulturális antropológia-történelem, III. évfolyam

Miskolci Egyetem Bölcsészettudományi Kar

Témavezető:

Dobák Judit egyetemi docens

Juhász Orchidea egyetemi tanársegéd

A Borsod-Abaúj-Zemplén megye több általános iskolájában bevezetett "Pedellus program", az általános iskola és a roma családok közti kapcsolat felépítését és folyamatos megtartását segíti elő. Dolgozatomban a program gyakorlati alkalmazását, előnyeit, hátrányait igyekszem feltárni. Kutatásaimat Borsod-Abaúj-Zemplén megye nyugati régiójában, az ún. ózdi kistérségben végeztem. Elsősorban a kulturális antropológia módszereire támaszkodtam.

A program bevezetésére azokon a településeken került sor, ahol az általános iskola gyermeklétszámát tekintve magas a cigány tanulók száma, és a pedagógusoknak az oktatás mellett nagy erőfeszítésbe kerül a roma szülőkkel való kapcsolatlétesítés és a mindennapos kapcsolattartás. Az iskola és a család közötti partnerkapcsolat kialakításának és folyamatos ápolásának meghatározó szerepe van az iskola keretein belül folytatott oktatás eredményességében. A pedagógus e kapcsolat kialakítása során fontos információkat szerezhet a gyermek és a család szociális és kulturális háttéréről. A pedagógus által megtervezett és alkalmazott pedagógiai módszerek és tevékenységek alapját képezhetik ezek az ismeretek.

A roma pedellus közvetítő szerepet lát el két szubkultúra között, tehát "híd" az iskola és a roma családok között. Ez a fajta "hídépítés" egy hosszan tartó folyamat, melyben fontos szerepet játszik az elfogadás, a tolerancia, a megismerés, a megértés és az együttműködés.

*„Fel akarom nyitni a szemüket a bökönyi lakosoknak,
Nem csak a cigányoknak.” –
Egy Cigány Kisebbségi Önkormányzat vezető portréja*

Urbán Bernadett

Pedagógia-magyar, III. évfolyam
Debreceni Egyetem Bölcsészettudományi Kar
Témavezető:
Pető Ildikó egyetemi tanársegéd

Szabolcs–Szatmár–Bereg megye az ország leghátrányosabb helyzetben lévő megyéje. Dolgozatomban én is egy többségben hátrányos helyzetű települést mutatok be, ahol 32% cigány származású ember él. A településen belül itt is 1993 óta létezik Cigány Kisebbségi Önkormányzat. A dolgozatomban bemutat egy kis községet, annak életfeltételeit és egy vezetővé válás folyamatát. A munkám a távoli múltból a jelenig halad három egységben (távoli múlt, közeli múlt, jelen). A község jelenét öt szempont szerint mutatom be. Első lépésben a település jellemzőit, majd a hátrányos helyzetet és a szegénységet. A következő lépések: az iskoláztatás, a bűnözés és a kulturális élet.

A szempontokat két oldalról világítom meg:

A falu egészének tükrében Cigány Kisebbségi Önkormányzat vezetőjének szemszögéből.

Számomra előtérbe kerül a Cigány Kisebbségi Önkormányzat vezetőjének munkássága, tevékenysége és figyelemre méltó törekvései.

A dolgozat alapját a falu önkormányzatától kapott adatok, jegyzőkönyvek, egyéb dokumentumok, valamint a Cigány Kisebbségi Önkormányzat vezetőjével és a falu lakosaival készített interjúk adják.

Munkám célja az, hogy bemutassa a vezetővé válás lépéseit, hogy hogyan kerülhet egy magasabb rangú beosztásba egy olyan személy, aki a cigányoknál és hátrányos helyzetről szóló szakirodalom szerint a legrosszabb „helyről” indult. Munkájával példaképpé vált a községben. A dolgozattal szeretném azt segíteni, hogy ne csak példakép, hanem „modell” is lehessen a saját szűk szféráján kívül, a tágabb környezetében is.

*A felekezeti oktatás államosítása (1948-50),
a győri bencés gimnázium iratai alapján*

Vagyon Andrea

Történelem-német, V. évfolyam

Pázmány Péter Katolikus Egyetem Bölcsészettudományi Kar

Témavezető:

Medgyesy-Schmikli Norbert egyetemi tanársegéd

E dolgozattal betekintést kívánok nyújtani XX. századi neveléstörténetünk egy rövid, de annál fontosabb időszakába, az egyházi iskolák államosításának éveibe. Ehhez a győri bencés gimnáziumot választottam kutatásom tárgyul, a helyi események bemutatásával részletesebb képet rajzolva az általában csak nagy vonalakban tárgyalt folyamatról. A kutatást a győri gimnázium irattárán kívül a Győri Püspöki Levéltárban, illetve a Pannonhalmi Főapátság levéltárában végeztem, továbbá felhasználtam még a vonatkozó szakirodalmat.

Az adatok alapján elmondható a győri gimnáziumról, hogy azon 8 iskola közé tartozik, melyeket az 1948-as államosítás után az egyház visszakapott. Az állami időszak alatt szinte teljes mértékben szünetelt az egyházi nevelés-oktatás, a tanításon túli ifjúsági mozgalmak. 1950 szeptemberével azonban nem szűnt meg az egyházi nevelés elsorvasztása, még csak ekkor kezdődött el igazán. Az intézményeikre nehezedő nyomás csak 1989-cel enyhült valamelyest. A magyarországi bencés kongregáció jelenleg az útkeresés időszakát éli.

*A krónikus vesebeteg gyermekek gyógypedagógiai vizsgálata,
különös tekintettel az oktatási esélyegyenlőségre*

Vargáné Molnár Márta

Tanulásban akadályozottak pedagógiája tanár, 2004. 06. 15.

Eötvös Loránd Tudományegyetem

Bárcai Gusztáv Gyógypedagógiai Főiskolai Kar

Témavezető:

Zászkaliczky Péter főiskolai docens

A dolgozat alapvető célja megvizsgálni a budapesti veseelégtelen (dializált és transzplantált) gyermekek életkörülményeit, családi helyzetét, betegségüknek az életminőségre gyakorolt hatásait, és különösképpen az iskolai pályafutásuk menetét, esélyeik alakulását a magyar oktatáson és egészségügyi ellátáson belül. Ezen túlmenően feltérképezni, felülvizsgálni a gyógypedagógia kompetenciáit e kérdéskörben.

A kérdésfelvetésünk, hipotéziseink lényege: magasabb-e az értelmi elmaradás valamilyen mértékű előfordulása, mint a normál populációban, ill. ennek oka miben rejlik, a gyógypedagógiai ellátás ehhez mérten megvalósul-e, ezt mi befolyásolja, alakul-e ki esélyegyenlőtlenség, s ez változik-e a transzplantációt követően?

Az alkalmazott módszerek a következők: kórházi adatok feldolgozása, részletes szülői anamnézis és kiterjedt strukturált interjú, komplex pedagógiai-gyógypedagógiai vizsgálat (rajzvizsgálat, pedagógiai diagnosztika és a hospitalizációs ártalmak felmérése).

Az eredményeink és a főbb következtetéseink: a gyermekek jelentős részénél koragyermekkorban alakult ki a vesebetegség, ennek következtében nagyon megváltozott az életút, az iskoláztatás nem megfelelő a gyermekek túlnyomó többségénél, feltételezhető az értelmi elmaradás sok esetben. Továbbá kiemelten sújtja az alacsony szociális rétegbelieket e kérdés, gyakran a szülők reakciója nem megfelelő, a szakmai segítség inadekvát vagy igen hiányos.

Hasznosíthatóság: további, reprezentatív és összehasonlító kutatásokkal együtt hatékony alapot teremthetne ezen populáció szakmai megsegítésére, a terápiás tevékenységek kidolgozására, a team-munka létrehozására. A kórházpedagógia ill. a gyógypedagógia e szeletének fejlődéséhez elengedhetetlen segítséget nyújthat.

*A nyíregyházi Evangélikus Kossuth Lajos Gimnázium
története, tanulóinak vizsgálata*

Vaskóné Fegyveres Katalin

Óvodapedagógus, III. évfolyam

Tessedik Sámuel Főiskola Pedagógiai Főiskolai Kar

Témavezető:

Lipsei Imre főiskolai docens

Dolgozatomban nyíregyháza legrégebbi középiskolájának két világháború közötti történetét tárom fel. A tanulók adatain keresztül (létszám, lakóhely, szülei foglalkozása, felekezet, tanulmányi eredmény 6 tantárgy alapján) vizsgálom hogyan hatottak a társadalmi és oktatáspolitikai változások, hogyan követhetők nyomon a nyíregyházi Kossuth Lajos Gimnázium mindennapjaiban. Az intézet történetében az 1921-22-es és az 1941-42-es tanévet vizsgálom kiemelten. Az adatokat történeti szociológiai-módszerrel feldolgozva arra voltam kíváncsi, hogy az oktatást befolyásoló törvények, tantervi változások, a várost és vonzáskörzetét érintő politikai, társadalmi történések okoztak-e változást a gimnázium rekrutációs bázisában, a diákok tanulmányi teljesítményében.

Kutatásomhoz a könyvtárak szakirodalmát, a gimnázium évkönyveit, valamint a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Önkormányzat Levéltárában megtalálható gimnáziumi anyakönyveket használtam. Az oral-history módszerét is alkalmazva, Margócsy József az iskola egykori diákja, majd tanára lényegkiemelésével, tanácsaival nagymértékben segítette munkámat.

Az adatok értékelése, a téma feldolgozása során kitűnt, hogy az oktatás területén tett erőfeszítések meghozták a várt eredményeket, hiszen húsz év elteltével mérhetően nőtt a diákok teljesítménye, fejlődött az oktatás színvonala a nyíregyházi középiskolában.

Fontos, hogy a gimnázium mai életében is megjelennek a múlt értékei, a pedagógusok törekednek a '20-30-as évek tradícióit feleleveníteni. A dolgozat kiegészítheti az eddigi kutatásokat, melyek Nyíregyháza oktatásügyével foglalkoztak.

*A szociálpedagógus feladatai a cukorbeteg gyerekek
életminőségének javítása érdekében*

Veres Ágnes

Szociálpedagógia, IV. évfolyam

Debreceni Egyetem Hajdúböszörményi Pedagógiai Főiskolai Kar

Témavezető:

Balogh Éva főiskolai adjunktus

Dolgozatom célja, a cukorbetegség, illetve az ezzel együtt járó speciális életmód szemléltetése, a diabetes speciális problémáinak feltárása.

Mennyire ismerjük magát a cukorbetegséget, ill. a cukorbeteg életmódját?

Azt gondolom, hogy a társadalom többsége nem ismeri ezt az állapotot, így nem is tudja mi mindenre kell átesnie a beteg gyermeknek és családjának az élet során. Tapasztalataim szerint a társadalom a diabeteses gyermeket „csökkent értékű” személynek tekinti. Ez ellen kell a szociálpedagógusoknak fellépni.

Kérdőíves felmérést végeztem a Miskolci Megyei Kórház Diabétesz Szakrendelésén gyermek- és serdülőkori diabeteses gyermek körében. Vajon a gyermekek hogyan élik meg betegségüket? Milyen tapasztalataik vannak a kezeléssel kapcsolatban? Melyek azok a területek, amelyek megkönnyítenék számukra életüket? Mennyire szoronganak? Milyen mértékben depressziósak?

A megfelelő oktatás, kezelés és a gyermekek környezetének hatása nagyban befolyásolja a betegség elfogadását. A serdülő fiúgyermeknél nagyobb az ellenállás, lázadás a kötöttségekkel szemben, illetve már van rossz élményük. Sokan keresnek fel természetgyógyászt a csoda reményében.

Fontos, hogy felkészült szakember álljon a gyermekek mellett. Elengedhetetlen az oktatáspolitikai és az egészségügyi rendszerszemlélete, az intézmények és szakemberek közötti kooperáció. A kifejezetten cukorbeteg gyermekeknek szervezett táborok, találkozók, önismereti foglalkozások jó alkalmak arra, hogy a gyerekek elfogadják új életvitelüket, speciális helyzetüket. Ezek a feladatok a szociálpedagógus kompetencia körébe is tartozhatnak.

*A büntetőjog és a pszichológia kapcsolata
a kábítószerrel összefüggésben*

Veszprémi Bernadett

Jogász, V. évfolyam

Debreceni Egyetem Állam- és Jogtudományi Kar

Témavezető:

Dr. Kiss Katalin egyetemi tanársegéd

A mai modern társadalomban egyre nagyobb problémát jelent a kábítószer terjedése. A büntetőjog ebben a kérdésben a szigor választotta, hogy megoldást találjon. Számtalan oldalról megközelíthetjük a kérdést, vizsgálhatjuk a szerek sokszínűsége és a használók jellemzői alapján, de orvosi, pszichológiai, jogi és más szakági vonatkozásban is. A teljesség igénye nélkül, inkább példálózó jelleggel néhány téma felvetését vállaltam a dolgozatban a pszichológia és a jog összekapcsolódása révén a drogprobléma leküzdésére. Egy komplex, több szakágat átfogó szabályozás lenne a megoldás, mely már nemcsak a probléma kezelésére, kiiktatására koncentrálna, hanem a megelőzésre és gyógyításra is; mely egyben pszichoszociális, orvosi, spirituális és jogi, de mindenekelőtt az egész egyénre koncentrálna. Ezt egyrészt a pszichológia területén a személyiség növelésével érhetjük el, melyben segítségünkre vannak az önismereti és kommunikációfejlesztő programok. A jog területén pedig egy középutat kell találnunk, mert a túlzott szigor visszatartja a kezeléseket vállalásától, de a legalitás bevezetése sem jelent visszahúzó erőt. A jogi szabályozásba be kell illeszteni a drogprobléma más kezelési alternatíváit is, mint választási lehetőséget az enyhébben megítélhető bűncselekményeknél; kötelezettséggé kellene tenni az információközlést már gyerek-kortól kezdve (pl. tanórák keretében, ismertető füzetek kiadásával). A pedagógusnak több a lehetősége, mint bárki másnak. Ő az, aki ismeri a gyerekek személyiségét, szociális háttérét, az esetleges kiváltó okokat. A bizalomra épülő viszony alapfeltétele, hogy a drogfogyasztó diák biztos legyen benne, a tanár nem szolgáltatja ki a bűnüldöző szerveknek. A tanár nem hivatalos személy, tehát jogi értelemben feljelentési kötelezettsége nincs. Kvázi titoktartási kötelezettsége van, csak akkor számolhat be a szülőknek a gyerek engedélye nélkül, ha meggyőződött arról, hogy ezzel nem hozza hátrányos helyzetbe a gyereket. Ezt ebben a kérdésben nehéz megítélni. Jó döntést csak jól tájékozott, előítéletmentes, segítőkész pedagógus hozhat.

*Konfliktusok az iskolában**Voleszták Gábor*

Német nyelv- és irodalomtanár – kommunikáció, III. évfolyam
Kodolányi János Főiskola
Témavezető

Dr. Torgyik Judit főiskolai tanár

A konfliktusok, mint nézeteltérések állandóan jelen vannak a mindennapjainkban. A társas együttlét egyik fontos eleme a vélemények egymással való ütköztetése, igényeink, szándékaink és értékeink szembeállítása a másikéval.

A tanintézmények szinte tárházaik a különböző konfliktusoknak. Egy iskolában, ahol a különböző generáció képviselői nap, mint nap egymás mellett töltik el idejük túlnyomó részét, szinte automatikusan alakulnak ki a különböző nézeteltérések.

A dolgozatomban arra próbáltam rátekintést nyújtani, hogy az iskola tanulói hogyan élik meg ezeket a konfliktusokat. Kerestem azokat az ok okozati összefüggéseket, amelyek a napjainkban elharapódzó iskolai agresszivitáshoz vezethetnek.

Egy diákok által kitöltött kérdőív segítségével próbáltam választ adni arra, hogy mennyire hibás a szülő, a tanár és a diák a kialakult szituációkért.

A megadott válaszok segítségével rálátást nyerhetünk a leggyakrabban előforduló konfliktushelyzetek háttereire és lezajlásaira.

Egy teljes fejezetet szántam arra, hogy tapasztalataimat, következtetéseimet kifejtsem és megosszam az olvasóval.

Megállapítható, hogy egy különleges, a korábbi évtizedekben nem tapasztalt iskolai magatartás és felfogás, szemléletmód kezdi szárnyait bontogatni a tanintézmények falain belül, negatív irányba sodorván ezzel a tanárok oktatási és nevelési tevékenységét. Ez azonban nem csupán a diákok hibája.

*A mese szerepe a személyiség fejlődésében,
a gyermekkor egyes szakaszaiban –
A mesepedagógia, mint új, tudományos diszciplína ötlete*

Zétényi Sándor

Szociálpedagógia, IV. évfolyam

Apor Vilmos Katolikus Főiskola

Témavezető:

Szombathelyiné dr. Nyitrai Ágnes főiskolai docens

A Harry Potter c. film világraszóló sikere, mely úgy vélem, nagymértékben a benne fellelhető népmesei archetipusos mintáknak volt köszönhető, vezetett el hipotézisemhez, mi szerint a mai kor gyermekeinek is szüksége van a régi korok tündér-, ill. népmeséire, a „klasszikus mesékre”, azok jótékonyan hatnak személyiségük fejlődésének különböző szakaszaiban.

Dolgozatom első részében, mely elméleti vizsgálódásokon alapul, a mese eredetét, történeti kialakulását követtem nyomon néprajzi, módszertani, irodalomtörténeti szakirodalomra támaszkodva.

A második részben a mese különböző hatásait vizsgáltam a gyermekek személyiségfejlődési szakaszaiban, hazai, és külföldi pszichológusok általam fellelhető irodalmából. (Bruno Bettelheim, Vekerdy Tamás, Ranschburg Jenő, stb.) Mindkét részben cédulázó módszert alkalmazva, összehasonlító-elemző módon dolgoztam fel az eredményeket.

A dolgozat második fele, a harmadik, negyedik rész empirikus módszerrel készült, szülőknek és gyermekeknek szóló kérdőívekkel, azt vizsgálva, jelen van e hazánkban a gyermekek életében a klasszikus mese.

A feldolgozott szülői kérdőívek alátámasztották hipotézisemet, az óvodáskorú gyermekek ismerik a klasszikus meséket, szüleik ezek átadására figyelmet fordítanak. A kisiskolás gyermeki kérdőívek feldolgozása során viszont egy, a hipotézisemen túlmutató eredmény született, mely szerint, az iskolás fiúgyermekek életéből a klasszikus mesék, sőt maga a mesemondás is, mintegy varázsütésre elmarad. Bizonyítva a mese lélekvédő szerepét, valamint, hogy arra az idősebb gyermekeknek is szükségük van, - amint azt a kamasz lányok klasszikus mese iránti igénye is mutatja a kérdőív alapján, - érzem fontosnak a mesepedagógia tantárgyának létrejöttét, hogy a pedagógusok, szociálpedagógusok tudományos igényességgel, a pedagógia módszereivel pótolni tudják a családban kialakuló mese hiányt.

*Az Implicit Asszociációs Teszt – módszer és alkalmazás**Aczél Balázs – Marno Hanna – Tóth Dénes*

Pszichológia, IV. évf., V. évf., V. évf.

Eötvös Loránd Tudományegyetem

Pedagógiai és Pszichológiai Kar

Témavezető:

Dr. Hunyady György egyetemi tanár

Munkánk során a hiperaktív zavarban fellépő, a végrehajtó működéshez kapcsolódó teljesítményromlást vizsgáltuk egészséges kontrollhoz viszonyítva a Rey-féle komplex ábrateszt módszerrel.

A dolgozat röviden bemutatja a rendellenességet, annak diagnosztizálását, megjelenését, gyógykezelését valamint rávilágít néhány vitatott kérdésre is. Kiemelten foglalkozunk a tünetek háttérében rejlő neuropszichológiai vonatkozásokon felül a végrehajtó működés kognitívpszichológiai bemutatásával. Ezek kapcsán beszámolunk néhány, a közelmúltban végzett tanulmányról, mely pszichológiai szempontból vizsgálja az ADHD és a végrehajtó működés károsodásának kapcsolatát.

A dolgozat hangsúlyosan foglalkozik Russel Barkley-nak a hiperaktivitásról leírt átfogó elméletével, mely a viselkedéses gátlás hibás működését teszi közvetve felelőssé a tünetek kialakulásáért. A tünetek közvetlenül a végrehajtó működés zavarában jelentkeznek, melyek mérésére a vizsgálat módszerét a szakma jó indikátornak tartja.

Az ábratesztet 10-14 éves hiperaktív és egészséges gyerekekkel vettük fel. A rajzok kiértékelése során a másolási és felidézési teljesítményeken túl a feladatvégzés során alkalmazott stratégiákat is elemeztük, melyben megkíséreltük a kapott eredményeket Barkley modelljében is értelmezni. Végül az adatokat és következtetéseket összevetettük a szakirodalomban fellelhető hasonló irányú munkákkal, melyek nagyrészt alátámasztották a kapott eredményt a végrehajtó funkciók sérüléséről a hiperaktivitásban.

A munka megkísérel rávilágítani a terület lezáratlan kérdéseire, a jelenség összetettségére, valamint bemutatni egy olyan vizsgálatot, amely kis lépéssel hozzájárulhat a hiperaktivitás jobb megértéséhez.

*Áldott/átkozott kreativitás?**Ádám Gabriella*

Pszichológia, IV. évfolyam,
Eötvös Loránd Tudományegyetem
Pedagógiai és Pszichológiai Kar
Témavezető:

Barkóczy Ilona professor emeritus

A kreativitás eredete, más személyiségvonásokhoz fűződő kapcsolata régóta kutatott téma a pszichológiában. Hiszen ha az bizonyítottan együtt járna bizonyos személyiségvonásokkal, és ezeket sikerülne megtalálni, újabb lehetőség nyílna a kreatív potenciál bejósolására/mérésére. Harrison G. Gough a hetvenes években összeállított egy 30 elemből álló tulajdonságlistát, és vizsgálatai alapján bebizonyosodott, hogy a listán szereplő melléknevek magasan korrelálnak az alkotóképességgel.

Ugyanakkor egy ilyen listával a kezünkben mérhetjük a laikusoknál kialakult kreatív személyiségképet is, és megfigyelhetjük a kreatívok magukról és mások által róluk kialakított képei közötti különbségeket. A vizsgálat célja a melléknévlista magyarországi kipróbálása és a fentebb említett esetleges különbségek feltárása.

A vizsgálat során kérdőíves módszert választottam. Egyetemre járó diákok egy csoportja a kreativitás tesztbatériát és a fentebb említett tulajdonságlistát töltötte ki („önjellemező csoport”). A vizsgálatban részt vevő másik, „megítélő csoportot” arra kértem, a melléknevek segítségével jellemezzen egy kreatív embert.

Az eredmények alapján nincs szignifikáns korreláció a kreativitás és a listán szereplő tulajdonságok között. A „megítélő csoport” válaszai sokkal inkább egybecsengtek az eredeti kutatás eredményeivel. Nem találtam különbséget a mintában szélsőségesen gyengén illetve jól teljesítők önjellemezése között. Azonban mindkét csoport önjellemezése különbözött a harmadik, megítélő csoport róluk alkotott jellemzésétől.

Az eredmények magyarázatául szolgálhat, hogy Gough vizsgálatát bizonyítottan kreatív tudósokkal, művészekkel végezte, míg ebben a vizsgálatban diákok vettek részt. Eltérő magyarázat lehet a tulajdonságok kultúránként különböző szociális megítélése. Talán a korábban említettek, talán más okok állnak a meglepő eredmény hátterében, mindenesetre úgy tűnik Gough igazolt mérési módszere a kreativitás bejósolására a magyar egyetemre járó fiatalok körében nem alkalmazható.

*Droghasználat a spiritualitás tükrében**Babusa Péter - Bartha Dávid Péter*

Pszichológia, V. évfolyam

Károli Gáspár Református Egyetem

Témavezető:

Dr. Bakó Tihamér Békéssy György posztdoktori ösztöndíjas

Vizsgálatunk ötletét az a felfedezés adta, hogy a spiritualitásról és a spirituális élményekről egyre szaporodó tudományos, főleg pszichológiai irodalomban nem találtunk adatokat arra nézve, hogy egy mai droghasználó transzcendens élménye hogyan viszonyul egy drogot nem használó ember hasonló élményéhez. A vizsgálatban Pahnke által a Nagypénteki kísérletben használt eredeti kérdőívének továbbfejlesztett változatával (Csúcsélmény Profil - Peak Experience Profile) vizsgáltuk droghasználók (kísérleti) és vallásosok (kontroll) spirituális élményeit. A kérdőív mind a 21 skálája a droghasználó csoportban volt magasabb, ezek közül 6 tendenciózus volt, 10 szignifikáns. Vizsgálatunk alapján arra jutottunk, hogy a droghasználók spirituális élményei intenzívebbek, ami valószínűleg a drogok által okozott fiziológiai és pszichológiai hatásoknak köszönhető, továbbá a droghatással elért élmények egyfajta beszorultságot, megrekedtséget tükröznek. Vizsgálatunk fontossága egyrésztől abban rejlik, hogy a spiritualitás a magyar pszichológiában nem kap kellő hangsúlyt, annak ellenére, hogy sok kutatás bizonyítja fontos szerepét számos ember életében; másrésztől egy kevésbé ismert nézőpontból szeretnénk volna rámutatni a droghasználatra, mely nézőpont bevonásával talán a drogprobléma kezelése is sikeresebb lehet.

*A saját tulajdonságok felbecslése a személyiségvonások,
önhatékonyság és tanulmányi sikeresség viszonylatában*

Baczó Eszter Enikő

Pszichológia szak, III. évfolyam
Babes-Bolyai Tudományegyetem

Témavezető:

Drd. János Réka MA. adjunktus

Az egyéni tulajdonságok felbecslése természetes jelenség úgy az iskolában, mint a mindennapi élethelyzetekben. Az, hogy milyen módon becsüljük fel saját jellemzőinket egy bizonyos területen összefüggésben áll azzal, hogy mennyire vagyunk sikeresek az adott területen belül. Az önfelbecslés pozitív vagy negatív irányú meghatározottsága számos empirikus adat szerint tanult elemeken alapul.

Az előbbiekből kiindulva, vizsgálatunkkal az önfelbecslésnek a fenti változókkal való összefüggéseinek feltárását céloztuk meg iskolai környezetben. Vizsgálatunk célja annak a feltárása, hogy milyen egyéni sajátosságok adódnak a saját képességek felbecslésében a tanulmányi sikeresség, az iskolai önhatékonyság és a személyiségvonások függvényében. A talált szignifikáns együtváltozási kapcsolatok és erős tendenciák arra engedtek következtetni, hogy a diákok önértékelése és önfelbecslése a környezetükből jövő szociális visszajelzések minőségével függ össze.

*A szemtanúk vallomása,
mint emlékezetük hiányosságainak produktuma*

Baczó Eszter Enikő - Farkas Krisztina

Pszichológia, II. évfolyam

Babes-Bolyai Tudományegyetem

Témavezető:

Drd. János Réka MA. adjunktus

Dolgozatunkban a szemtanúk emlékezetének hiányosságaira próbálunk rámutatni. Törekvésünk folytán talán világosabbá válik az a megállapítás, ami szerint a szemtanúk vallomásai túlnyomórészt pontatlanok. Ezt a pontatlanságot támasztja alá a szemtanúk szuggesztíóval szembeni ellenálló képességének csökkent szintje, valamint a hangfelismerés és az arcfelismerés képességeinek hiányosságai. Mivel a rendőrség és az ügyészség az arcfelismerést tartja a legfontosabb bizonyítéknak a bűnözők leleplezésében, ezért mi ezt választottuk vizsgálatunk témakörének, ezen belül pedig a rendőrségen használt egyik azonosító módszer hatékonyságát próbáltuk vizsgálni. Vizsgálatunkban a színes illetve fekete-fehér képekről történő felismerést tanulmányoztuk, a kísérleti módszer segítségével. Fő hipotézisünk az volt, hogy a színes képek esetében a kísérleti személyek felismerési teljesítménye jobb lesz. Továbbá azt is feltételeztük, hogy a két nem képviselőinek teljesítménye között is különbségek lesznek, illetve, hogy az előzetes információ érzelmi töltete befolyásolja a fizikai jellemzőknek a megítélését. Bár nem tudtunk kimutatni szignifikáns különbségeket, tendenciák azért észlelhetők. Ezek a tendenciák még egyszer alátámasztják azt, hogy a vallomások pontatlanságának csökkentése érdekében a lehető legjobb kihallgatási módszerek, kidolgozására van szükség.

*Az iskolakezdéskor jelentkező szorongás**Balogfi Péter*

Tanító, III. évfolyam

Tessedik Sámuel Főiskola Pedagógiai Főiskolai Kar

Témavezető:

Fehér Veronika főiskolai docens**Rácz Tünde** főiskolai tanársegéd

A dolgozat célja, hogy bemutassa az óvodából iskolába lépés során jelentkező szorongást. A témát a gyermek, a szülő és a pedagógus szemszögéből is megvilágítja a beszélgetés, kérdőív és gyermekrajz elemzés módszerével.

A szerző részletesen vizsgálja, hogy milyen tünetekből ismerhető fel a szorongás 5-8 éves gyermekeknél, milyen módszereket alkalmaznak az érintett pedagógusok a gyermek szorongásának kezelésére, és milyen szerepe van a családnak az átmenet okozta szorongás enyhítésében.

Vizsgálatait kisvárosi óvodák és általános iskolák gyermekei és pedagógusai körében, a család bevonásával végezte.

Az eredmények azt tükrözik, hogy a gyermekeknél különböző mértékben jelennek meg a szorongás jegyei az iskolába lépéskor; ezek a szorongásjelzések a rajzaikon is felismerhetők. Az új szocializációs szintésre került szorongó gyermekek többségénél a szorongás leküzdésében a család nagy segítséget jelenthet.

A pedagógusok tisztában vannak a gyermekek szorongásával és gyakorlati tapasztalatuk függvényében ezt eszköztárukkal enyhíteni igyekeznek.

*A tudatalatti előfeszítő ingerek hatása a reakcióidőre***Banga Csilla - Sütő Edina**

Pszichológia IV. évfolyam

Pécsi Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kar

Témavezető:

Dr. Révész György egyetemi docens

Mi történik azzal a rengeteg ingerrel, amely éri észlelő rendszerünket? Nyilván egy részük semmilyen nyomot nem hagy, más részük a tudatos észlelés elemeit képezik. De van az ingereknek egy harmadik csoportja, ami nem jut el a tudatunkig, mégis befolyásolja valamilyen módon pl. a viselkedésünket. A küszöbalatti ingerek vizsgálata a XX. század második felétől fejlődött számottevően, és a tudományterület azóta sem vitamentes. Bár sok kísérletet folytattak, módszertani és definíciós problémák nehezítik a kutatók dolgát. Kísérletünkkel mi is ingoványos talajra léptünk, de a fogalmak kielégítő definiálásával és a módszer körültekintő megválasztásával igyekeztünk minden hibalehetőséget kizárni. A tudatosság megítélésénél a legszigorúbb kritériumot alkalmaztuk (objektív küszöb). Vizsgálatunkban a mért és összehasonlított válasz a reakcióidő volt (választásos reakcióidő), a függő változó a különböző küszöbalatti előfeszítő ingerek jelenléte vagy hiánya. A küszöbalatti vizuális ingereket maszkolással állítottuk elő. Kísérletünkben egy olyan számítógépes programot használtunk, amely képes 20ms-os nagyságrendű időintervallumig képeket felvillantani, majd a válaszgomb lenyomásának reakcióidejét mérni. Várt és nem várt eredményeink egyaránt érdekes értelmezésekre kínáltak lehetőséget, s alátámasztották a tudatosan nem észlelt ingerek hatását.

*Forrásemlekezet perceptuális, tudati és tér-idői dimenziója.
Forrásemlekezeti feladatok közötti eltérések vizsgálata.*

Batta Barbara

Pszichológia, V. évfolyam

Eötvös Loránd Tudományegyetem Pedagógiai és Pszichológiai Kar

Témavezető:

Dr. Kónya Anikó egyetemi docens

A forrásemlekezet meghatározása számos kérdést vet fel. Az egyik probléma, mely a meghatározás 'nagyvonalúságából' következik, hogy vajon a különböző forrásemlekezeti feladatokban kapott eredmények jól illeszthetők-e egy fejlődési hipotézisbe, míg a másik probléma, mely szintén a forrásemlekezet sokrétű megközelítéséből fakad, hogy vajon a különböző dimenziókat mérő feladatok között van-e kapcsolat.

Dolgozatomban három forrásemlekezeti feladatot végeztem el 20 óvodás és 20 gimnazista személlyel. Az eredmények összességében igazolták a fejlődési hipotézist, és arra a kérdésre is választ adtak, hogy a forrásemlekezet különböző dimenzióit mérő feladatok között nincs kapcsolat.

A kapott eredmények további finomításokra adnak lehetőséget a forrás- és epizodikus memóriával kapcsolatos kutatásokban.

*Személyiségvonások jellegzetességei
a vízilabda játékosok populációjában*

Béres Anita - Kovács Krisztina

Pszichológia, IV. évfolyam

Károli Gáspár Református Egyetem Bölcsészettudományi Kar

Témavezető:

Dr. Tóth-Mirnic Zsuzsanna egyetemi adjunktus

Vizsgálatot folytattunk négy budapesti vízilabdacsapat körében az adott sportág, a csapatsportokban domináló szociális hatásoknak a játékosok személyiségre gyakorolt befolyásáról; és általánosságban a vízilabdázók személyiségére vonatkozóan. Alkalmazott vizsgálati eszközeink a Big Five-on alapuló, Costa és McRae által kidolgozott NEO-FFI személyiségteszt és egy szociometriai kérdéssor volt.

A sportolók jellemző személyiségvonásaira vonatkozó megelőző kutatási eredmények alapján felállított hipotéziseink részben beigazolódtak a vizsgálat során. Ezen legjelentősebb eredmények a vízilabdázók személyiségében meghatározó emocionális stabilitás, és a közösségi életben, a csapat egységesítésében elsődleges lelkiismereti jegyek voltak. Láthatóvá vált a sportolásnak és a megfelelően integrált csapatjellemzőknek a játékosok személyiségére gyakorolt hatása.

Ezen, a vízilabda játékosok körében jellemző módon domináns személyiségjegyek határozott eltéréseket mutattak az egyes- jól szervezett/ kevésbé jól szervezett- csapatok esetében; valamint a csapatba beilleszkedni képes illetve a csapategységben kevésbé részt vállaló játékosok körében.

Továbbá a csapattársak között kialakuló baráti kapcsolatok esetében is előtűnt a sportolók személyiségképének hasonlatossága, elsősorban a vízilabda játékosok körében általánosan jellemző és a csapategység kialakulásában kiemelten fontos személyiségjegyek esetében. A vizsgálat révén nyert eredményeink – vélhetően – a továbbiakban jól hasznosíthatóak a csoport egységesítését segítő dinamikai folyamatok ismertetésében és alkalmazásában.

*Az altruizmus evolúciós- és szociálpszichológiai perspektívái
egy megfigyeléses vizsgálat eredményei*

Birkás Béla

Pszichológia, V. évfolyam

Pécsi Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kar

Témavezető:

Dr. Bereczkei Tamás egyetemi tanár

Az, hogy segítünk valakinek valamilyen módon és ezért nem várunk/várhatunk viszonzást, egy olyan cselekedet, ami sok esetben saját kárunkra van, esetleg veszélyeztet minket. Természetesen ennek az irracionálisnak tűnő viselkedésnek számos lehetséges magyarázatát találjuk a szakirodalomban. Jelen dolgozat két főbb irányzat elméleteivel és azok vizsgálatával foglalkozik: az evolúciós teóriákkal és a szociális tényezők hatásaival. Mindkét megközelítésben fellelhetőek belső, személyes normákon alapuló magyarázatok és külső, helyzeti tényezőket kiemelő elméletek. Vizsgálatunkban arra voltunk kíváncsiak, hogy milyen szituatív vagy szociális feltételek befolyásolják az altruista viselkedés megjelenését.

A vizsgálat egy klasszikus megfigyelési helyzeten alapul. Kéregetőket figyeltünk meg, és aki adakozott nekik, azt később megállítottuk és tizenöt kérdést tettünk fel neki.

A kérdéseken kívül még néhány szituációs tényezőt is regisztráltunk. A statisztikai elemzés alapján kimutatható néhány külső változó hatása. Ezen felül az eredmények a későbbi kutatások fókuszát is meghatározzák.

*A gyermekkori daganatos megbetegedések
pszichés hatásainak vizsgálata*

Bokréta Iláikó

Pszichológia, IV. évfolyam

Pécsi Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kar

Témavezető:

Hargitai Rita egyetemi tanársegéd

Pohárnok Melinda egyetemi tanársegéd

Jelen dolgozatban a gyermekkori malignus megbetegedések pszichés hatásai egy projektív eljárás vizsgálati eredményein keresztül kerülnek bemutatásra. A vizsgálat egy malignus megbetegedésekben szenvedő gyermekek számára készült élményterápiás program keretében került felvételre. A kontrollcsoport azonos korú egészséges gyermekekből állt. Projektív eljárásként, egy a hiánnyal kapcsolatos tudattartalmakat indukáló mesekezdetet alkalmaztunk, amely a lét – nem lét egzisztenciális problémáját hozza felszínre. A kapott adatokat a TAT jelölési rendszere szerint dolgoztuk fel. Az eredmények alapján megállapítható, hogy a daganatos csoportban a betegséggel kapcsolatos reprezentációk aktiválódtak, míg a kontrollcsoport esetében a hiány csak, mint átlagos mesekezdet jelent meg, így a kreatív problémamegoldás került előtérbe, a meseszerűség minden esetben dominált. A daganatos csoport esetében kiemelt hangsúlyt kap az agresszív tendenciák kifejezése. Két alcsoport különíthető el a daganatos gyermekek esetében, az egyik csoportnál magas teljesítményszükséglettel és kifelé forduló agresszióval találkozhatunk, míg a másik esetben az intraagresszió figyelhető meg, negatív végkifejlettel. A kapott eredmények arra utalnak, hogy csökkent szimbolizációs képesség esetén a gyermek a betegség során keletkező agresszív késztetéseit nem képes kifelé fordítani.

*A projektív technika lehetőségei
látássérültek személyiségének vizsgálatában*

Böszö Réka- Makárdi Zsófia- Szalai Katalin

Pszichológia-kommunikáció – pszichológia – pszichológia-magyar,
V. évfolyam

Pécsi Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kar

Témavezető:

Lábadi Beatrix egyetemi tanársegéd

A már érvényben levő személyiségvizsgálatra alkalmas projektív tesztek általában csak látó emberek számára használhatóak, pedig a pszichodinamikai folyamatokról ezek a módszerek sokkal több mindent elárulnak, mint a látássérültek által is kitölthető kérdőívek. A korábbi, akusztikus ingerekre épülő vizsgálatokból arra derült fény, hogy a nemlátó kísérleti személyek csak a hangok beazonosításáig jutottak. Feltételeztük, hogy hangokból összeállított jelenetek által ugyanúgy kiváltható projekció, mint a látó embereknél képek által. Eddig tizenhat, látássérülés szempontjából két csoportba osztható kísérleti személlyel vettük fel az első interjút, majd pedig az általunk összeállított tizennyolc hangjelentből álló tesztet. Eredményeink alapján, a válaszok értékelhetőek a TAT-teszt felhívó jellegei szerint, mint például az agresszió, a társas élmények stb. Folyamatban van egy szempontrendszer kidolgozása, amely alapján a kapott adatok elemezhetőek. Azt azonban már most elmondhatjuk, hogy hipotézisünk beigazolódott, mert a történetmesélés során a vizsgálati személyek nagy arányban léptek túl a puszta kognitív leíráson. Távlati célunk egy látássérültek számára alkalmazható projektív eljárás kidolgozása.

*Az előítéletesség hatása az információfeldolgozásra –
a pontosság kérdése*

Buvár Ágnes - Horváth Éva

Pszichológia, IV. évfolyam

Szegedi Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kar

Témavezető:

Pósáné András Kata egyetemi tanársegéd

A 16-20 évesek körében elvégzett vizsgálat az előítélet kérdéskörét hivatott tárgyalni, pontosabban az előítélet befolyását a felidézés és a következtetés pontosságára. A vizsgálat során a kísérleti személyek irányított felidézési helyzetben saját gondolataikra és emlékeikre támaszkodva következtetéseket vontak le egy elhangzott szöveggel kapcsolatban. Az előítéletességet a Fábán-féle cigányellenességet mérő teszttel vizsgáltuk, s az eredmények alapján négy csoportot képeztünk (előítéletesek – inkább előítéletesek - kevésbé előítéletesek - nem előítéletesek). A szöveg előhívhatta az előítéletes gondolkodást, de az értékelés során kiderült, hogy nem minden esetben van eltérés a fent említett módon négy csoportba sorolt kísérleti személyek válaszainak eloszlása között. A cigányokkal szembeni előítéletesség tehát úgy tűnik, nem befolyásolja lényegesen az információfeldolgozást.

*A mosoly és nevetés kommunikációs szerepe**Csik Andor - Tauzin Tibor - Tiszóczy Enikő*

Pszichológia, IV. évfolyam

Károli Gáspár Református Egyetem Bölcsészettudományi Kar

Témavezető:

Dr. Bagdy Emőke egyetemi tanár

A vizsgálat elsődleges célja egy olyan kategóriarendszer kialakítása és tesztelése volt, melynek segítségével egyértelműen és kellő objektivitással kategorizálhatjuk az emberi kommunikáció közben megjelenő nevetéseket és mosolyokat azok céljuk, jelentésük szerint.

Másodlagos célkitűzésünk a vizsgálati helyzetből adódó statisztikai próbák elvégzésével alátámasztani vagy megcáfolni a régebbi vizsgálatok azon eredményeit, melyek az emberi mosoly és nevetés nemek, illetve életkorok szerinti összehasonlításáról szóltak, valamint rendszerünk segítségével további összefüggéseket keressünk a témával kapcsolatban.

A kategóriarendszer kidolgozása 10 idős és 10 fiatal pár, valamint 2 idős és 2 fiatalokból álló, egyenként 6 fős kiscsoport közös Rorschach vizsgálatának felvételével és átfogó elemzésével történt, aminek eredményeként egy 6 főkategóriából álló (összesen 12 kategória) rendszer kialakítása lett, amely teljes mértékben lefedi a vizsgálat alatt előforduló mosolyok és nevetések skáláját.

A kategóriarendszer megbízhatóságát ezek után inter-rater reliabilitás vizsgálatokkal teszteltük, melynek eredménye szerint (Cronbach-alfa=0,77) a rendszer egyértelműen megfelel az elvárásoknak.

Vizsgálatunk eredményei a nem és életkor szerinti összehasonlítás területén csak kevés számottevő újítást hoztak a régebbi munkákkal összevetve, viszont árnyaltabb megfogalmazásban interpretálják azokat.

Rendszerünk komoly segítséget nyújthat mind páros, mind csoportos helyzetekben egy, a nevetésen és mosolyon alapuló diagnosztikai rendszer kialakításához.

*A diszkriminatív viselkedést meghatározó tényezők vizsgálata**Csizmár Kata*

Pszichológia, V. évfolyam

Debreceni Egyetem Bölcsészettudományi Kar

Témavezető:

Dr. habil. Münnich Ákos tanszékvezető egyetemi docens

A diszkrimináció mindenhol a világon problémákat okoz. A jog csak a diszkrimináció durvább formái ellen nyújt védelmet, illetve a diszkriminációs viselkedést a büntetés fenyegetésével akadályozza. A hazai és nemzetközi vizsgálatok általában az előítélet szerepét ill. kialakulását igyekeznek felderíteni, de a valós problémát a gyakorlatban megjelenő diszkrimináció okozza. A kutatás célja az elkerülő diszkriminatív viselkedést meghatározó tényezők vizsgálata. A kutatás elméleti keretét az Ajzen-Fishbein féle indokolt cselekvés elmélete adja. A diszkriminatív viselkedést 10 különböző csoporttal szemben vizsgáltuk. A csoportok a következők voltak: roma, börtönviselt, fogyatékos, hajléktalan, munkanélküli, szegény, aidses, kábítószeres, dohányos, alkoholista. A csoportok elutasításának jellegzetes mintázata jelent meg az elutasítást, a normákat és az attitűdöket vizsgálva. Eredményeket kaptunk arra vonatkozóan hogyan alakul ki a viselkedési szándék, majd a viselkedés a diszkrimináció esetében. Az alsócsoportok összehasonlítása azt mutatta, hogy a normák hatása jobban érvényesül a nőknél, mint a férfiaknál. Illetve a dolgozók viselkedésére szintén erősebben hatnak a normák, mint a tanulók viselkedésére.

*Aritmetikai műveletekkel együttjáró kognitív erőfeszítés
elektrofiziológiai megfelelői*

Csuhaj Roland - Csikós Dóra - Hamvai Csaba

Pszichológia, V. évfolyam, III. évfolyam, V. évfolyam
Eötvös Loránd Tudományegyetem Pedagógiai és Pszichológiai Kar

Témavezető:

Molnár Márk osztályvezető

Célunk egy, az EEG mérésre optimalizált komplex kognitív feladathelyzet kialakítása volt. Hipotézisünk szerint az általunk alkalmazott aritmetikai feladatok kiváltják a mentális erőfeszítésekhez kapcsolódó specifikus frekvenciaváltozásokat. Az optimális körülmények legfőképpen a műtermékek minimalizálását jelentik, azaz, hogy a kísérleti személy minél kevesebb mozgással kontrollált feltételek mellett összetett számolási műveletet hajtson végre. Az EEG-t 19 csatornán vezettük el, és a vegetatív funkció mérésére EKG-t regisztráltunk. A felvett adatokon automatikus és kézi műtermékszűrést hajtottunk végre, majd Fourier transzformációval spektrumanalízist végeztünk. A frekvenciaösszetétel változását a művelet és feladat kéttényezős faktorok mentén ismételt méréses varianciaanalízissel elemeztük. Szignifikáns mértékű változást a kontroll és feladathelyzet között az alábbi sávokban találtunk: az alfa 1 (8-11 Hz) és alfa 2 (11-14 Hz) sávban csökkenést, a béta 2 (25-30 Hz) sávban növekedést. A kivonás helyzetben a szívritmus szignifikáns mértékben növekedett a kontrollhoz képest. Mindezek azt mutatják, hogy valóban sikerült a mentális erőfeszítéshez kapcsolódó fokozott munkamemória terhelést és figyelmi fókuszálást kimutatnunk az általunk használt aritmetikai erőfeszítés feladatokban. A módszer feltehetőleg jól alkalmazható mindazon helyzetekben (öregedési folyamat, Alzheimer-kór, stb.), ahol az elemzett, a mentális erőfeszítésre fordítható kapacitásra jellemző mutatók kóros mértékben változnak.

*Mondatmegértés és munkamemória**Csupor Éva - Kóthencz Zsanett*

Pszichológia, III. évfolyam

Szegedi Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kar

Témavezető:

Németh Dezső egyetemi tanársegéd

A TDK dolgozat fő témája a mondatmegértés és a munkamemória kapcsolatának vizsgálata. A kutatás középpontjában a fonológiai hurok mondatmegértésben betöltött szerepének és a szintaktikai komplexitás hatásának vizsgálata áll.

A kísérlet lefolytatása kettős terheléses feladatban: önütemezett olvasási helyzettel és másodlagos számterjedelmi feladattal történt.

Az önütemezett olvasási helyzet a megértés idői komponensét mérte. A másodlagos számterjedelemben feladat a munkamemória fonológiai hurok komponensének terhelésére szolgált. Az ingeranyagot szintaktikai komplexitás szerint eltérő: egyszerű, összetett és többszörösen összetett mondatok (típusonként 12, összesen 36 mondat) alkották.

Szignifikáns különbség mutatható ki az egyszerű mondatok és összetett mondatok, illetve az egyszerű és a többszörösen összetett mondatok olvasási ideje között. Az összetett és a többszörösen összetett mondatok között viszont nem található szignifikáns különbség. Az eredmények alapján megállapítható, hogy a fonológiai huroknak az egyszerű mondatok esetében nincs, a szintaktikailag bonyolultabb összetett mondatok esetében viszont van szerepe a megértésben. Az összetett és többszörösen összetett mondatok feldolgozásakor a fonológiai hurok működésében nincs különbség.

*A szkizofrén fiatalok „esélyei”?**Deák Edit Orsolya*

Szociálpedagógus, III. évfolyam

Apor Vilmos Katolikus Főiskola

Témavezető:

Dr. Széll Katalin főiskolai adjunktus**Dr. Hajnal Ágnes** főiskolai tanár

A dolgozat megírásakor céлом volt minél több információ gyűjtése a szkizofrén fiatalok betegségéről, mindennapjairól, s arról, hogy hogyan élik meg betegségüket. Céлом volt továbbá az emberek informálása a betegség mibenlétéről, kezelése módjáról, valamint célul tűztem ki az emberek véleményének, szkizofrén betegekhez való hozzáállásának felmérését.

Dolgozatom felépítését tekintve 10 fejezetből áll.

Első felében főképp szakirodalmi áttekintés található. Előbb a szkizofréniáról, mint kórképről írok, majd kezelésének lehetőségeiről, beleértve a betegek életminőségének javításához szükséges feltételeket.

Ezt követi a második rész.

Az általam készített, strukturált interjúk azt mutatták, hogy, a szkizofréniában szenvedő fiatalok a lehető legteljesebb mértékben megélik és megszenvedik betegségük negatív következményeit.

A 12 kérdésből álló, egészséges személyekkel készített kérdőívek arra engednek következtetni, hogy az emberek nem rendelkeznek megfelelő mennyiségű és minőségű információval a szkizofréniára betegséget illetően, valamint, hogy a betegek önhibájukon kívül kerülnek társadalmunk peremére. A személyes ismeretség és a szkizofrén beteghez való hozzáállás kapcsolata szignifikáns, azok, akik ismernek szkizofrén beteget, pozitívabban állnak a betegségben szenvedőkhöz.

Dolgozatomat az Összefoglalással, a Köszönetnyilvánítással, a Felhasznált irodalom ismertetésével, valamint a Mellékletekkel zárom.

*Egy önismereti pszichodráma csoport működésének tanulságai
a résztvevő szemével*

Dömötör Csilla

Művelődésszervező, IV. évfolyam

Berzsenyi Dániel Főiskola

Témavezető:

Dr. Csider Sándor főiskolai docens

Dolgozatomnak az a célja, hogy az animációs csoportok vezetéséről és működéséről – a főiskolai tanulmányaim során - elsajátított elméleti ismereteket összevesse a gyakorlati alkalmazásokkal, és ennek eredményeként újszerű következtetésekre jusson. Egy, a 2004. év elején induló önismereti pszichodráma csoport résztvevőjeként saját élményre tettem szert. Az első félév során szerzett történésekről, tapasztalataimról, a foglalkozások során keletkezett érzéseimről, gondolataimról rendszeresen naplót vezettem. E jegyzőkönyvek talán önálló értéket képviselnek, és további kutatásokra adhatnak módot a hasonló, mégis a sajátomtól eltérő kutatási témával foglalkozó szakemberek számára. Dolgozatomban először tisztázom az önismereti és a pszichodráma csoport fogalmát, majd a csoport összeállításának körülményeit és a foglalkozások alkalmankénti felépítését vizsgálom. Részletesebben foglalkozom két csoportdinamikai elem, a szerepek és a normák csoportunkban betöltött funkciójával. Dolgozatom hasznosnak bizonyulhat a művelődésszervezői diplomával rendelkező, a felnőttképzésben csoportvezetői illetve szervezői feladatokat ellátó szakemberek, különböző kulturális animációs csoportvezetők, valamint pszichodráma és önismereti csoportok animátorai számára.

*Pályaválasztás és pályaegettség - Motiváció az iskolapadban**Éhen Zsuzsanna*

Mérnökstanár, 2004. 06. 17.

Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem

Témavezető:

Dr. Takács Ildikó egyetemi docens

Az elmúlt évtizedekben a magyar társadalom egy leegyszerűsített, bár kétségtelenül sokáig működő modellt sajátított el oktatási rendszerünkről. Eszerint az oktatási rendszerbe bekerülő gyermek különböző lépcsőfokokra lép fel előrehaladása során, s közben képességei, saját akarata, döntése vagy a következő fokozat szelektációs kritériumai miatt kiszáll a rendszerből, s dolgozni kezd.

Akik a legmesszebb jutnak a rendszerben egyetemre mennek, diplomát szereznek. Belőlük később megbecsült vezetők, középvezetők lesznek, akik egyfajta „elitet” alkotnak – elhelyezkedési gondok nélkül.

A modellt megtanulta a társadalom. Az időközben előrehaladt expanzió azonban megdöntötte és átformálta a képet: állást tehát önmagában a diploma és a jó egyetem még nem biztosít.

De vajon mi a helyzet a katedra túloldalán? Hogyan érzékelik a hallgatók a modernizációs kísérleteket, az innovációs verseny kihívásait? Egyáltalán, hogyan látják saját helyzetüket? Mi motiválja őket abban, hogy jól teljesítsenek? Felmerül-e bennük a pályakorrekció, pályamódosítás igénye? Ezekre a kérdésekre a gazdasági folyamatok tényszerű modelljei, számokban mérhető adatai már nem adhatnak választ, bár az értelmezést segítik. Olyan globális, társadalmi szinten is fontos folyamatokról van szó, melyek működésének vizsgálata joggal került a pszichológia homlokterébe.

Célom az volt, hogy objektív képet kapjak a felsőoktatásban tanuló hallgatók helyzetéről. Választ kaptam arra, hogy a diákok hogyan értékelik lehetőségeiket, tanulmányaikat, milyen mértékben jellemző rájuk a felelősségvállalás, illetve mely tényezők bírnak számukra alapvető motiváló erővel. Mindezt a megkérdezett oktatók és a diáktanácsadó munkatársainak véleményével egybevetve látható, hogy bár a hallgatók szabadsági foka nagy, jelentős hányaduk mégis pályaegette problémákkal küzd, melyek kiküszöbölése, s ezáltal a kudarcélmények csökkentése, a hatékony pályaválasztás megvalósítása az egyén és a társadalom szempontjából is fontos feladat.

*Ha a rajzok beszélni tudnának...
avagy gyermekrajzok felnőtt szemmel*

Erős Nikoletta - Várszegi Andrea

Pszichológia, III. évfolyam

Pázmány Péter Katolikus Egyetem Bölcsészettudományi Kar

Témavezető:

Dr. Hámori Eszter egyetemi docens

„A szavak vödreit más mélységekbe merítjük,
mint amikor gesztusokkal, mozgással reagálunk.”*
(- A. Koestler -)

Dolgozatunk saját kutatásunk bemutatásán alapszik. A rajz a gyermeki kommunikáció legfőbb és legősintébb formája: a gyermek elengedi fantáziáját, levetkőzi gátlásait és átlépi a kommunikációs korlátokat. Vizsgálatunk célja, hogy megnézzük, a gyermekrajzok valódi üzenete mindig át tudja-e törni a gyermekek és felnőttek közötti kommunikációs gátat.

Vizsgálatunkban 6 éves óvodás gyermekeket kértünk meg, hogy rajzoljanak le különböző alap érzelmeket (boldogság, szomorúság, kíváncsiság, meglepődés, harag, undor). A presematikus korszakban lévő gyermekek rajzkészsége már viszonylag fejlett, nem estek azonban még át az iskolába lépéssel kezdődő változásokon és a nonverbális kommunikációt segítő írástudással sem rendelkeznek még. Vizsgálati személyeinket (egyetemisták és felnőttek) arra kértük, próbálják meg felismerni, melyik rajz milyen érzelmet ábrázol. Ugyanezeket a rajzokat, hasonló életkorú (4-6 éves) gyermekeknek is megmutattuk, az ő feladatuk is az érzelmek felismerése volt.

Előzetes elvárásunk az volt, hogy a gyermekek jobban tejesítenek majd a rajzfelismerésben, mint a felnőttek, hiszen azonos korúak, azonos kognitív szinten állnak, gondolkodási képességeik, érzelmeikkel kapcsolatos asszociációik hasonlóak. Másik hipotézisünk, hogy az egyetemisták rosszabbul teljesítenek majd, mint azok a felnőttek, akiknek már saját gyermekeik vannak, hiszen a gyermekkel még nem rendelkező egyetemisták számára ez a kommunikációs csatorna még nem mindennapos.

Eredményeink megdöntötték elvárásainkat, hiszen a felismerésben az óvodások teljesítettek a legrosszabbul, náluk jobbak voltak a felnőttek, a legjobb eredményt azonban az egyetemisták érték el. A nemek között nem találtunk szignifikáns eltérést (csak az egyetemista korosztály esetében), a nők azonban valamivel több rajzot ismertek fel.

Kutatásunkból nagyon sok mindent tanultunk, és jó alapot szolgál majd további vizsgálatok elvégzésére.

* Dr. Bagdy Emőke: A nonverbális pszichoterápiák, in: Bíró Sándor és Juhász Sándor (szerk.): Nonverbális Pszichoterápiák, Animula Könyvek, Magyar Pszichiátriai Társaság, Budapest. 3. oldal

*A Szondi-teszt felhívó jellegének vizsgálata
számítógépes képfeldolgozás segítségével*

Feldmann Ádám

Pszichológia, V. évfolyam
Pécsi Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kar
Témavezető:

Dr. Révész György egyetemi docens
Bernáth László óraadó

A Szondi-tesztet képfeldolgozási szempontból megközelítő vizsgálatunkban arra a kérdésre keressük a választ, hogy az egyes diagnosztikai kategóriáknak megfelelő, a teszt működését alapvetően meghatározó képi felhívó jelleget milyen, a képeken meglévő, nem kizárólag szemantikai alapú szerkezeti elemek hordozzák. Az elvégzett számítógépes képfeldolgozási és statisztikai vizsgálataink szerint a tesztképek különböző fizikai tulajdonságaik, képi paramétereik mentén úgy különíthetők el egymástól, hogy a Szondi által létrehozott nyolc klinikai faktorba a Lépésenkénti Diszkriminancia Analízis segítségével 75%-os arányban besorolhatóak. A fizikai jellemzőkből alkotott, kilenc különböző változót tartalmazó modell három csoportra, a képi strukturális komplexitásra, a képi textúráltságra, és a képek átlagos fekete-fehér intervallum közé eső színértékeire osztható fel.

*A perceptuális kategorizáció szerepe
az etnikai különbségek észlelésében*

Gábris Krisztián

Pszichológia, IV. évfolyam

Pázmány Péter Katolikus Egyetem Bölcsészettudományi Kar

Témavezető:

Faragó Klára egyetemi adjunktus

Egy személlyel történt rövid találkozás után három dologra emlékezünk biztosan: a személy korára, nemére és etnikai hovatartozására. Egy evolúciós szempontú megközelítés az etnikai különbségek automatikus észlelését egy, a társadalmi csoportellentétek és az etnikai hovatartozás korrelációjára érzékeny, evolúciósan kialakult pszichológiai architektúra (ellenség-barát felismerő rendszer) epifenomén működésével magyarázza. Az elméletet alátámasztó kísérletben egy szembenálló csoporthelyzetet indukálva sikerült eltüntetni az etnikai jegyek fontosságát a benyomások kialakításában. Ez az evolúciós értelmezés szerint azért lehetséges, mert a szembenálló csoportok tagsága ebben a helyzetben jobb korrelátuma az ellenség-barát dimenzióknak, mint az etnikai hovatartozás. Az evolúciós perspektíva a jelenségre sokkal valószínűbb magyarázatot kínáló szociálpszichológiai és kognitív elméletek relevanciáját egy kísérlettel zárja ki. A kísérlet azonban módszertani hibát tartalmaz. A dolgozatban bemutatott munka az eredeti kísérlethez hasonló paradigma segítségével megcáfolja a feltételezett evolúciós modul magyarázó erejének kizárólagosságát: az eredmények szerint a kísérleti személyek akkor is emlékeznek számítógépen bemutatott arcokat ábrázoló képeken jelen lévő színekre, ha azok az adott kontextusban nincsenek összefüggésben a társadalomban szembenálló etnikai csoportokkal. A kísérlet segít megérteni az előítéletek kialakulásáért felelős csoportközi különbségek percepciójának hátterét, ami fontos lehet az etnikai diszkrimináció elleni küzdelemben.

*Motiváció és halogatás**Gáspár Attila*

Okleveles mérnök-tanár, III. évfolyam
Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem

Témavezető:

Dr. Takács Ildikó egyetemi docens

Mint a mondás is tartja: „Jó pap holtig tanul”, az ember egész életében folyamatos fejlődésen megy keresztül. Kezdetben játszani, később tanulni, majd dolgozni tanulunk meg. Ezért eltérő mélységben ugyan, de szinte mindenkit érdekel, melyek azok a tényezők, melyek serkentik, vagy éppen gátolják ezt az előrehaladást, azaz terveink, céljaink megvalósítását.

A késztetést, mely külső vagy belső erők hatására alakul ki, motivációnak nevezzük. Hosszú idő óta foglalkoznak a pszichológusok a motivációkutatással, a pedagógiai motiváció rejtelmével. Arra keresik a választ, hogy miképpen formálható a motivációs rendszer a minél hatékonyabb teljesítmény elérésének érdekében, valamint melyek azok a tényezők, melyek segítik előrehaladásunkat. Az éremnek viszont van egy másik oldala is: „A kemény munka gyakran csak hosszú idő után térül meg, de a lustaság azonnal”. Van, ami a késztetés, a motiváltság ellen dolgozik: a halogatás. Ez az ősi jelenség viszonylag új szakterület a pszichológia tudományában. A kutatók arra keresnek magyarázatot, hogy miért halasztjuk el számunkra fontos teendőinket egyéb kevésbé fontos dolgok miatt?

A dolgozat célja, feltárni az egyetemisták tanuláshoz kötődő motivációs rendszerének rejtelmeit, különös tekintettel arra a jelenségre, hogy miért hosszabbodik meg nagyon gyakran önkéntes alapon a képzési idő? A motiváció és halogatás elméleti hátterének rövid áttekintése után számos vizsgálat segítségével igyekszünk kideríteni, hogy mi motiválja a hallgatókat a tanulásra, és mennyire erős ez a késztetés? Milyen hatással volt a motiváltságukra a kreditrendszer bevezetése? Majd külön csoportban megvizsgáljuk azokat, akik személyiségében a motiváltság mellett legalább azonos súllyal jelenik meg a halogatás művészete. Ők az ötöd, hatod, heted éves egyetemisták, akiknél arra leszünk kíváncsiak, tudatában vannak-e halogató jellemvonásuknak? Melyek azok a tényezők, amik miatt nem végzik el fontos teendőiket, és vajon mi áll ezek hátterében?

Krónikus betegségek és az érzelmi intelligencia. Az érzelmi intelligencia és a megküzdési potenciál vizsgálata daganatos, szívbeteg és egészséges csoportok összehasonlításával.

Gödény Anna

Pszichológia, V. évfolyam
Debreceni Egyetem Bölcsészettudományi Kar

Témavezető:

Tordai Zita egyetemi tanársegéd

A dolgozatomban az érzelmi intelligencia és a megküzdő képesség kapcsolatát vizsgálom egészséges, daganatos és szívbeteg csoportok összehasonlításával. Van-e összefüggés az érzelmi intelligencia és a megküzdési potenciál között? Léteznek-e az A- és C típusú személyiséghez hasonló eltérések a daganatos, illetve szívbeteg csoportok között?

A vizsgálat során Bar-On EQ kérdőívét, Oláh Attila Pszichológiai Immunitás Kérdőívét, Beck depresszió-, és Spielberger szorongás kérdőívét használtam.

A kutatás eredményei szerint az érzelmi intelligencia és a pszichológiai immunitás összefügg, így arra következtethetünk, hogy az érzelmi intelligencia fontos szerepet játszik a hatékony megküzdésben. A beteg csoportok vizsgálata során találtam olyan eltéréseket, amelyek alátámaszthatják a premorbid személyiségstruktúrák létezését.

A daganatos, valamint a szív-érrendszeri betegségek lelkileg nagyon megterhelőek, csakúgy mint kezelésük. Ezért a fizikai rehabilitáció mellett szükség van a betegek lelki támogatására is. A premorbid személyiség jegyek ismerete segíthet a betegek fejlesztésre szoruló képességeinek azonosításában; az érzelmi intelligencia - egyéni, illetve csoport-terápiás - fejlesztésével pedig javítható lehet az egyén megküzdő képessége, így életminősége és pszichoimmunológiai státusza.

Emlékezeti szerveződés, nyelvtanulás, fordítás

Grabovac Beáta

Pszichológia, III. évfolyam

Újvidéki Egyetem Bölcsészettudományi Kar

Témavezető:

Németh Dezső egyetemi tanársegéd

A dolgozat a többnyelvű nyelvhasználat és többnyelvűség témakörével foglalkozik. Átfogó áttekintést ad arról, hogy mik a fő kérdések, és eredmények az adott területen. Az empirikus kutatás alapvető célja, hogy feltérképezze a több nyelven beszélők nyelvi és emlékezeti képességeit, illetve megvizsgálja, hogy a rövidtávú emlékezeti rendszereknek un. munkamemória rendszernek milyen szerepe van a többnyelvű személyek nyelvhasználatában. Vajon a nagyobb munkamemória kapacitás összefügg-e a nyelvi teljesítménnyel?

Az alkalmazott módszer: a rövidtávú emlékezet kapacitása fonológiai és komplex munkamemória teszttel mértem fel, a nyelvi képességek olyan kísérleti programmal vizsgáltam, mellyel pontosan mérhető a kísérleti személyek megértési reakcióideje.

Az elért eredmények és a lényeges következtetések: összefüggés mutatható ki számos rövidtávú emlékezeti rendszer, és a nyelvi megértés között. Nagyobb munkamemória kapacitás szignifikáns korrelációt mutat a második nyelven mutatott teljesítménnyel.

Kulcsszavak: Munkamemória, kétnyelvűség, fonológiai hurok, nyelvfeldolgozás.

*Az implicit tanulás és a nyelvi képességek kapcsolata**Háden Gábor Péter – Orosz Gábor – Ambrus Géza Gergely*

Pszichológia, V. évfolyam, V. évfolyam, III. évfolyam

Szegedi Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kar

Témavezető:

Németh Dezső egyetemi tanársegéd

A dolgozat a procedurális emlékezeti rendszer és a nyelvi képességek kapcsolatát vizsgálja. Az elméleti alapot M. T. Ullman procedurális/deklaratív elmélete adja, amely szerint a nyelvi képesség két, idegrendszeri szinten is elkülönülő rendszerbe szerveződik: mentális lexikonba és nyelvtani rendszerbe. Az elmélet feltételezi, hogy az implicit tanulásért felelős procedurális emlékezeti rendszer és a nyelvtani rendszer összefügg. A dolgozatban bemutatott kísérlet célja, hogy pszicholingvisztikai bizonyítékokkal támassza alá Ullman elméletét, egészséges személyek szeriális reakcióidő feladatokban mutatott procedurális tanulásának vizsgálatával. A kísérleti személyeknek az implicit tanulási feladatokkal párhuzamosan mondatmegértési, szófeldolgozási és matematikai feladatokat kellett végrehajtaniuk. Az eredmények azt mutatják, hogy az implicit tanulási teljesítmény a mondatmegértési feladat közben szignifikánsan rosszabb volt, mint a kontrollhelyzetekben. Az eredmények összhangban vannak Ullman elméletével és releváns alátámasztást nyújtnak, mivel az implicit tanulási feladatok és a nyelvtani feladatok összefüggéseit eddig párhuzamos terhelési feladatokban még nem bizonyították. A szerzők kísérletei ezért hiánypótlók ezen a területen.

*Tudom/emlékszem döntés a hamis emlékezés képi paradigmájában**Hámornik Balázs Péter*

Pszichológia szak, III. évfolyam

Eötvös Loránd Tudományegyetem Pedagógiai és Pszichológiai Kar

Témavezető:

Kónya Anikó egyetemi docens

A hamis emlékezés asszociatív (listatanulási) megközelítésének alapvető módszere a DRM paradigma (Roediger, MacDermott, 1995), mely egymással asszociatív kapcsolatban álló szavak listáit használja. A listából hiányzik az a szó, melyre az összes tagja utal, ezt az ingert idézik fel, ismerik fel tévesen; azaz hamis emlék épül ki. E módszer egy módosítását dolgozta ki Miller, Gazzaniga (1998): a szólistákat sztereotipikus, részletgazdag képekkel helyettesítették, és e képekről kivettek beleillő elemeket. Közbeiktatott feladatok után auditív felismerési tesztet alkalmazva mutattak ki hamis emlékeket, és kértek tudom/emlékszem döntéseket. Én ezt a módszert alkalmaztam, módosítva: saját képekkel, és a tudom/emlékszem döntést bizonyossági skálával kiegészítve. Három közbeiktatott feladat (szó-, illetve kategóriafluencia, és otthon rajz) után auditív felismerési tesztet alkalmaztam (az ingerek közt szerepeltek valóban látottak, nem látottak és olyan nem látottak, melyek asszociatív kapcsolatban vannak a képpel). A hamis emlékek azon ingerek felismerését jelentik, melyek nem voltak a képen, de asszociatív kapcsolódnak (kritikus itemek). Az eredmények szerint a következő tendencia rajzolódik ki: a kritikus itemek felismerése nagyobb, mint a nem látottaké: kialakulnak hamis emlékek. A valódi emlékekre több, és bizonyosabb emlékszem választ adtak, mint a hamis emlékekre. Emellett a hamis emlékek száma negatívan korrelál a kategóriafluenciával, ami a végrehajtó funkciók működésének a hamis emlékezés ellen való hatásra utal. Tehát a végrehajtó funkcióknak, a forrásmonitorozáshoz hasonlóan, szerepük lehet a hamis emlékek kiküszöbölésében. A továbbiakban tisztázandó ennek pontos mechanizmusa.

*„Nem az a fontos, hogy ki mondta, hanem az, hogy mit mondott”-
vagy mégis?*

A politikai ítéletalkotás belső és külső tényezőinek vizsgálata

Harsányi Szabolcs Gergő - Szabó Beáta

Pszichológia, IV. évfolyam

Szegedi Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kar

Témavezető:

Dr. Szabó Éva egyetemi adjunktus

Ítéletalkotásunk folyamatára külső, kommunikációs meghatározók és belső, pszichodinamikai tényezők különböző mértékben gyakorolnak hatást. Ennek megfelelően, az attitűdrendszerünkben történő változások többféle úton mehetnek végbe. Jelen tanulmány bemutatja a főbb elméleteket, amelyek a különböző kognitív dinamikák leírását tűzték ki célul. Kiemelten foglalkozik a kongruitás elvével, az egyénnek egy forráshoz és a forrástól származó kijelentéshez való viszonyával. Bizonyítani kívánja, hogy a forrás és a kijelentés összekapcsolása magyar egyetemistákból álló mintán is kimutatható. Feltételezi továbbá, hogy a személy elutasítása erősebb hatást gyakorol az ítéletre, mint a személy elfogadása. Szegedi egyetemi hallgatókból álló mintán (N=266 fő), kérdőíves módszerrel vizsgáltuk meg nyolc kijelentés elfogadottságát, úgy, hogy az adott kijelentéshez, más-más vezető politikus nevét jelöltük meg forrásként. Az eredmények alátámasztják azon elképzelést, mely szerint a megjelölt forrás befolyásolja a kijelentések elfogadottságát, és a szavazók döntésében negatív „zsigeri” érzések a meghatározóak.

Összefüggések a hangulat-kongruencia és a személyiségjegyek között

Hársing Csilla

Pszichológia, IV. évfolyam

Pécsi Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kar

Témavezető:

Lábadi Beatrix főiskolai tanársegéd

A dolgozat a hangulati hatások és négy személyiségvonás – esetünkben az introverzió, extravertió, illetve érzelmi labilitás és érzelmi stabilitás – közötti kapcsolatot kívánja megvizsgálni, feltárni. Központi kérdésselvetése az: mennyire prediktívek a személyiségjegyek abban, hogy miként, milyen mértékben reagálunk adott hangulati hatásra és mit jegyzünk meg, mire figyelünk egy történetből.

A kísérleti személyek az Eysenck-féle Személyiség Kérdőívet töltötték ki. A vizsgálat során hangulatindukcióval idéztünk elő szomorú, illetve vidám hangulatot, amelyhez a folyamatos zene módszerét használtuk. Ezen módszer lényege, hogy a kísérleti személyekkel zenehallgatás közben vidám vagy szomorú helyzetet képzeltetünk el és közben visszajelzést adnak a hangulatukról. Mikor a hangulat megváltozása elérte a megfelelő szintet, elolvastak egy pozitív és negatív mozzanatokot tartalmazó történetet. A következőkben ezt leírták és az így kapott történeteket két független szakértő elemezte.

Az eredmények alapján különbség van a történet visszaadásában a személyiségjegyek és a hangulat függvényében. Pl. az extravertált személyek pontosabban írják le a történetet szomorú hangulatban, míg az érzelmileg labilisak a negatív mozzanatokra minden esetben nagyobb hangsúlyt fektetnek. Az, hogy ugyanazon helyzetet, történetet másként értelmezünk és kódolunk, befolyásolja a személyiségvonások és ezek függvényében a hangulatra adott reakciók.

*Az arc és az önbecsülés korai megnyilvánulásai.
Magyar és kínai óvodásokösszehasonlító vizsgálata*

Hegedűs Attila - Varga-Sabján Dóra

Pszichológia, V. évfolyam

Pécsi Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kar

Témavezető:

Dr. László János egyetemi tanár

Vincze Orsolya egyetemi tanársegéd

Dolgozatunkban azt vizsgáljuk, hogy a pozitív énkép fenntartásához szükséges mechanizmusok, melyek eltérőek a nyugati és a távol-keleti kultúrákban, mennyiben figyelhetők meg gyermekkorban. Vizsgálatunk alanyai 5-6 éves kínai és magyar óvodás gyerekek. Vizsgálatunk alapját olyan felnőttekkel végzett kutatások képezik, melyekből kiderül, hogy bár mind a nyugati, mind a kelet-ázsiai ember célja az, hogy pozitívan láthassa önmagát, ezt mégis egészen másképpen teszik. Míg a nyugati ember arra törekszik, hogy önbecsülése minél magasabb legyen, a keleti ember számára az ún. „arc” fenntartása a cél. Az „arcot”, illetve az önbecsülést fenntartó mechanizmusok eltéréseit tehát már sikerült igazolni egyes nyugati és távol-keleti kultúrákban. Kérdésünk az volt, hogy ha ezek a különbségek valóban ilyen markánsan megjelennek felnőttkorban, vajon megfigyelhetők –e már gyermekkorban is olyan tendenciák, amik ezek előzményének tekinthetők. Vizsgálataink csoportos illetve egyéni feladathelyzetekből, versenyszituációkból, választási helyzetekből, aktometriából állnak. Eredményeinkből kiderül, hogy valóban megfigyelhetők olyan viselkedésbeli különbségek a magyar illetve a kínai kultúrában felnövekvő gyermekek között, melyek a fent említett eltérések későbbi megjelenése felé mutathatnak. Ezen kívül megfigyelhető, hogy a kínai gyerekek ebben az életkorban nagyobb hajlandóságot mutatnak a csoportos együttműködésre mint a magyar gyerekek.

A pontos és a közelítő, vagyis a nyelvspecifikus és a nyelvtől független számolás kísérleti diszkriminációja

Igács János

Pszichológia, III. évfolyam

Szegedi Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kar

Témavezető:

Krajcsi Attila tanársegéd

A dolgozat részletesen ismerteti a számolási feladatok mögött meghúzódó rendszereket, külön hangsúlyt fektetve a mentális számegyenesre, amely analóg mennyiség reprezentáció kialakítására képes, illetve auditoros verbális rendszerünkre, amely nélkülözhetetlen a nagyobb számokkal való pontos számoláshoz. Előbbi független a nyelvtől, míg utóbbi nyelvspecifikus. Kutatásunk középpontjában a közelítő és a pontos számolás mögött meghúzódó rendszerek és reprezentációk minél pontosabb azonosítása állt. A TDK dolgozat fő témája két olyan reakcióidő vizsgálat bemutatása, amelyben közelítő és pontos számolást igénylő feladatokat gyakoroltattunk kísérleti személyeinkkel, majd megvizsgáltuk a gyakorlás hatását az új elemeket tartalmazó feladatokban nyújtott teljesítményre. A közelítő feladatok a mentális számegyenes működését voltak hivatottak mérni, a pontos feladatok pedig a verbális rendszerét. A második kísérletet összehasonlítási és egyszerű aritmetikai reakcióidő feladatokkal egészítettük ki, szintén a két rendszer különbségeinek kimutatására. A kísérletek elemzése alapján nem sikerült különbséget találnunk a közelítő és a pontos tanulás tesztfeladatokra gyakorolt hatása között. A második kísérletben kapott pontos számolás tanulási görbéje korrelációt mutatott az egyszerű összeadási feladatokkal, ez a verbális rendszer jelenlétére utal, és nem mutatott korrelációt az összehasonlítási feladatokkal. A közelítő számolás tanulási görbéje nem mutatott összefüggést az összehasonlítási feladatokkal, pedig feltevésünk szerint mind a kettő feladat megoldásáért a mentális számegyenes a felelős. A kétféle tanulási görbére illesztett hatványgörbék illeszkedése a közelítő és a pontos tanulás különbségeit mutatta.

*A rövidtávú emlékezet és a morfológiai komplexitás**Ivány Rozália Eszter*

Pszichológia-spanyol, 2004.06.12.

Szegedi Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kar

Témavezető:

Prof. Pléh Csaba egyetemi tanár**Németh Dezső** egyetemi tanársegéd

A dolgozatban a szóterjedelemmel mért munkamemória és a morfológiai komplexitás kapcsolatát vizsgáltuk meg. Úgy tűnik, hogy a szuffixumok (vagy toldalékok) általában rontják az azonos hosszúságú, szótagszerkezetű és gyakoriságú szavak terjedelmét. Azonban a szuffixumok sem mind ugyanolyan mértékben csökkentik a terjedelmet: igen erős hatása van a ragoknak és jeleknek, sokkal kisebb mértékben rontja a megjegyzést a képző. A számterjedelemmel és a álszó teszttel mért munkamemória terjedelemmel erősebben korrelál a tőszavak terjedelme, mint a szuffixumos szavak terjedelme, ami arra világít rá, hogy a munkamemória csak a nyílt szóosztályok, vagyis a lexémák megjegyzésében segít, míg a ragok megjegyzésében alapvetően nincs akkora szerepe, ez talán egy procedurális rendszerbeli folyamat eredménye lehet. Ellentmond ennek a feltételezésnek, hogy a szabályos alakokat jobban meg tudjuk jegyezni, mint a rendhagyókat.

*Egészségkonceptiók interkulturális összehasonlításban**Jeszenszky Csilla*

Pszichológia, III. évfolyam

Debreceni Egyetem Bölcsészettudományi Kar

Témavezető:

Kosztayné dr. Nyitrai Erika egyetemi adjunktus

Mit jelent egészségesnek lenni? Hogyan lehetne az egészség fogalmát megragadni? Elvégre közismerten több, mint a betegség hiánya. Viszont miben rejlik ez a többlet? Dolgozatomban ezt a témakört jártam körül, valamint azt kívántam feltárni, hogyan viszonyulnak az emberek saját egészségi állapotukhoz. Továbbá erdélyi és magyarországi diákok meglátásait hasonlítottam össze.

Arra voltam kíváncsi, hogy Magyarországon sokkal hangsúlyosabb odafigyelés mutatkozik-e az egészség irányába, mivel ennek empirikus jegeit véltem felfedezni.

Vizsgálatomat kérdőív segítségével végeztem. Ennek részét képezi egy amerikai kérdőív (Egészség Orientációs Skála) általam fordított változata is. Az Egészség Orientációs Skála 10 alskálából épül fel. A különböző vizsgálati csoportokat elsősorban az alskálák tekintetében hasonlítottam össze.

Általánosan az a kép rajzolódott ki, hogy az erdélyi diákok nagyobb aggodalommal viseltetnek egészségük iránt, emellett ugyanakkor passzívabbak, míg a magyarországi diákok viszonyulása tudatosabb és aktívabb.

A kutatás számos ponton tovább gondolható és bővíthető. Mindenekelőtt pedig felveti a kérdést, minek tudhatóak be a fent említett különbségek, valamint hogyan lehetne ezen módosítani.

*A számítógépes játék és tudatállapotok**Józsa Balázs*

Pszichológia, V. évfolyam
Debreceni Egyetem Bölcsészettudományi Kar
Témavezető:

Dr. Bányai Éva egyetemi tanár
Máth János egyetemi adjunktus

A dolgozat arra a kérdésre keresi a választ, hogy a számítógépes játék hatására milyen pszichológiai változások jönnek létre a tudatban és ezek eredményezhetnek-e egyfajta módosult tudatállapotot.

A vizsgálatban résztvevő személyek önkéntes módon vállalták a részvételt, pénzügyi támogatást csak a személyes vizsgálatban résztvevők kaptak, utazási költségeik fedezésére. A vizsgálat első részében az érdeklődők egy Interneten szétküldött kérdőívet töltöttek ki, amely a számítógép és a számítógépes játékkal kapcsolatos szokásokra kérdezett rá. Amennyiben a személy vállalkozott a második kérdőív kitöltésére is, ugyancsak e-mailen keresztül, megkapta a Tellgen és Atkinson által kidolgozott Tellegen Abszorpciós Skálát (TAS), amely a hétköznapi élményekbe való bevonódás mértékét mérte. A magas és alacsony TAS pontszámot elért 50 személyt (alsó és felső 10%) válogattuk ki a személyes vizsgálatban való részvételre. Itt a kísérleti személyek kedvenc játéktípusának egy játékával való játszás során mértük a videofelvétellel rögzített viselkedéses változásokat (a játék alatti kommentárokat, indulati- és a figyelem elterelésére adott reakciókat), majd a játék után a Pekala által kidolgozott Tudat Fenomenológiája Kérdőívvel (PCI) a tudati módosulást.

Magyarország minden területéről érkeztek vissza kitöltött kérdőívek, így az adatok lehetőséget nyújtanak arra, hogy részben betöltsék a – számítógépes játékokkal kapcsolatos szokásokról – Magyarországon kialakult űrt. A személyes vizsgálatból származó adatok többek között azt mutatják, hogy a könnyebben bevonódó személyeknél, számítógépes játék hatására a tudati folyamatokban nagyobb mértékű változás jön létre, mint azoknál, akik kevésbé tudnak bevonódni. További eredmények ugyanakkor közelebb visznek minket többek között a nemek közötti különbségek megértéséhez és a számítógépes játékok jótékony felhasználásainak kidolgozásához, káros hatásainak kivédéséhez.

*Érzelmi előhangolás hatása a látótér kvadránsokban
egy reakcióidő paradigmában*

Juhász Szabolcs - Jakab Júlia

Pszichológia, III. évfolyam

Pécsi Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kar

Témavezető:

Dr. Kállai János intézetvezető egyetemi docens

A dolgozatunk fókuszában a lateralitás és az alsó - felső látótér kapcsolata áll. Eddigi kutatások eredményei azt mutatják, hogy bal oldali neglectben szenvedő betegeknek, nagyobb mértékben károsodik a percepciók képességük a jobb alsó, mint a jobb felső látótérfélben. Ez szoros kapcsolatra utal az alsó látótérfél és a jobb hemiszféra között. Az érzelmek átélésében a jobb félteke domináns szerepet játszik. Ezek alapján az alsó látótér és az érzelmi feldolgozás kapcsolatát vizsgáljuk. Kísérletünk célja, hogy feltárjuk, az érzelmi előhangolás milyen mértékben változtatja meg a reakcióidőt a látótér kvadránsokban megjelenő ingerekre. Ezt egy egyszerű reakcióidő paradigmában végeztük. Az inger bemutatása minden esetben a peripersonális térben történt. E tényező jelentősége abban rejlik, hogy az alsó látótér túlsúlya a peripersonális térben a szakirodalom által elfogadott. Eddigi eredményeink arra utalnak, hogy az érzelmileg semleges előhangolással szemben a pozitív illetve negatív érzelmi előhangolás nagyobb reakcióidő növekedést okoz az alsó látótérben, mint a felsőben. Eredményeinket többek között fejlődéslélektani szempontok alapján is tárgyaljuk.

*„Kedves naplóm!” – A naplólírás pszichológiája***Kabai Piroska**

Pszichológia, IV. évfolyam

Szegedi Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kar

Témavezető:

Török Imre egyetemi tanársegéd

A dolgozat célja, hogy felderítse a naplólírás és a személyiség összefüggéseit, valamint a naplólírás motivációit, motívumait. Kérdésfelvetésében azt vizsgálja, hogy az öncélú, rendszeres naplólírás mennyiben kapcsolódik az írásterápiák és a személyes tartalmú írások megalkotásának fizikai és pszichés egészségre gyakorolt jótékony hatásához. Feltételezi, hogy a naplólírás bizonyos személyiség jellemzőkkel összefügg. A vizsgálatban legalább hat éve, legalább félévente naplót író alanyok vettek részt. Az alkalmazott módszerként szerepelt három kvantitatív személyiség kérdőív: EPQ, Self-Consciousness, Szorongás leküzdési mód preferencia kérdőív és egy, a naplólírás motívumait feltáró, kvalitatív kérdőív. A vizsgálatban kapott eredmények szerint a naplólírók legfőképp negatív hangulataikat, érzéseiket, élményeiket írják le, melynek háttérében egy aktív és önfenntartó megküzdési stratégia áll, melynek célja a személyiség stabilitásának megőrzése. Ez a megállapítás más kutatások eredményeivel is összecseng, nevezetesen, hogy a negatív emóciók megfogalmazása javítja az immunfunkciókat és a lelki egészséget. Ezen eredmények azt sugallják, hogy naplólírás nem haszontalan időtöltés, hanem önmagát megerősítő, mentálhigiénias tevékenység, melyre biztatni lehet a tanácsadáson, terápián megjelenő serdülőket és felnőtteket, hogy krízisállapotaikat, szorongásaikat papírra vessék.

*Az észlelési sebesség és az információfeldolgozás**Káplár Mátyás*

Pszichológia, II. évfolyam

Pécsi Tudományegyetem

Bölcsészettudományi Kar Pszichológiai Intézet

Témavezető:

Bernáth László óraadó

Az információk feldolgozásának, szűrésének és gátlásának kérdése a kognitív pszichológia egyik legtöbbet kutatott tárgya. Jelen vizsgálatban a figyelt és a nem-figyelt információk feldolgozását vizsgáltam. Ehhez felhasználtam a Spearman (1927) által felvetett mentális sebesség elméletet, valamint az erre alapozott elgondolásokat az észlelési sebességről (Nettlebeck 1987; O'Connor, Burns 2003).

A kísérleti elrendezésben figyelembe vettem a szelektív figyelem kutatásában elért eredményeket, valamint felhasználtam a Change Blindness jelenséget. Hipotézisemet, amely szerint az információfeldolgozást mind a figyelt, mind a nem-figyelt ingerek esetében bejósolja az észlelési sebesség, az információfeldolgozásra vonatkozó szekvenciális és párhuzamos modellek alapján tettem meg. A vizsgálat két részből állt: egy általam készített és standardizált észlelési sebességet mérő tesztből, valamint egy szelektív figyelmi helyzetből, amelyben a figyelt és nem-figyelt ingerek feldolgozását vizsgáltam. Az eredmények kimutatták, hogy az észlelési sebesség bejósolja a figyelt ingerek feldolgozását, a nem-figyeltéket azonban nem. Abból kiindulva, hogy a kísérlet eredményei ellentmondanak az eddigi – elsősorban kérgi vizsgálatok eredményeire alapozott – elméleteknek, valamint élettani vizsgálatok alapján, azt feltételezem, hogy létezik az ingerek elsődleges, általános kéregalatti feldolgozása.

*Nevelőintézetben lakó serdülő lányok rajzvizsgálata**Karsai Eszter*

Pszichológia, III. évfolyam

Károli Gáspár Református Egyetem Bölcsészettudományi Kar

Témavezető:

Dr. Vass Zoltán egyetemi adjunktus

Dolgozatom a Bányai Júlia Leánynevelő Intézet (Budapest) tíz serdülőkorú lakójának rajzvizsgálatát és elemzését tartalmazza. Célom, hogy az általam használt rajzvizsgálati vizsgálati módszer alkalmazhatóságát alátámasszam deviáns és antiszociális serdülő lányok esetében. Hipotézisem az volt, hogy a serdülőkor problémái, illetve a személyiségzavar főbb jelei a rajzokon is megjelennek értékelhető formában.

A bevezető részben összefoglaltam a serdülőkor jellemzőit, a serdülőkori identitás fő jellegzetességeit, ebben a korban előforduló gyakori problémákat, valamint a nevelőintézetben lévő kamaszok helyzetét.

A vizsgálati személyek 14 és 17 éves kor közöttiek voltak, akik kezelhetetlen magatartásuk miatt kerültek ebbe az intézetbe. Vizsgálati módszerként félig strukturált interjút, és a Buck-féle Ház-Fa-Ember tesztet használtam, kiegészítve Kaiser-féle fészekrajzzal. A rajzokról leolvasható jeleket összevettem a lányok iratanyagából származó pszichológiai véleményekkel.

A nevelőintézetben lakó lányok rajzait összehasonlítottam tíz kontrollszemély rajzaival, akik egy egyházi gimnázium hasonló korú tanulói közül kerültek ki. Az összehasonlító elemzést ESPD számítógépes rajzelemző program alkalmazásával végeztem el.

Az eredmények alapján elmondható, hogy a vizsgálati csoportban szereplő lányok személyiségeinek problémái és zavarai, a korábbi sérülések nyomai, a serdülőkor alapvető velejárói leolvashatóak rajzaikról. A kontrollcsoporttal való összehasonlítás során bebizonyosodott az is, hogy szignifikáns különbség van a két csoport rajzai között, melyek számszerűen kimutathatóak. Mindezek alapján megállapítható, hogy ezek a rajzvizsgálati módszerek megfelelőek és hasznosak lennének a serdülőkorúak diagnosztikájában és problémáik kiszűrésében.

*A magyar néptánc kommunikációs célja**Keserű Zsuzsanna*

Informatikus könyvtáros – kommunikáció, II. évfolyam
Kölcsy Ferenc Református Tanítóképző Főiskola
Témavezető:

Kathné Mogyoróssy Anita főiskolai tanársegéd

A néptánc napjainkban reneszánszát éli. A népiesség, a hagyományok, a paraszti kultúra ismét előtérbe került. Ez az egyik indok, amiért a dolgozatomban egyik alkotó eleme, kutatott témája a néptánc. A másik a kommunikáció. Ez az a fogalom, amely ma áthatja a társadalom, a hétköznapok minden részét. A kommunikáció kiemelt szerephez jutott, nélküle elképzelhetetlen lenne az életünk. Kommunikációs eszköz a tánc, ezen belül a néptánc is. Teljesen feledésbe merült életérzéseket, életképeket, szituációkat, szokásokat, mozdulatokat hoz át az idő kapuján. Ha nem lenne, kevesebbek lennénk, a néptánc ugyanis a gyökereket hordozza magában. Mozgás, zene, viselet – e hármas alkotja és hozza létre a kommunikációt. Persze ma már más a jelentéstartalom, más a környezet, más a néző, vagyis a befogadó, és részben más a cél is. Az eredeti jelentéstartalom megváltozott, ahogyan a kommunikációs cél is. Az egykori figyelemfelkeltés, bizonyítás, életérzés helyett ma kultúraörökítés, bemutatás, a múlt szokásainak közvetítése a szerepe a néptáncnak. Dolgozatomban sorra veszem a kommunikációs csatornákat, s próbálom a néptánc többletjelentését árnyaltan bemutatni.

*Peremhelyzet vizsgálata egy valóságműsorban**Köcsis Zsuzsanna*

Pszichológia, V. évfolyam

Károli Gáspár Református Egyetem Bölcsészettudományi Kar

Témavezető:

Dr. Erdélyi Ildikó egyetemi docens

A dolgozat célja a peremhelyzet vizsgálata volt a magyarországi Big Brother valóságműsorának első szériájában. A szerző arra kereste a választ, hogy a „nyílt” kijelölések következtében peremhelyzetre kerülők, hogyan reagálnak a perifériára való taszításra. A megfigyelés VHS videokazettákra való rögzítéssel történt. Ezek alapján a kijelölésekről fordított szociogramok készültek. Minden egyes kiesett szereplővel készült telefonos interjú is. Megfigyelések alapján megállapítható volt, hogy egy lány került peremhelyzetre a csapatból. Az ő helyzetét megvizsgálva sok kérdés merült fel. Ezek között a legfeltűnőbb az volt, hogy peremhelyzete ellenére 13 hétig bent tudott maradni a játékban. Ezt csak azzal lehet magyarázni, hogy a csoporton belül a peremhelyzet egyfajta szükségpozíciót jelent, melyet mindig be kell töltenie valakinek. A csoport ide azt az egyént „küldi”, akinek kizorítása a legkevesebb veszteséggel jár. A másik magyarázat, hogy a peremhelyzet jelenléte a csoportban szerepet játszik a csoportidentitás és a csoportnorma alakításában. Továbbgondolva az eddigi elméleteket a csoport alakulásáról, ez a dolgozat talán abban hozhat újat, hogy rávilágít, külső vonatkoztatási csoport hiányában a peremhelyzetre szorult személy szolgálhat egyfajta belső viszonyítási pontként, melyen keresztül a csoport definiálhatja önmagát.

*Istenkép és társadalomkép a magyar rockzenében**Kovács Orsolya*

Tanító-hitoktató, III. évfolyam

Kölcsey Ferenc Református Tanítóképző Főiskola

Témavezető:

Hodossi Sándor főiskolai tanársegéd

Diákköri dolgozatom elkészítésével az volt a célom, hogy a hozzáférhető forrásokra építve megkísérleljem feltárni az elsősorban magyar rockzenében fellelhető isten- és társadalomképet, majd ezen képeket a keresztyén-biblikus felfogással, értékrenddel összehasonlítani, párhuzamba állítani.

Elsősorban dalszövegekre koncentrálok, valamint az előadói háttér munkám szempontjából lényeges tényeire is helyenként.

Megjegyzendőnek tartom azt, hogy nem akarok egy maradéktalanul mindent átfogó, minden zenekart megvizsgáló képet adni, nem célom egy keresztyénség mérlegére állított rock enciklopédia írása. Azt is fontosnak vélem leszögezni, hogy világi – tehát nem keresztyén rockzenei szövegeket vizsgálok.

Számos fiatallal való személyes beszélgetéseim, valamint internetes fórumok vizsgálata során derült számomra fény arra, hogy sok rock rajongó a szövegekkel nem is foglalkozik nagyon, csak a zene, a ritmus miatt hallgatják az előadókat. Viszont a keresztyén közönség azon páli parancsolat alapján, amely így szól: „Mindent vizsgáljatok meg: a jót tartsátok meg, a gonosz minden fajtájától tartózkodjatok” (I. Thessz. 5:21-22), ez alapján azon igényes kategóriába kell, hogy tartozzon minden Bibliát komolyan vevő keresztyén, hogy vizsgálja meg azokat a rockzenei szövegeket is, amelyekkel találkozik.

Kutatómunkám során derült ki, hogy 3 csoportba sorolhatók a keresztyének a rockzenéhez való attitűdjeik alapján:

1. Elutasítja, mindenestől ördöginek ítéli, semmilyen értéket nem lát benne, és általában a könnyűzenében sem.
2. Akik kritikátlanul szinte mindent befogadnak.
3. A szelektálók csoportja, akik némely dalokat meghallgatnak, némelyeket nem.

Mivel ez a háromféle attitűd befolyásolja a keresztyének egymáshoz való viszonyulását is e téren, szeretnék azon igei egységben vizsgálandni, miszerint valóban vizsgáljunk meg mindent, de ne ítéljünk a látszat alapján (János 7:24), és a II. Tim. 3:16 szerint, amely azt állítja, hogy „a teljes írás Istentől ihletett és hasznos a tanításra, feddésre, a megjobbításra, az igazságban való nevelésre.”

A dolgozatom első részében a rock történetének alakulását tárgyalom, először röviden a külföldi, majd hosszabban a magyar rock történetet, mint a Kádár-korszakban megjelenő zenei irányzatot.

A második tartalmi egységben a rockzene funkcióinak, elemeinek bemutatására teszek kísérletet.

A következő részben a rockzene egy - egy válfaját vizsgálom, nevezetesen a sátánista rockot először, majd az ezt követő egységben a szövegekben megjelenő különböző hitek, vallások előfordulását mutatom be néhány példán keresztül.

E részt követően a rockzenében fellelhető társadalomkritikákra hozok példákat. Ezen fejezet keresztyén szemszögű elemzésére a dolgozat beadásának határidejéig még nem került sor, de szándékomban áll ennek pótlása, valamint egyes előadókkal interjúkat is készíteni.

Záró fejezetemben egy kérdőív segítségével azt kívánom vizsgálni, hogy mind a pop, mind a rockzene milyen hatással van a fiatalokra, mint példaképmutatásban, divatkövetésben, mennyire fontosak számukra a szövegek. Ide kapcsolnék egy internetes fórumelemzést is.

Ez a dolgozat sok könyvtári és internetes kutatómunkán alapszik. Több szálon indultam el e munka írásánál -hiszen maga a rock is nagyon sokrétű- és folyamatban lévő kutatásaim során igyekszem, hogy következtéseimben ezen szálak összefussanak, még ha ebből sokszínű fonál áll is össze.

*A „prehipnotikus” szuggesztibilitás, mint a hipnabilitás indexe?**Költő András*

Pszichológia–magyar nyelv és irodalom szak, III. évfolyam
Eötvös Loránd Tudományegyetem Pedagógiai és Pszichológiai Kar
Témavezető:

Gósiné Greguss Anna tudományos munkatárs

Nem tudjuk pontosan, milyen viszony van a hipnotikus fogékonyság és a szuggesztibilitás között. Ennek ellenére gyakran használnak „heurisztikus” szuggesztibilitási próbákat a hipnabilitás megbecslésére, bejósolására. Kutatásomban a két fogalom közötti összefüggést kísérleti úton vizsgáltam. Kontextualista nézőpontból két alapkérdést tettem fel: 1.) Kimutatható-e összefüggés a szuggesztibilitás különböző mutatói között? 2.) Kimutatható-e összefüggés bármelyik szuggesztibilitási teszt eredménye és a hipnabilitási pontszám között? Ha a hipnotikus válaszkészség és a szuggesztiókra való hajlam összefügg egymással, akkor az időigényes hipnabilitási skálákat felválthatjuk rövidebb és egyszerűbb módszerekkel. Egy egyetemi hallgatókból álló kísérleti minta (n=39) szuggesztibilitását négyféle heurisztikus próba általam standardizált változatával, a kísérleti személyek hipnotizálhatóságát a Harvard Hipnabilitási Csoportskálával (HCsS–A) mértük be. Eredményeink azt mutatják, hogy a hipnabilitás és a szuggesztiókészség közötti átlagkorreláció 0,09; a különböző szuggesztibilitási próbákon kapott értékek között pedig 0,22 – egyik érték sem szignifikáns. A próbákat páronként is összevettem, s az így felállított korrelációs mátrixból kiderült, hogy szinte semmilyen szignifikáns összefüggés nincs a mutatók között. Az eredményekből arra lehet következtetni, hogy 1.) a szuggesztibilitás nem alkalmas a hipnabilitás előrejelzésére, 2.) érdemes lenne többfajta modalitású szuggesztibilitást elkülöníteni egymástól.

*Az igazságos világba vetett hit és a szubjektív jólét
kultúrákőzi vizsgálata*

Krotos Hajnalka

Pszichológia, V. évfolyam

Debreceni Egyetem Bölcsészettudományi Kar

Témavezető:

Katonáné dr. Sallay Hedvig egyetemi docens

Jelen dolgozat célja, hogy egy kulturális összehasonlítás keretében megvizsgáljam, hogyan alakul az igazságos világba vetett hit, valamint a szubjektív jólét két eltérő társadalmi közegben, Magyarországon és Japánban. A felmérés kérdőíves vizsgálat formájában zajlott magyar és japán egyetemi hallgatók részvételével.

Vizsgálati eszközök: Általános Igazságos Világba Vetett Hit Skála (Dalbert, Montada & Schmitt, 1987); Személyes Igazságos Világba Vetett Hit Skála (Dalbert, 1999); Berne Szubjektív Jólét Kérdőív (Grob, 1995)

Hipotézisek: A japán társadalomban a harmóniára való törekvés elsődleges fontosságú, ezért ez erősíti az egyének igazságos világba vetett hitét, az igazságos világba vetett hit pedig – mint pozitív illúzió – hozzájárul a magasabb szubjektív jólét alakulásához. Mivel a szubjektív jólét értékelése az egyén saját életére vonatkozik, ezért elsősorban a személyes igazságos világba vetett hit jelzi előre a szubjektív jólét alakulását.

A vizsgálat eredményei alátámasztják a kulturális különbségekből adódó eltéréseket a vizsgált tényezők esetében. Ezen eredmények elősegíthetik a vizsgált jelenségek alaposabb tanulmányozását, valamint azáltal, hogy rávilágítanak a kulturális különbségekre, lehetővé teszik azok mélyebb megértését.

*A családi szerepek a XXI. században - gyermekrajzok tükrében**Leidgeb Erzsébet*

Óvodapedagógus, III. évfolyam
Nyugat-Magyarországi Egyetem
Benedek Elek Pedagógiai Főiskolai Kar
Témavezető:

Jávorszky Edit főiskolai docens

A család a társadalom egyik alapköve, melynek működése, belső felépítése hatással van a társadalom egészére. A gyermek fejlődése szempontjából rendkívül fontos, hogy milyen légkör veszi körül, családja megfelelően, vagy "hibásan" működik. A családi élet zavarai befolyásolják a benne felnövő gyermekek sorsát, aki később a társadalmi életre lesz hatással. A körfolyamat pozitív és negatív előjelű lehet. A változások előidézéséhez az alapokat kell legelőször feltérképeznünk.

Ezért szerettem volna megvizsgálni a mai családok életét, mégpedig a gyermekek szemszögéből. A gyermek a család legsérülékenyebb, legképlékenyebb tagja, aki ki van szolgáltatva az őt körülvevő felnőtteknek. A mi felelőségünk, hogy megfelelő mintákat, normákat és értékeket közvetítsünk neki, hogy társadalmunk erős és egészséges legyen.

A rajz a gyermek fontos kifejezőeszköze. Tükrözi a gyermek pillanatnyi hangulatát, érzéseit, de a tartósan jellemző lelki folyamatokra is rávilágíthat. Ezért választottam a vizsgálatokhoz a különböző rajzteszteket. A rajzok többféle problémára hívják fel a figyelmet, mégpedig a hiányzó apa és az elfoglalt anya alakjára. Mindkét szülőt társadalmi kötelezettségek terhelik, melynek következtében elidegenednek egymástól és a gyerekektől is. Sok a feszült, ideges, rohanó felnőtt a gyermekek körül, akik átveszik ezt a kapkodó életstílust. A gyermekekkel szembeni elvárások rendkívül magasak.

A sikeres, erős önérvényesítéssel bíró embertípus nevelése lett a cél; az "igazi" gyermekkor rovására. A rajzok figyelmeztetnek bennünket, hogy a családok nagy része nem működik megfelelően, és ha időben helyrehozzuk a hibákat, megállítható a negatív tendencia.

*Javító-nevelő intézetben élő fiatalok pszichológiai vizsgálata**Márton Henriette*

Bűnügyi, 2004. 06. 18.

Rendőrtiszti Főiskola

Témavezető:

Kováts Daniella főiskolai tanársegéd

Dolgozatomban a külső-belső kontroll attitűd vizsgálat segítségével arra a kérdésre kerestem a választ, hogy van-e különbség a javító-nevelő intézetben élő fiatalok és a velük egykorú normál gimnáziumban tanuló hallgatók között.

A külső-belső kontroll egy személyiségdimenzió. Azt jelzi, hogy kinek tulajdonít meghatározó szerepet a személy a viselkedés irányításában, befolyásolásában. A vizsgálat a javító-nevelő intézetekben élő 14-18 év közötti fiatal lányokat hasonlította össze a velük egykorú középiskolás lány tanulókkal. Az alkalmazott vizsgálati módszer egy saját készítésű szocio-demográfiai státuszt felmérő kérdőív, valamint a Rotter-Phares-féle külső-belső kontrollhely attitűdöt mérő teszt volt. Az adatok feldolgozása a Microsoft Excel statisztikai programcsomag segítségével történt. Feltételezésem szerint a javító-nevelő intézetben élő lányok kísérleti csoportja inkább bizonyul külső-kontrollosnak, mint a gimnazista kontrollesoport. A vizsgálati hipotézis azonban nem igazolódott be.

Az eredmények megleptek, hiszen feltevésem szerint jelentősebb különbségnek kellett volna lennie a kísérleti csoport és a kontroll csoport pontértékei között. Ehhez képest a kapott értékek nem mutattak szignifikáns eltérést. Ugyanakkor felhasználva egy fiú javító-nevelő intézetben végrehajtott vizsgálat adatait, majd összehasonlítva azt a javító-intézeti lány csoport eredményeivel, szignifikánsan magasabb belső-kontroll értékeket mutatott a fiú csoport.

Dolgozatomban szót ejtek a szocializáció folyamatáról, melynek nagy szerepe van a személyiségfejlődésben, a deviancia kialakulásában és a bűnelkövetővé válás folyamatában. Tanulmányozásra kerül a deviancia jelensége, a fiatalok bűnözés szerteágazó okai, a gyermek- és fiatalok büntetőjogi szabályozása, a javító-nevelő intézetek általános bemutatása, majd a vizsgálat elméleti hátterének ismertetése.

Végezetül ismertetem a vizsgálati eredményeket, az abból levonható következtetéseket, valamint a gyermek- és ifjúságvédelmi intézetek, illetve az igazságügy egyes területeinek hatékonyabb működésére tett javaslataimat.

*Párválasztás: Mikor? Kivel? Hogyan?**Molnár Miklós Csaba - Simon Kinga Katalin*

Szociálpedagógia, IV. évfolyam

EKF-GTK - Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem

Témavezető:

Dr. Dégi L. Csaba asszisztens

Dolgozatunkban a Sapientia EMTE Marosvásárhelyi Karának műszaki és humán szakos hallgatóinak párválasztási szokásait vizsgáltuk. Célunk volt felmérni, milyen igények léteznek a marosvásárhelyi hallgatók körében a szexualitásról, párválasztásról, valamint a modern házasságmodellekről való felvilágosítással kapcsolatban. Azt vizsgáltuk, hogy az egyetem felépítésének (a műszaki és humán karok egymás mellettiségének), valamint a személyes-demográfiai tényezőknek milyen szerepe van a hallgatók párválasztásában. Ezen túlmenően arra próbáltunk fényt deríteni, hogy milyen ismeretekkel, véleménnyel rendelkeznek a hallgatók a modern házassági modellekről, és ez milyen mértékben befolyásolja jövőképüket a párválasztásnál, valamint a házasságkötési szándékuknál. Kutatásunk elején feltételeztük, hogy a hallgatók hiányos és megalapozatlan ismeretekkel rendelkeznek a párválasztással és a modern házasságmodellekkel kapcsolatban, továbbá azt, hogy az egyetem, mint szociokulturális tényező, közvetítő közegként szolgál a diákok párválasztásánál.

Egy további feltételezésünk volt, hogy a hallgatók önértékelése valamint partnerük kiválasztása között is összefüggés van, valamint az, hogy önismereti csoportmunkával fejleszthető a hallgatók reális önértékelése.

*Kockázatvállaló viselkedések és az ezekről alkotott vélekedések
nemi különbségei és kapcsolataik
különböző személyiségdimenziókkal a magyar serdülőknel*

Nagy Péter - Répási Ágnes

Pszichológia – angol, V. – IV. évfolyam

Pszichológia, V. évfolyam

Debreceni Egyetem Bölcsészettudományi Kar

Témavezető:

Katonáné Dr. Sallay Hedvig egyetemi docens

A dolgozat célja a magyarországi serdülőkori kockázatvállaló viselkedéseinek, illetve a kockázatról alkotott vélekedéseinek vizsgálata. Érdeklődésünk középpontjában a nemi különbségek feltárása, valamint annak vizsgálata állt, hogy a kockázatvállalás milyen összefüggésben állhat az élménykeresés, illetve a Big Five személyiségmodell által leírt faktorokkal.

A vizsgálatban kérdőíves módszereket alkalmaztunk 256 középiskolás serdülőnél. A kockázatvállaló viselkedéseket és a viselkedésekkel kapcsolatos kockázat megítélését a Serdülőkori Kockázatvállalás Kérdőívvel mértük. Az élménykeresés vizsgálatára a Rövid Élménykeresési Kérdőívet, a Big Five faktorok mérésére pedig a Nagy Ötök Kérdőívet alkalmaztuk.

Feltételeztük, hogy minél kevésbé érzlelik kockázatosnak a serdülők a viselkedéseket, annál gyakrabban vesznek részt bennük. Pozitív együttjárást vártunk emellett a kockázatvállalás gyakorisága és az élménykeresés, valamint az extroverzió között. Az elméleti háttérnek megfelelően ennek tükröződnie kell abban, hogy a serdülők kevésbé érzlelik kockázatosnak az egyes viselkedéseket. További elvárásunk volt, hogy minél nagyobb valószínűséggel vesz részt a serdülő egy kockázatos viselkedésben, annál kevésbé fog tartózkodni más, hasonló viselkedésektől.

Az eredmények részben igazolták feltevéseinket. Míg a lányokra valóban jellemző volt a kockázatosság észlelésekor a viselkedésben való ritkább részvétel, addig a fiúk esetében ennek ellenkezője volt igaz. Az élménykeresés valóban kapcsolatban állt azzal, hogy a serdülők kevésbé észlelték kockázatosnak az egyes viselkedéseket, ám ez a viselkedésükben csak a lányoknál érvényesült. Az extravertió hasonló kapcsolatban állt a kockázateszleléssel és a kockázatvállalással, mint az élménykeresés.

A serdülőkori egy olyan fejlődési periódus, amelyben a leggyakoribbak a felelőtlen és kockázatos viselkedések, az eredményeink pedig érdekes betekintést adhatnak az ezen viselkedések mögötti motivációs mechanizmusokba. Figyelmet érdemel az, hogy a kockázat észlelése nem szükségszerűen ad támpontot a viselkedések gyakoriságának bejósolására, ahogy ezt a nemek szerinti eltérő eredmények alátámasztják.

*Különleges problémák, nehéz esetek-
differenciált személyiségfejlesztés óvodáskorban –*

Nagy Zsanett

Óvodapedagógus, III. évfolyam
Tessedik Sámuel Főiskola Pedagógiai Főiskolai Kar
Témavezető:

Fehér Veronika főiskolai docens

A dolgozat azzal a céllal íródott, hogy betekintést adjon olyan esetekről, amelyek „különlegesek” és nehézséget jelenthetnek az óvodapedagógus mindennapos gyakorlatában.

A tünetek felismerésén és az okok keresésén túl, azokat a gyermeki szükségleteket is vizsgálja, amelyek a differenciálás alapját adják.

A vizsgálat alapjai óvodás korú gyermekek-Niki (6,2 év), Olivér (6,2 év), Marci (5,1 év), Kristóf (5,6 év), Mohamed (4,5 év), akiknek esetbemutatása a megfigyelés, a beszélgetés, és a családrajz elemzés módszerének alkalmazásával történt.

A dolgozat arra keresi a választ, hogy hogyan értelmezik az óvodapedagógusok a differenciálást, mely gyermekek fejlesztése-nevelése okoz nehézséget, mit tud tenni az óvodapedagógus az adott problémák és nehézségek megoldásáért, hol húzódik a kompetenciahatár az óvodapedagógus és a speciális szakember között.

A vizsgálat eredményei azt tükrözik, hogy a differenciálás minden gyermekre irányuló preventív fejlesztés. Az óvodapedagógus kiegészítheti tudását a speciális szakemberekkel való-team munkában megvalósuló-együttműködéssel, konzultációval, esetmegbeszélő csoport munkájában való részvétellel. A kompetenciahatárok elmosódhatnak, egymásba csúszhatnak. A pedagógusképző főiskolák felelőssége nő abból a szempontból, hogyan készítsék fel a jövő pedagógusait a mindennapi gyakorlat számára.

*Az elméletória és a társas viselkedés összefüggései**Paál Tünde*

Pszichológia, IV. évfolyam

Pécsi Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kar

Témavezető:

Dr. Bereczkei Tamás egyetemi tanár

Dolgozatunkban azt vizsgáltuk, milyen összefüggések állnak fenn az elméletória vagy elmeolvasási képesség, valamint a társas viselkedés egyes aspektusai, közelebbről az együttműködési készség, illetve a manipulatív magatartás között. Minthogy a fejlett elmeolvasási képesség mindkét viselkedésformánál előnyt jelent, pozitív összefüggést tételeztünk fel az elméletória és az együttműködési készség szintje, illetve az elméletória és a manipulatív viselkedés, az úgynevezett machiavellianizmus szintje között. A vizsgálatot felnőtt alanyokkal végeztük. Kérdőíves, illetve tesztjellegű módszereket alkalmaztunk. Eredményeink alapján fennáll a pozitív összefüggés az elméletória és az együttműködési készség szintje között; ugyanakkor nincs összefüggés az elméletória és a machiavellianizmus szintje között. Ebből arra következtetünk, hogy a fejlett elméletória lehetővé teszi az adott szituáció jellegének megfelelő választást az egyes társas viselkedési stratégiák között. Eredményeink segíthetnek fényt deríteni arra, hogy az elmeolvasási képesség milyen mértékben és milyen módon játszik szerepet társas viselkedésünkben.

*A szubitizációs függvény törése: versengő magyarázatok***Palatinus Zsolt**

Pszichológia, III. évfolyam

Szegedi Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kar

Témavezető:

Krajcsi Attila tanársegéd

Tárgyak mennyiségének megállapításakor 4-ig az emberek viszonylag gyorsan számolnak (szubitizálnak), míg 4 fölött relatíve lelassulnak (számolás). A mennyiségek észlelésében tapasztalható mintázatkülönbség magyarázatában uralkodó kétféle megközelítést teszteltük. Az analóg mennyiségi reprezentáció (vagy mentális számegyenes) képviselői szerint a mennyiségi reprezentációk (Weber törvényének megfelelő) jellemzői miatt könnyebb a 4 alatti számok diszkriminációja, ugyanis a számok között a relatív különbség viszonylag nagy, ám 4 fölött a különbség csökken és ennek következtében a mennyiség felismerése több időt vesz igénybe. A másik megközelítés szerint a tárgy alapú vizuális figyelmi rendszer (prekonceptuális) összetevői okozzák a szubitizáció és a számolás (reakcióidőkből) kirajzolódó különbségét: négy alatt ugyanis pusztán a foglalt tárgy fájlakat (vagy vizuális indexeket) kell megszámlálni, míg négy fölött a tárgy fájlak más objektumokra való áthelyezése további időt igényel. Vizsgálatunkban a mentális számegyenes egyéni különbségeit, a vizuális index egyéni mutatószámait és a szubitizáció terjedelmét korreláltattuk egymással. A vizsgálatot több ütemben végeztük és a nyert adatok csekély konkluzivitása miatt egy megbízhatósági elemzést végeztünk el. Az eredmények nem támasztják alá a mennyiségdetekció jellemző mintázatát magyarázni kívánó megközelítés egyikét sem.

*A „Catechol-O-Methyltransferase” (COMT)
magas/alacsony aktivitásának polimorfizmusa és
a hipnabilitás kapcsolatának neurobiológiai vizsgálata*

Párizs Richárd - Nagy Anett

Pszichológia, IV. évfolyam

Szegedi Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kar
Témavezető:

Dr. Kovács Zoltán Ambrus egyetemi adjunktus

A figyelmi funkciók neurokémiai sajátosságainak vizsgálata és a hipnabilitás feltételezhető párhuzamai szerint a frontális lebeny katekolaminerg működésének kritikus szerepe lehet a fogékonyságban. Bizonyított, hogy a dopaminerg aktivitás kapcsolatban van a hipnotikus fogékonysággal. A COMT (catekol-orto-metiltranszferáz) enzim legfőbb feladata többek között a dopamin bontása. Egészségeseknél a funkcionális polimorfizmus alapján meghatározható COMT enzim aktivitásnak a hipnotizálhatósággal kapcsolatos összefüggését napjainkig Lichtenberg munkacsoportjának adatai támogatják. Jelen vizsgálatunk célja az eredmények reprodukálhatóságának ellenőrzése. A kísérlet menetéhez a Bányai Éva és munkatársai által, a csoportos hipnózisra kidolgozott sztenderdet, a Harvard Csoport Skálát használtuk. Kísérletünk eredményei alátámasztják a kapcsolatot a COMT genotípusai, és a hipnabilitás között. A gyors enzimaktivitású Valin/Valin forma alacsony hipnabilitással, a lassabb enzimaktivitású Metionin/Metionin forma pedig magasabb fogékonysággal jár együtt.

*A gyermeki személyiség alakulása a mesével való találkozás,
a mesélés folyamatában, a média korában*

Sallai Dóra

Pedagógia, IV. évfolyam
Eszterházy Károly Főiskola
Témavezető:

Dr. Nagy Andor főiskolai magántanár

A mese a gyermek és a felnőtt, a testvér, azaz a mesélő oldaláról is erős érzelmi kötődést igényel, bensőséges, szeretetteljes kapcsolatot. A mesélő személye is meghatározó. Az a személy tudja a mesét jól átadni, elmesélni, aki maga is szereti a mesét.

Kiemelt szerepet kapnak a szülők, testvérek, pedagógusok a gyermek személyiségfejlődése során, valamint a mesével való találkozás folyamán. A gyerek korának, fejlettségének megfelelő mesét nézzen, ismerjen meg, meghatározó a mese kiválasztása. Mese feldolgozása, beépülése a legfontosabb!

A dolgozatomban bemutatásra kerül a mese, mint a helyes gyermeki személyiségfejlődés legfőbb eszköze, a gyermek életkori sajátosságai, fejlődése. Rámutatok a mesélés és a szülők fontosságára, valamint a média megjelenítési eszközeire az általuk közvetített mesék tükrében.

A médiát nem tudjuk kitiltani a családi környezetből! A média nem káros, csak tudni kell jól használni, kihasználni. Ami káros és veszélyes, az mind az ellenőrizhetetlenségéből fakad!

A szülő meséljen, olvasson mesét, üljön le a gyermekével mesét nézni, válogassanak és értelmezzék, dolgozzák fel a meséket!

A dolgozatom az aktuális szakirodalom tanulmányozásával és interjúkra valamint saját tapasztalataimra alapozva készült el.

Az önéletrajzi emlékezet és a self interakciója: érzelmi töltettel rendelkező emlékek hatása az én-tulajdonságok állandóságára

Seer László

Pszichológia, III. évfolyam
Babes-Bolyai Tudományegyetem
Témavezető:

Prof. dr. Szamosközi István egyetemi tanár

Amikor magunkról, eddigi életünkről mesélünk, okvetlenül felidézzük azon emlékeket, melyek nagy fontossággal bírnak személyünket tekintve. Énünk (a self) önéletrajzi emlékeink által igazolja magát az élet különböző helyzeteiben. Dolgozatomban sajátos módon foglalom össze az énünk és személyes emlékeink közti összjáték legújabb kutatási eredményeit, modelljeit, ezt követően, pedig a meghatározott érzelmi töltettel és előjellel rendelkező önéletrajzi emlékek hatását vizsgálom az emlékekkel szoros kapcsolatban álló én-tulajdonságok időbeli állandóságára.

Feltételezésem szerint a pozitív emocionális töltettel rendelkező önéletrajzi emlékeink megerősítik és időben koherenssé teszik azon én-tulajdonságainkat, melyek az adott emlékekhez tartoznak. Másrészt meg feltételeztem, hogy ezen emlékek emocionális intenzitásának mértéke szignifikáns kapcsolatban áll az időben stabil én-jellemzőkkel.

Egy korrelációs kísérleti design alapján, félig strukturált írásos interjúk segítségével mértem fel egy N=19 főt számláló (egyetemi hallgatókból álló) csoportot. Az adatok kiértékelése arra világít rá, hogy kellemes emlékeink időben valóban megerősítik a kapcsolódó én-tulajdonságainkat, az emlékek intenzitása és az én-tulajdonságok állandósága között viszont nem mutatható ki érvényes összefüggés.

Ezen eredmények felhasználására elsősorban a különböző terápiás módszerek alkalmazásával kerülhet sor.

*Első az egyenlők között?!**Solymos Réka - Szabó Zsolt Péter*

Pszichológia, III. évfolyam

Pécsi Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kar

Témavezető:

Kiss Szabolcs egyetemi adjunktus

A dolgozatunk célja egy figyelemmel kapcsolatos vizsgálatra adott alternatív hipotézis kidolgozása. A vizsgálat során, a kísérleti személyek egy rövid videofelvételt láttak, majd egy kérdőív kitöltésére kértük fel őket, amely a látottakkal kapcsolatos vizuális információra vonatkozó kérdéseket tartalmazott. Eredményeink szerint abban a helyzetben, amikor a felvételt hang nélkül tekintették meg, vagyis csupán a képi anyagot láthatták, a kísérleti személyek szignifikánsan több helyes választ adtak, mint abban az esetben, amikor a hangokat is hallhatták, ezzel szemben nem tapasztalunk különbséget, a beszédre vonatkozó kérdések tekintetében, ha verbális inger csak önmagában vagy vizuális ingerrel együtt mutatjuk be. Eszerint a beszédingereknek a figyelem szempontjából elsőbbségük van, mert a beszédpercepció szoros összefüggésben van a beszédprodukciónal, illetve a nyelvelsajátítással. A bizonyítékok sorát próbáltuk bővíteni a saját kísérleti helyzetünkkel, ahol a beszédingerre vonatkozó szenzitivitást tapasztaltunk. A kutatás jövőbeni iránya vonatkozhat más életkori csoportokra, a férfi-női különbségek vizsgálatára, más anyanyelvűek hasonló helyzetben való tesztelésére. A kísérlet és a szakirodalom rávilágít arra, hogy már egészen korai életkorban, standardizált beszédészlelési tesztekkel kellene alkalmazni a rendellenességek szűrése és a segítség jegyében.

Alternatív óvodai programok mozgás- és állapotvizsgáló tesztek tükrében

Szilágyi Ágnes

Pszichológia, VI. évfolyam

Eötvös Loránd Tudományegyetem Pedagógiai és Pszichológiai Kar

Témavezető:

Dr. Páli Judit egyetemi adjunktus

Az 1996-ban kiadott Óvodai Nevelés Országos Alapprogramját számos választható alternatív óvodai program követte. Ezeknek az új óvodai nevelési programoknak a bevezetéséről azonban nagyon kevés adat áll a rendelkezésünkre. Dolgozatom megírásával az volt a célom, hogy ezeket a programokat főként a gyermekek mozgásfejlődésének és mozgásállapotának szempontjából hasonlítsam össze.

Vizsgálatom tárgyául a következő programokat választottam:

- Komplex Prevenációs Óvodai Program
- Csak tiszta forrásból – óvodai nevelés a művészetek eszközeivel alternatív program
- Az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramjára adaptált helyi programok

A vizsgálatomban a következőket feltételeztem: a nagymozgásokon belül a differenciáltabb, magasabb szintű, egyensúlyérzékeny és koordinációs képességeket feltételező feladatok végrehajtásában a hangsúlyosan mozgásfejlesztő programban részt vevő gyerekek eredményesebbek. A finommozgás tekintetében a mozgást hangsúlyozó és a művészetek eszközeit felhasználó programban részt vevő gyermekek teljesítménye között nincs különbség, viszont az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramját kiteljesítő helyi programokban részt vevő gyerekek teljesítménye elmarad a fentebb említett kettőhöz viszonyítva. A mozgásos teljesítményben a fiúk és a lányok között különbség van, a fiúk javára.

A vizsgálatban 67 gyermek vett részt. A mozgás vizsgálatára kétféle tesztet alkalmaztam, az Oseretzky mozgásfejlődés-tesztet és a Lakatos Katalin-féle szenzomotoros szemléletű vizsgálatokat tartalmazó Az állapot és mozgásvizsgáló eljárást.

Feltételezéseim csak részben igazolódtak. Teljesítménybeli különbségeket a nagymozgásos és koordinációs feladatok egy részében találtam. A legérdekesebbnek a szem-kéz koordinációval kapcsolatos eredményeket találok. A finommozgással kapcsolatos hipotézisem a feltételezettől eltérő eredményt hozott. A fiú és a lány gyermekek közötti teljesítménybeli különbségek csak néhány feladatban mutatkoztak meg, ezekben viszont az eltérés nagyon markáns volt.

Kutatásom hasznosítását abban látom, hogy a vizsgálat eredményei felhasználhatók az alternatív óvodai programok eredményesebb alkalmazásában, illetve azok továbbfejlesztésében.

*Optimális élmény és a jövőkép kapcsolata főiskolás hallgatóknál***Szilasy Melinda - Debrei Dóra**

Tanító, III. évfolyam

Berzsenyi Dániel Főiskola

Témavezető:

Holecz Anita főiskolai adjunktus

A dolgozatban bemutatott vizsgálat fókuszában az önkiteljesedés és pszichológiai komplexitás eléréséhez alapot adó optimális élmény (flow) és 107 III.- IV. éves pedagógussá váló főiskolai hallgató munkával és magánszférával kapcsolatos jövőképeinek összefüggései állnak.

Alapfeltevésünk szerint a jelen életünkben megélt flow-élmény döntően befolyásolja jövőképünk megformálását, mert az áramlatélmény motivációs bázisa miatt a jövőben is előtérbe fogja helyezni ezen területeket.

Emellett vizsgáltuk különböző életterek (szakmai gyakorlat, család, baráti társaság, párkapcsolat, egyedüllét) flow- és antiflow élményeinek megoszlását.

Vizsgálatunk kérdőíves módszerrel történt, melyben a jelenlegi elégedettség és a jövőkép felmérésén túl a Flow Kérdőívet alkalmaztuk (Oláh, 1999).

Eredményeink feltevéseinket igazolják, legérdekesebbnek a jelenlegi család szerepe tűnik, ami privilegizált helyzetben van, és úgy tűnik blokkolja a jövőkép arányos kiépítését annak ellenére, hogy nem a legjelentősebb flow-élmény forrás.

*Morális ítéletalkotás**Szita Gabriella*

Építőmérnök-mérnök tanár, 2004. 06. 24.

Pécsi Tudományegyetem Pollack Mihály Műszaki Főiskolai Kar

Témavezető:

Dorsics Orsolya egyetemi tanársegéd

A szakdolgozatom témája a morális ítéletalkotás fejlődése. Úgy vélem ez napjainkban egy nagyon fontos kérdés, hiszen a társadalmi normák átrendeződtek és megváltoztak, valamint a meglévő alapértékeket is mindenki másképp értelmezi.

Szakdolgozatom készítése során azt vizsgáltam, hogy a 7-8 éves gyerekek melyik morális szinten helyezkednek el. A vizsgálat alapjául Kohlberg és Piaget elméletét használtam fel. A zalaegerszegi Landerhegyi Általános Iskola egyik első osztályából húsz kisdíakkal beszélgettem el. Mindegyiküknek négy szituációs képet mutattam, melyek egy-egy fontos és általános morális kérdéssel állította szembe őket. Hipotézisként azt feltételeztem, hogy a hét-nyolc éves gyerekek a Kohlbergi elmélet szerinti erkölcsi fejlettség első és második szintje között helyezkednek el.

Azért ebből a korosztályból választottam a vizsgálatomhoz az alanyokat, mert 6-7 éves gyerekeknél van az átmenet a Kohlbergi premorális és konvencionális szintek között. A megkérdezettek válaszai alapján azt a következtetést sikerült levonnom, hogy az előzetes feltételezéseimnek megfelelően moralizáltak.

Mindezt összegezve arra a következtetésre jutottam, hogy a társadalomban fellelhető erkölcsi válságnak az okát valahol máshol, egy későbbi életkori szakaszban kell keresni.

*A pedagógusjelöltek konzervativizmusa**Szuper Rita - Hederics Szilvia*

Tanító, III. évfolyam

Berzsenyi Dániel Főiskola

Témavezető:

Dr. Gáspár Mihály főiskolai tanár

Előzetes kutatásokra, illetve megállapításokra hivatkozva mondhatjuk, hogy az iskola a társadalom egyik leginkább konzervatív intézménye. Ez alapján feltételezzük, hogy a pedagógusok is konzervatívak. Azonban ahhoz, hogy ezt vizsgálni tudjunk, el kellett készítenünk egy kérdőívet, ami a konzervativizmust, mint személyiségvonást méri. Összeállítottunk egy 46 kérdésből álló kérdőívet. A vizsgálatot 383 fős mintán végeztük el. A kérdések „jóságát”, az item-analízis, majd faktoranalízis segítségével vizsgáltuk. Ezek alapján végül egy 26 kérdésből álló konzervativizmus skálát állítottunk elő, amely további két jól értelmezhető alskálára osztható.

A továbbiakban azt vizsgáltuk, hogy az általunk kidolgozott konzervativizmus teszt, és a Cloninger-féle Temperamentum és Karakter Kérdőív (TCI, Cloninger, 1993) között vannak-e összefüggések. Ez esetben a vizsgált minta 222 fő volt. Azt szerettük volna pontosítani, hogy a konzervativizmus skála mely további személyiségvonásokkal hozható összefüggésbe.

Az eredményekből az általunk mért konzervativizmusnak, mint feltételezett személyiségvonásnak a tartalmi részletezését kaptuk, ami megfelel előzetes várakozásunknak.

Kutatásaink folytatásában ezzel a konzervativizmus skálával fogjuk vizsgálni, hogy a pedagógus jelöltek valóban konzervatívak-e. Kutatásainkat OTKA kutatás keretében végeztük, melynek nyilvántartási száma: T 037514.

*Kapcsolat és hagyomány
(A Nyugat-Magyarországi Egyetem hallgatóinak
kapcsolatrendszere a selmeci hagyományok tükrében)*

Tengerdi Ágnes - Vondrák Viktória

Szociálpedagógus, IV. évfolyam
Nyugat-Magyarországi Egyetem
Benedek Elek Pedagógiai Főiskolai Kar

Témavezető:

Egedi Cecília főiskolai tanársegéd

Dolgozatunk alapgondolata, hogy a Nyugat-Magyarországi Egyetem Erdőmérnöki Karán a hallgatók kapcsolatai szerteágazóbbak, mint a Benedek Elek illetve az Apáczai Csere János karokon. Vagyis mind baráti, mind szakmai, mind pedig referencia kapcsolataikat szélesebb körből választják mint a másik két kar hallgatói. Úgy gondoltuk, hogy ennek háttérében a két és fél évszázados múltra visszatekintő selmeci diákhagyományok állnak, amelyek komoly közösségformáló hatásuk révén nagyban kihatnak a kapcsolatok alakulására. Azt a komoly szabályrendszerrel és szigorú hierarchiával rendelkező közösséget vizsgáltuk, amelyben a hagyomány által teremtett normák, szabályok másodlagos intézményként irányítják a diákéletet. Azt a tényezőt kerestük, amely lehetővé teszi, hogy a hallgató saját kis csoportjából kilépve, szabadon és bátran ismerkedjen tágabb környezetével. A kapcsolatok feltérképezésének és a hagyományhoz kapcsolódó attitűd megismerésének érdekében a NYME három karán összesen 440 hallgatót kérdeztünk meg. Eredményeinkkel szeretnénk rávilágítani arra, hogy a jól működő közösség milyen előnyökhöz juttathatja a benne élő és működő egyént.

*A betűk sorrendjének dekódolása a szófelismerésben***Tóth Dénes**

Pszichológia, V. évfolyam

Eötvös Loránd Tudományegyetem Pedagógiai és Pszichológiai Kar

Témavezető:

Csépe Valéria egyetemi docens

Dolgozatomban arra a kérdésre kerestem a választ, hogy megfelelőek-e a komputációs szófelismerő és szómegnevező modelleknek a betűpozíció kódolásáért felelős sémái. Ezt olyan új kísérleti elrendezéssel teszteltem, mely során a kísérleti személyeknek rövid expozíciós idővel bemutatott szópárokról kellett megítélniük, hogy azonos vagy különböző szavakból állnak-e. Az eredmények meglepő módon nem egyeztek egyetlen modell előrejelzésével sem. Ezt okozhatták a magyar szóanyag és az új kísérleti paradigma speciális jellegzetességei is, de legvalószínűbben a modellek hiányosságát jelzi az eredmény. Érdekes, hogy a személyek teljesítménye nem függött az olvasási képességüktől, bár ez fakadhat a minta homogenitásából is. Az új módszerrel a kísérlet minimális változtatással megismételhető lesz EKP-kísérlet formájában is, ami révén többet megtudhatunk a betűsorrend dekódolásának eddig alig feltárt agyi hátteréről, és a vizsgálat kiterjeszhető diszlexiások tanulmányozására is. Ezen kísérlet és az ebből kiinduló továbbiak eredményei így nagyban hozzájárulhatnak a komputációs modellek továbbfejlesztéséhez.

*Önáltatás:
hatékony megküzdési stratégia vagy inadaptív konstruktum?*

Vajda Mihály – Pöllnitz Únige

Babes-Bolyai Tudományegyetem

Témavezető:

Szabó Krisztina Gabriella egyetemi tanársegéd

Jó-e valamire, hogy átverjük magunkat?

Az énvédő mechanizmusokkal foglalkozó kutatások egy sajátos csoportját képezik azok, amelyek az önáltatással foglalkoznak.

Ez egyike azon témáknak, amely egyaránt áll a pszichoanalitikus és kognitív irányzatok vizsgálódásának központjában. Dolgozatunkban az önáltatást, mint személyiségváltozót kezeljük, és egyrészt olyan faktorokkal vizsgáljuk a kapcsolatát, melyek az alkalmazkodással állnak összefüggésben (önbecsülés, életelegedettség, optimizmus, személyes kontroll), másrészt az inadaptivitással (neuroticizmus, depresszió). Az önáltatást egyaránt vizsgáltuk globálisan, valamint strukturálisan (önáltató pozitívitas, önáltató tagadás) a fenti változókkal összefüggésben.

Kutatásunkban pozitív kapcsolatot találtunk az önbecsapás, önértékelés és személyes kontroll közt, negatívát az önbecsapás és neuroticizmus közt, ami az önáltatás adaptív jellegére utal.

Kulcsszavak: önáltatás, neuroticizmus, személyes kontroll, énvédő mechanizmus, önértékelés, tagadás, depresszió.

*A funkcionális meddőség pszichológiai háttere**Vancza Alexandra*

Pszichológia, V. évfolyam

Károli Gáspár Református Egyetem Bölcsészettudományi Kar

Témavezető:

Dr. Bakó Tihamér Békéssy György posztdoktori ösztöndíjas

Dolgozatom célja, hogy a funkcionális (pszichés eredetű) meddőség problémáját a lehető legtöbb oldalról és legárnyaltabb módon vizsgáljam, pl. organikus, evolúciós-pszichológiai szemszögből, a kötődés és reprodukció viszonylatában, transzperszonális és pszichoanalitikus oldalról. Felkutatni azokat a hathatós technikákat és módszereket, melyek segítséget nyújthatnak. Áttekintem a meddőség kezelésére szolgáló asszisztált reprodukciós eljárásokat, az infertilitás kialakulásában és fennállásában szerepet játszó pszichés tényezőket, majd a stressz, a szorongás és a depresszió negatív hatásával foglalkozom. A kulcs ezen tényezők kezelésében és megszüntetésében rejlik. Megvizsgálom a pszichoterápiás eljárásokat, legfrissebb kutatási eredményeket. Célomnak megfelelően, kifejtem azokat a technikákat, elméleteket, módszereket, melyek a meddő párokkal való gyakorlati munka során a legmagasabb hatásfokkal hozhatnak megoldást a funkcionális meddőség problémájára.

*Arcadaptáció: Arcokra kiváltott vizuális utóhatások
pszichofizikai vizsgálata*

Zsadányi-Nagy Zsanett

Pszichológia, II. évfolyam

Szegedi Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kar

Témavezető:

Dr. Kovács Gyula egyetemi docens

A vizuális utóhatásokat a pszichológusok mikro-elektrodájának is szokták hívni, mivel a vizuális folyamatok mechanizmusait hasonló módon tudja pszichofizikai módszerekkel feltárni, mint az állatkísérletekben használatos egy-sejt regisztrálás módszere. Utóhatások léteznek egyszerű, vizuális tulajdonságokra, mint egy vonal orientációja, kontrasztja stb. A jelenség alapja, hogy a látott inger (az adapter) befolyásolja neuronális feldolgozó rendszerünket, megváltoztatva annak szenzitivitását az adapter ingernek megfelelően. Nemrégiben kimutatták, hogy ilyen utóhatások léteznek olyan magas szintű ingerekre is, mint az emberi arcok: egy adott torz arc szemlélése a következő, „normális” arcot ellenkező irányban torznan látjuk.

Kísérleteinkben arcadaptációs paradigmát használtuk, hogy kiderítsük, egy női arc hosszabb szemlélése a következő arc nemét inkább férfiasnak fogja-e feltüntetni? Ehhez komputerrel generáltunk női és férfi arc között folyamatosan változó arcokat („morfolás”). Az alanyoknak nemi diszkriminációs feladatot kellett végrehajtaniuk nem adaptált, valamint arccal adaptált (5 sec) esetben.

Eredményeink azt mutatják, hogy a nemi döntést egy adott női arc szemlélése az ellenkező nem felé „tolja el”. Ez a hatás a személy felismerésétől független, az adott nemre generalizált volt. További kontroll kísérleteinkben megvizsgáltuk, hogy a fenti jelenség mennyire függ az alkalmazott adaptertől. Azt találtuk, hogy sem másik kategóriába tartozó természetes inger (emberi kéz), sem az adapter arc Fourier-fázis randomizált változata (mely megőrzi az alacsony szintű tulajdonságokat, de nem tartalmaz alak információt) nem okoz arcadaptációt. Ugyanakkor adaptáció kezek esetén is van, amennyiben az adapter szintén kéz.

*Az Erzsébet- kultusz Magyarországon**Asztalos Adrienn*

Tanító, 2004. 06. 14.,

Pécsi Tudományegyetem Illyés Gyula Főiskolai Kar

Témavezető:

Dr. Várady Zoltán főiskolai tanár

Előadásom témája az Erzsébet-kultusz kialakulása és továbbélése Magyarországon. A témát kronológiai alapon két fő részre lehet bontani, a királyné halála előtti és a királyné halála utáni időszakra.

A császárné szépségével és bájával már Ferenc József menyasszonyaként meghódította az embereket, és ezt több esetben a birodalom igyekezett a maga javára kamatoztatni. Megfigyelhető volt ez Magyarország vonatkozásában is. Erzsébet 1866-ban lépett először magyar földre. Azonnal megszerette a magyarokat, és azonnal megszerettette magát. A közvélemény úgy érezte, hogy Erzsébet lehet az összekötő kapocs a Habsburg-dinasztia és a nemzet között. A császárné kitartó munkájának is része lehetett az osztrák- magyar kiegyezésben.

E történelmi esemény után, ha lehet még tovább fokozódott a királyné iránti szeretet. Egyre több képeslap, üveg- és porcelánszobor jelent meg a királyi párról és a bálokban divatos lett az Erzsébetet és Ferenc Józsefet ábrázoló táncrend. A hölgyek öltözködésben, hajviseletben is Erzsébethez szerettek volna hasonlítani.

A királyné halála tragédia volt az egész birodalom számára. Az Erzsébet- kultusz ezután még nagyobb méreteket öltött, nyomai pedig mind a mai napig jelen vannak életünkben. Előadásom a magyarországi emlékeket állítja időrendi sorrendbe. Kiindulópontját a királyné halála után megjelent festmények, szobrok, mellszobrok, emléktáblák, emlékhelyek jelentik. Mindezt kivetíttem a történelmi Magyarország térképére.

Végül – a kronológiai rendezőelv megtartásával - az Erzsébet emlékére rendezett kiállítások bemutatása következik. A fejezet az Erzsébet halálával kezdődő és napjainkig terjedő időszakot tárgyalja. A dolgozatban és az előadás során képek, fényképek segítségével igyekeztem ízelítőt adni a kultusz rendkívül gazdag tárgyi emléktáráról. Ahol lehetséges volt, megkíséreltem az Erzsébet-kultusz magyarországi emlékeit térképen is feltüntetni.

*A zalalövői civil szervezetek működése, szerepük a város
társadalmi életében*

Bischofné Hesinger Katalin

Művelődésszervező, IV. évfolyam

Berzsenyi Dániel Főiskola

Témavezető:

Dr. Csider Sándor főiskolai docens

Munkám során megvizsgáltam a civil társadalom keletkezését, fejlődésének történetét. Leszűkítve a kört elemeztem a magyarországi, Zala megyei, majd zalalövői civil társadalom kialakulását, mai helyzetét. Dolgozatom fő gerincét a zalalövői civil szervezetek megalakulásának körülményei, egymással, a helyi társadalommal való kommunikációja képezi, mely során bizonyítást nyer, hogy a nonprofit szektor a feladatok átvállalásával számos területen nyújt szolgáltatásokat a helyi társadalom számára, amit sem az állam, sem a helyi önkormányzat nem tudna biztosítani, s ez milyen pozitív hatással van a lokális környezetre. Munkám során az interjú és a személyes megfigyelés módszerével vizsgáltam, hogy működik az érdekképviselés, kitértem azokra a hibákra, hiányosságokra melyek a vezetés és a szervezet illetve a szervezetek egymás közti kommunikációjának hiányából fakadnak. Rámutatok arra, hogy hiányzik a civil fórum, nem valósul meg a szervezetek és a helyi önkormányzat közti rendszeres párbeszéd. Kutatásaim során olyan átfogó képet kaptam a zalalövői civil társadalomról, ami alapjául szolgálhat egy későbbi vizsgálat, és munkám eredményeinek összehasonlításában, mely által követhetővé válik a helyi civil társadalom fejlődése.

*Vélemények Magyarországról (Kutatás európai fiatalok körében)**Borvári Lili*

Művelődésszervező, IV. évfolyam

Eszterházy Károly Főiskola

Témavezető:

Szabóné dr. Stefán Edit főiskolai docens

Magyarország 2004. május elsejével ma Európa legnagyobb egységéhez, az Európai Unióhoz csatlakozott. Ezen országokkal közös örökségeink vannak pl.: görög tudomány és kultúra, a római jog, a keresztény hit, stb. Kutatásom során arra kerestem a választ, hogy az európai fiatalok mit tudnak ma Magyarországról, mi a véleményük rólunk, magyarokról. Öt ország (Olaszország, Lengyelország, Ausztria, Finnország és Törökország) fiataljainak válaszait kértem, írásos, önkitöltős standard kérdőív segítségével, elektronikus formában. Használtam szóbeli módszereket és dokumentumokat is elemeztem. A kutatás témakörének sokszínűsége miatt megkerestem azokat az adott lehetőségeket, melyek a Socrates program, Leonardo da Vinci program, Youth Program, Nemzetközi Ifjúsági cserék, mobilitás programok terén a fiatalok rendelkezésére állnak. Ezek a már működő programok, arra szolgálnak, hogy a fiatalok személyes kapcsolatba kerüljenek más országok lakóival, ismereteket szerezzenek az ország kultúrájáról, szokásairól. Kíváncsian vártam, hogy a fenti lehetőségek eredményei mennyire épülnek be a fiatalok tudatába. A kutatás eredménye meglepő, sőt: meghökkentő. Ezért művelődésszervező hallgatóként megpróbáltam kidolgozni egy olyan programot, mely talán eredményesebb lehet(ne) a magyar fiatalok és az ország népszerűsítésére, megismertetésére (megszerettetésére).

A szarvasi cigányság élete és zenei kultúrája történeti megközelítésben

Csik Tímea

Óvodapedagógus, 2004. június 09.,
Tessedik Sámuel Főiskola Pedagógiai Főiskolai Kar

Témavezető:

Bliznákné Dudás Julianna főiskolai adjunktus

Számomra mindig érdekes és elgondolkodtató, ahogyan az emberek beszélnek a cigányokról. Valójában, csak néhányan ismerik az igazi énjüket. Külsődleges megítéléssel figyelik viselkedésüket, félfüllel hallanak hagyományaikról és gyakran helytelen következtetéseket vonnak le. Szarvasi cigány származású óvónő vagyok, autentikus emberként látom, illetve élem át a cigányság életének nehézségeit, szépségeit, kultúráját, hagyományait és gondolkodásmódját. Nem csoda tehát, ha a szarvasi cigányság múltja, jelene, jövője, annak zenei kultúrája kerül érdeklődésem középpontjába. Motivál, hogy hagyományaik és népzenejük él-e még, és ez megmutatkozik-e a mindennapok életében, kiemelten az óvodai nevelésben. Ha igen, akkor hogyan, ha nem, úgy hogyan tehetnének valamit azért, hogy a cigánygyermek szívesen járjanak oktatási intézményekbe. Segítené-e a magyar közösségbe való beilleszkedésüket, ha esetleg saját táncaikat, éneküket együtt művelhetnék a többi gyermekkel. Az óvodai szakemberekkel való konzultáció során fontosnak bizonyult az a kérdés, hogy más népek zenéjével a magyar zenét is jobban magukévá tehetik a magyar gyermekek. Így a cigánydallamok a magyar gyermek számára is hasznossá válhatnak, hiszen hallgatásuk erősíti bennük a másság szépségét, örömet.

Óvodai látogatásaim során különböző megfigyeléseket végeztem zenei ritmikai-dallami improvizációs tehetségük szempontjából. Megerősödött az a tény, mennyire más jellegű és milyen magas szinten nyilvánul meg az óvodás-iskolás korú cigánygyermek zenei interpretációja.

Hiszem, hogy a nemzetiségi kultúrát ismerő pedagógus sokat tehet a nemzetiségi kérdés javításának ügyéért. Elsősorban a cigánygyermek érzelmi úton való beszoktatása, elfogadtatása a többi gyermekkel, ez az elsődleges feladat. Közös tevékenységgel, az óvó empatikus viselkedésével a cigány óvodások bizonyára hajlanak a feladatok elvégzésére, és ez talán csírája lehet a munkára nevelésnek is. Dolgozatomban ezért találok fontos kérdésnek a nevelés szerepkörét!

*Halottlátók
/A magyar néphit tér-idő szerkezetében /*

Décsi Alexa

Szociálpedagógus-hittanár, IV. évfolyam

Apor Vilmos Katolikus Főiskola

Témavezető:

Dr. Hankovszky Béla főiskolai docens

Hazánkban a 70-es és a 80-as években sokat foglalkoztak a halottlátás jelenségével. Mára a működésüket az elpiacosodás jellemzi. Tevékenységük a történelem során számos vitára és kételyre adott okot, ami miatt ellentmondásos szerepkörbe kerültek. Ugyanakkor ez az ellentmondásos magatartás tükröződik a hozzájuk segítségért forduló emberek viselkedéseiben is: kíváncsiság, ellenszenv, félelem, vonzódás, hit és gyűlölet, amelyek a halál, az elmúlás vonatkozásában még jobban felerősödnek.

Mivel a halottlátók szerepe ennyire kérdéssé vált, ezért tanulmányomban a téma bemutatását több oldalról közelítettem meg: filozófia, néprajz, szociológia, pszichológia, vallástörténet, teológia. A fő iránynak a néprajzot tekintettem, mivel alakjukat etnográfiaileg lehet a leghitelesebben, minden torzulás és stigmatizálás nélkül bemutatni.

Képességükkel átjárást nyertek e világ és túlvilág között, ami a tér-idő szerkezetének a vizsgálatát is maga után vonja. A tér-idő sajátosságát a halottlátás képességével történő határátlépéssel a következőkben mutattam be:

1. A halottlátók „tudományszerzése”
2. A halottlátók kapcsolatteremtési módjai a halottakkal
3. A tudósítások tartama

A mai kor halottlátóiról kevés adat áll rendelkezésünkre. Jelenleg a kutatási munka stagnál. A kutatásokat a szociálpszichológia, a kulturális antropológia és a néprajz területén lehetne és kellene folytatni. Mivel átfogó szintézis eddig nem született, ezért csak hipotéziseket állítottak fel:

1. Csalók: a legtöbb halottlátónak, médiumnak volt titkos „segítőstábja”.
2. Telepátiával működnek: a halottlátó kiolvassa a kérdező tudattalanjából az információt.
3. Nem létezik halottlátás: mert ha valaki a telepátia képességével rendelkezik, akkor a halottakról mondott adatokat is telepátikus úton szerzi, nem pedig a halottlátással.

*Kommunikációs bizonytalanságok a roma tanulók oktatásában**Harnóczy Csaba*

Munkavállalási tanácsadó, 2004. 06. 03.

Szent István Egyetem

Témavezető:

Dr. habil. Szilágyi Klára tanszékvezető egyetemi tanár

A roma fiatalok hátrányos helyzetének megváltoztatása ma már központi kérdése a magyar társadalomnak. Mint munkavállalási tanácsadó, bekapcsolódtam a tanszéken folyó cigány kutatásba. Érdeklődésemet különösen felkeltette az általános iskolából lemorzsolódó fiatalok sorsa.

Ezért kutatást kezdeményeztünk hátrányos helyzetű településeken működő iskolák körében. A kutatás egyik célkitűzése a cigány tanulók kommunikációs minőségének feltérképezése volt. A kutatás módszereként csoportos foglalkozásokat vezettünk cigány és vegyes tanulói csoportokban. A kutatás másik célkitűzése a pedagógusok véleményének összegyűjtése volt a cigány tanulók kommunikációjának minőségéről. E célkitűzés megvalósításához az interjú módszerét választottuk.

Dolgozatomban a pedagógusokkal végzett interjúk eredményeit összegzem, illetve a csoportfoglalkozások tapasztalatait elemzem.

Az interjú főbb témakörei: a kommunikáció minőségének meghatározása, a kommunikációs különbségek feltérképezése, a kommunikációt jellemző szókincs elemzése, a fejlesztés és a változás lehetőségei az adott környezetben.

A vizsgálat helye: Pest megyei, Borsod megyei hátrányos helyzetű települések. A pedagógusok köre: iskolaigazgatók, tanárok, fejlesztő pedagógusok, szociális munkások.

A vizsgálat hipotézise, miszerint a tanárok jelentős kommunikációs különbségekkel jellemzik a roma fiatalokat, beigazolódott. A kitörési pontokat, javaslatokat tekintve a megkérdezettek nem távolodtak el a jelenlegi iskolai gyakorlattól, viszont egyértelműen vállalták a módszertani megújulás szükségességét.

*Az izbégi Szent András templom története**Jámbor Katalin*

Hittanár-szociálpedagógus, III. évfolyam

Apor Vilmos Katolikus Főiskola

Témavezető:

Dr. Hankovszky Béla főiskolai docens

Mivel én Izbégen lakom és az izbégi egyházközség tagja vagyok fontosnak tartottam, hogy a plébániáról és a templomról egy olyan dolgozat készüljön, mely bemutatja, összefoglalja a múltat, az itt lakók áldozatkész munkáját. Dolgozatomban ismertetem Izbég kialakulását, bemutatom, hogy az idők folyamán az izbégi egyházközség leányegyházból hogyan alakul át plébániává és, hogy a szerbek által Szentlélek tiszteletére épített és felszentelt ortodox templom hogyan került az izbégi katolikus hívekhez, amit ma méltón nevezhetnek második otthonuknak. Végül az izbégi egyházközség jelenét, munkáját, szervezetét, működését, ünnepeit ismertetem. Fontos az, hogy a mai napig is egy elő egyházközösségről beszélünk, akik nap, mint nap szépítik Isten házát. Kutatásaim során arra a következtetésre jutottam, hogy hosszú, viszontagságos idők után a csekély létszámú hívő közösség nehéz anyagi körülményeik ellenére is, de megteremtette és fönntartotta ezt a kis templomot. A mai, meglévő közösség pedig nemcsak renoválja, hanem igyekszik lépést tartani az idővel, megőrzi az épületet és kincseit a jövő számára. A kutatásaim során felkerestem a szentendrei levéltárat, a szentendrei Péter-Pál plébániát, az izbégi plébániát, a szentendrei Szerb-Ortodox Múzeumot és Levéltárat, a szentendrei Pest Megyei Könyvtár helytörténeti részlegét. Az itt lévő Izbégre vonatkozó dokumentumokat dolgozatomban feldolgoztam. Interjút készítettem dr. Hankovszky Béla és Fajcsák Tibor plébánosokkal, id. Horváth Csaba világi elnökkel, sekrestyével, Pethő Zsoltné Németh Erikával, Vukovics Koszta atyával, izbégi hívekkel, akik szívesen emlékeztek vissza a régi időkre. Fontosnak tartom, hogy ez a kutatás, amit elkezdtem folytatódjon, méghozzá úgy, hogy a Szerb-Ortodox Múzeum levéltárának, illetve más szerb iratok részletesebb felkutatása, illetve a meglévő szerb nyelvű iratok lefordítása, melyekből a templom 1950 előtti történetét tudhatjuk meg. Fontos még, hogy a plébánián a jelenben zajló ünnepeket, eseményeket figyelemmel kísérvük, mert ebből is nyomon lehet követni a közösség alakulását, hisz ez már holnapra történelem.

A népiszkola és a tanítóképzés problémái egy katolikus pedagógiai lap, a Nemzetnevelés tükrében (1919-1944)

Joó Adrienn

Művelődésszervező, 2004. 06. 17.

Eötvös Loránd Tudományegyetem Tanító- és Óvóképző Főiskolai Kar

Témavezető:

Dr. Donáth Péter tanszékvezető egyetemi tanár

Dolgozatom témájaként a két világháború közötti korszakot választottam, mert ezzel kapcsolatban – az általam vizsgált aspektusból – számos, mind a mai napig megválaszolatlan kérdés merül fel. Dolgozatom módszere a Nemzetnevelés című folyóirat elemi oktatásra és tanítóképzésre vonatkozó cikkeinek feldolgozása, bemutatása, elemzése volt. A cikkek – s a vonatkozó szakirodalom – alapján kívántam képet rajzolni a megjelölt korszakról, a mindenkori politikai konstelláció függvényében.

Az általam vizsgált folyóiratból is kitűnt: a magyar kultúr- és oktatáspolitikai fejlődése során mérföldkönek számítottak az elemi oktatás-, s a tanítóképzés reformjai. Valóra válásuk esetén megalapozhatták volna a magyar társadalom műveltségének és kultúrszintjének emelkedését (s szerepük volt az analfabetizmus erőteljes csökkenésében is). Sajnos a háborús viszonyok következtében valójában az 1938-as a tanítóképzésről, s az 1940-es az elemi oktatásról szóló törvények csak részlegesen valósulhattak meg.

A házi TDK konferencia alkalmával felmerült, a Nemzetnevelés katolikus jellegére vonatkozó kérdésre a választ protestáns pedagógiai folyóiratokkal való összevetés révén kerestem, ám kutatásom során arra a megállapításra jutottam, hogy felekezeti különbség az ideológiai és szakmai álláspontok vonatkozásában nem mutatható ki.

Remélem, hogy dolgozatomban a korszak népoktatás politikájával és a tanítóképzés reformjával kapcsolatos vitákat a Nemzetnevelés című folyóiraton keresztül sikerült többé-kevésbé rekonstruálni, ami által több hasznos adalékkal gazdagodhat a Horthy-korszakbeli katolikus tanítóság reprezentatív nyilvánosságáról alkotható képünk.

*A halgazdálkodás Magyarországon
(A honfoglalástól napjainkig)*

Konyárné Lantos Zita

Művelődésszervező, 2004. 06. 07.

Eötvös József Főiskola Pedagógiai Fakultás

Témavezető:

Kolláth Mária főiskolai docens

A téma kidolgozása során igyekeztem megfelelő időrendi sorrendbe állítva bemutatni halászati kultúránk fejlődését honfoglalásunktól napjainkig. Kezdve a halászat definiálásával, történelmével a hazánk földrajzi áttekintésével, a halak bemutatásán túl, azok befogására alkalmas eszközök és szokások részletezésével, a modern tógazdaságok kialakulásáig. Lezárásként, a téma elengedhetetlen részeként a hal, mint „királyi” étel gasztronómiai megközelítését is fontosnak tartottam bemutatni, bajai lévén a halászléfőző népünnepélyt is egy kicsit bevonva a témakörbe.

Természetesen nem csak szakmai szempontokat vettem figyelembe laikus lévén, de igyekeztem valóságghűen bemutatni egyes halászati eszközöket, szerszámokat, halász-szokásokat melyek ábrázolásánál a szakirodalom és saját tapasztalataim is segítséget nyújtottak.

Bizakodom, hogy a témakifejtésem kellőképpen felhívta a figyelmet a halászatra, mint ősi szakmára, bemutatta a néprajz szemszögéből szépségét, fontosságát, hiszen köztudott, hogy vonzódásunk a halhoz, halfogáshoz érzelmileg is kötött. Benne van a mai hitvilágunkban, a böjtjeinkben, a szokásainkban, a szabadidő eltöltésének megannyi formájában is (pl. horgászat, halászléfőző versenyek), és bár egyre kevesebben teszik, ott vannak a természetes vízi halászok, akik vizeinken, a Dunán, a Tiszán és más folyóink mentén apáik örökségéként folytatják ma is ezt az ősi foglalkozást. És olykor mélyeket sóhajtva gondoljuk, mondjuk: modern világunkban már nem jellemzi vizeinket az egykori halban való gazdagság, ennek következtében halásznépünk is egyre visszaszorulóban van. Ám a vízszertetet, a halimádat örök!

*Egy folyamatosan megújuló ifjúsági kezdeményezés: A
Közművelődési Konferencia*

Kovács Iláikó

Művelődésszervező, IV. évfolyam
Szent István Egyetem Jászberényi Főiskolai Kar

Témavezető:

Dr. Simig László főiskolai tanár

A dolgozatom témájának a Közművelődési Konferencia, továbbiakban: KMK, elnevezésű rendezvény szervezésének leírását választottam. A témaválasztás elég egyértelmű volt számomra, mivel az elmúlt három évben megrendezett konferenciákon részt vettem, mint vendéghallgató és a szakmám által pedig mindenképpen gazdasági témát szeretnék vizsgálni. Engem elsősorban a rendezvény háttérmunkálatai foglalkoztatnak (az anyagi háttér megteremtése, az előadók és a vendéghallgatók meghívása, stb.). A dolgozomban betekintést szeretnék adni a konferencia szervezésének és lebonyolításának munkálataiba, kiemelve a pénzügyi vonatkozásokat az elmúlt 13 év változásai tükrében. Bemutatom az elmúlt időszak KMK-val kapcsolatos feladatait, azt, hogy mennyi minden szükséges egy ilyen típusú rendezvény megszervezéséhez. Figyelemre méltónak tartom, hogy egy rendezvényt, melyet diákok szerveznek diákoknak, több éven, évtizeden keresztül életre tudnak kelteni, és meg sem fogalmazódik a gondolat, hogy ne kerüljön adott évben megrendezésre.

Be szeretném mutatni egy országos szintű rendezvény létrehozásának, lebonyolításának háttér-munkálatait, az időbeosztás fontosságát, valamint a pályázati lehetőségeket.

Hipotézis: Ki menedzseli a kultúrát? Hogyan lehet a non-profit szférában értéket teremteni?

A rendezvény több évtizedes szervezési archivált anyagainak felhasználása és a szervezők meg-interjúvolása.

*A kölcsönösség kultúrája.
A cigányság kulturális integrációjának útjai*

Kun Ibolya

Művelődésszervező – francia, III. évfolyam
Szegedi Tudományegyetem Juhász Gyula Tanárképző Főiskolai Kar
Témavezető:

Dr. Újvári Edit főiskolai adjunktus

Napjainkra a cigány-kérdés megoldásért kiált. Társadalmi integrálódásukat hosszú távon veszélyezteti a gazdasági, kulturális leszakadás. Ezt konzerválhatja az, hogy a sztereotípiákból kiindulva az elutasító magatartás az általános reakció velük és kultúrájukkal szemben. Mindez részben ismereteink hiányosságából adódik, ráadásul a múlt sztereotípiái olyan erősen belegyökereztek az általános szemléletmódba, hogy képtelenek vagyunk tolerálni a „másságot”, a más kultúrát.

A dolgozat a kultúra, a közművelődés lehetőségei felől közelíti meg a problémakört, áttekintve az eddigi kutatások kulturális antropológiai, művelődésszociológiai, pedagógiai törekvéseit és eredményeit. Amellett, hogy a cigányság eredetére vonatkozó elméleteket, a sztereotípiák ősi gyökereit, az életmódjukat, kultúrájukat meghatározó alapvonásokat ismertetem, néhány megoldási javaslatot is megfogalmaztam, amelyek a jobbítás szándékával készültek. Úgy vélem, a legfontosabb kérdés az, hogy hogyan is integrálódjon a cigányság a magyar kultúrához úgy, hogy közben megtartsa saját kulturális értékeit. Ebben a tolerancia és a kölcsönösség kultúrájának vállalása a kulcsszó: a cigányság kulturális értékeinek védelme és tudatosítása éppen úgy fontos, mint az, hogy egyre sikeresebben vegyenek részt a magyar oktatási rendszerben. Dolgozatom végén egy kulturális projekt-tervet mutatok be, amelynek alkalmazásával talán kevesebb feszültség terhelné az integrálódási folyamatot.

Az etnikai kisebbség hosszú távú társadalmi fölemelkedésének kulcsa részben magának a kisebbségnek a kezében van. De csak abban az esetben lehet számítani tartós, jelentős változásokra, ha a cigányság, és egyben a többségi társadalom széles rétegei együtt kívánják a változást, és hajlandók nemcsak dolgozni, hanem kölcsönösen küzdeni és áldozni is a kitűzött célok elérése érdekében. Ebben a kultúrák értékeinek kölcsönös megismertetése sokat segíthet.

*Leszámolás a Futrinka utcában –
vagyis rajzfilmagresszió napjainkban*

Kun Tamás

Kommunikáció-művelődésszervező, IV. évfolyam
Eszterházy Károly Főiskola
Gazdaság- és Társadalomtudományi Főiskolai Kar
Témavezető:

Szabóné dr. Stefán Edit főiskolai docens

Pindúr Pandúrok, South Park, Pokemon, Dragon Ball. Ezek napjaink legkedveltebb rajzfilmjei. Ám ezekben valamilyen formában megjelenik az agresszivitás. A média és az erőszak kapcsolata a mai napig folyamatosan téma. Tudjátok/tudják-e Önök, hogy Magyarország világviszonylatban a második helyen áll a televíziózással töltött idő vonatkozásában? Jó-e a televízió jelenléte a családban? Ha a gyerek olyan adásokat néz, ami számára nem megfelelő, akkor nem. Akkor sem, ha főműsor időben híradók beharangozójaként sokkoló képeket látnak, hétvégén pedig gigahősöket és megaszörnyeket. De akkor mégis miért jó? Mert kellene olyan rajzfilmek, melyből egy gyermek levonhatja, hogy szükséges a klasszikus hős, aki védi a gyengét, de nem agresszív. Egy gyermek azt hiszi valósnak, amit a varázsdobozban lát. Szerinte az a reális. Kutatók szerint azonban ennek a fogalomnak hosszabb magyarázata létezik. A tévét néző gyerek előtt a világ kitarul: betekinthez olyan helyekre, ahová egyébként a felnőtteknek „van engedélyük”. Dolgozatomban arra szeretnék kitérni, mennyi időt töltenek televíziózással a gyerekek hazánkban és külföldön, mely rajzfilmeket nézik, és az abban látott agressziót hogyan lehet velük feldolgoztatni. Megtörtént példán keresztül mutatom be a megélt agresszió szociálpszichológiai hatásait, illetve azt, hogy milyen korlátozó intézkedéseket lehet hozni annak érdekében, hogy a gyerekkor privilégiuma megmaradjon, és ne torzuljanak el a mai erőszakos világban.

*Szociális otthonok világa egy művelődésszervező szemével**Márkus Pálné*

Művelődésszervező, IV. évfolyam

Eszterházy Károly Főiskola

Témavezető:

Hidy Pálné dr. főiskolai docens

Dolgozatomban az időseket ellátó szociális otthonok világát mutatom be, különös tekintettel a szellemi és fizikai aktivitásra és motivációra, alkalmazkodóképességre, izolációra, speciális bánásmódbeli feladatokra. A téma fontosságát több tényező indokolja: az „öszülő társadalmak”-kal kapcsolatos demográfiai tények és előrejelzések, az idősellátás rendszerének átalakulása, az intézményekben ellátott idős emberek depressziója, izolációja. Az idős emberekkel való foglalkozás speciális andragógiai, gerontológiai feladat. Kutatásomat alapvetően művelődésszervezői megközelítésben végeztem. Meggyőződésem, hogy a közművelődés intézményei és szakemberei a jelenleginél sokkal többet tehetnének a szociális otthonokban élő idős emberekért. Ahhoz, hogy az intézmény igazi otthonként funkcionáljon az idősök életében, a közművelődési szakemberek figyelmének ki kellene terjednie az ott lakó idős emberek kulturális, szórakozási igényeinek kielégítésére is. Így segíthetnének az időskor tartalmasabb, derűsebb megélésében. Ezen a területen alapvető szemléletváltásra van szükség. A téma elméleti kutatásához a gerontológia, gerontopszichológia, szociálgerontológia és szociális munka szakirodalmát, törvényeket és rendeleteket tanulmányoztam. Empirikus kutatást végeztem Hajdúszoboszló szociális otthonában. Intézményi dokumentumokat elemeztem, foglalkozásokon, rendezvényeken vettem részt az intézményben. Beszélgetéseket folytattam a dolgozókkal és a gondozottakkal. Az empirikus kutatás során azt vizsgáltam, hogy az elméletben megismert időskori élettani, pszichológiai sajátosságok hogyan tükröződnek vissza a valóságban. Megrendítő életutakkal megismerkedve olyan tapasztalatokra tettem szert, amelyeknek mind egyéni életemben, mind szakmai munkámban nagy hasznát vehetem.

*1956 a magyar sajtóban**Mátics Bernadett*

Informatikus könyvtáros- művelődésszervező, III. évfolyam

Eötvös József Főiskola Pedagógiai Fakultás

Témavezető:

Maruzsa Zoltán főiskolai tanársegéd

A Rákosista diktatúra sajtója 1949-től szigorú ellenőrzés alatt működött, ami azt jelentette, hogy a sajtóorgánumok tulajdonosa a magyar állam volt, újságírókat döntő többségében a kommunista párt irányította, a Magyar Távirati Iroda „közérdekű” híreit pedig a Magyar Dolgozók Pártja határozta meg, a folyamat végén pedig a cenzúra állt. Amikor 1956 októberében kitört a forradalom, ez a precíz rendszer összeomlott. Ebben az átmeneti, cenzúra nélküli néhány napban a palackjából kiszabadult szabad sajtó tájékoztatta az olvasókat, vizsgálata tehát mindenképpen figyelemre méltó.

A dolgozatban célozom az 1956-os forradalom megítélésében és az események bemutatásában bekövetkező változások megfigyelése volt. A hirtelen jött szabadság ugyanis kezdetben zavarodottságot eredményezett, de az újságírók egy része – többségük nem publikált a forradalmi napokban – hamar ráért a szabadság ízére. A harci események következtében az újságok ugyan néha csak röplapformátumban jelentek meg – akár naponta több számmal is jelentkezett egy-egy újság -, de november 4-ig hitelesen tájékoztattak a világpolitikai és a magyarországi folyamatokról. Az állami és politikai ellenőrzés hiányában tehát pillanatok alatt összeomlott az évek „fáradtságos munkájával” kiépülő sztálinista sajtó.

A szabad szellemet természetesen a születő Kádár-rendszer 1956 novembere után keményen megtorolta. Dolgozatomban így röviden a forradalom leverése utáni következményekkel, szankciókkal is foglalkoztam.

*Esély az egyenlőségre
(A képzés és a kultúra mint a mozgássérült emberek
társadalmi integrációjának eszközei)*

Mazzag Éva

Művelődésszervező és felnőttképzési menedzser, V. évfolyam
Pécsi Tudományegyetem Természettudományi Kar
Felnőttképzési és Emberi Erőforrás Fejlesztési Intézet
Témavezető:

Dr. Sári Mihály tanszékvezető egyetemi docens

A mozgássérült emberek óriási hátrányban vannak ép társaikhoz képest az élet valamennyi területén. Életüket gyakran a külvilágtól és az ép emberek által alkotott többségi társadalomtól részben vagy teljesen elzárva élik. Ez az elzártság jellemző az oktatás, képzés és kultúra területein is. A mozgássérült emberek többsége alacsony iskolai végzettséggel, szakma nélkül, a kulturális életből teljesen kiszorulva éli mindennapjait.

Az oktatási és képzési rendszer nyújtotta lehetőségek minél szélesebb körű kiaknázása, a mozgássérült emberek magasabb iskolai végzettséghez való hozzájutása és piacképes szakmák megszerzése nagyban elősegítheti társadalmi integrációjukat. A kulturális életbe való bekapcsolódással a mozgássérültek nyitottabbá, felszabadultabbá, míg az egészséges emberek a velük való minél gyakoribb találkozások következtében toleránsabbá, megértőbbé, segítőkészebbé válhatnak. A művelődésben, közösségi életben való részvétel hozzájárulhatna a mozgássérült emberek életének teljessé tételéhez. Dolgozatomban a magyar és az Európai Unió közoktatás, felsőoktatás, szakképzés és felnőttoktatás, valamint kulturális élet mozgássérültekre vonatkozó helyzetét vizsgáltam.

A kérdés, melyre kutatásaim során a választ kerestem: Van-e a képzésnek és a kultúrának esélyegyenlősítő szerepe? A válasz pedig: a képzésnek és kultúrának van esélyegyenlősítő szerepe, de csak abban az esetben, ha ezeken a területeken is létezik a teljes esélyegyenlőség. Így vizsgálataim az oktatásban, képzésben és művelődésben megvalósuló, vagy éppen hiányzó esélyegyenlőségre is kiterjednek.

Az oktatásban való teljes körű részvétel és az egyenlő bánásmód következtében egyre több lesz a magasabb iskolai végzettségű mozgássérült. A művelt, nyitott, képezhető, új ismeretek befogadására kész emberek a társadalom és a gazdaság fejlődésének alapját szolgáltathatják. A társadalmi fejlődés azonban nem képzelhető el egyéni fejlődés nélkül, és ennek az egyéni fejlődésnek a biztosítója lehet a képzésben és a kulturális életben megvalósuló esélyegyenlőség.

*A palesztin-izraeli konfliktus képekben**Nagy Orsolya*

Kommunikáció-művelődésszervező, 2004. 06. 04.

Berzsenyi Dániel Főiskola

Témavezető:

Velics Gabriella főiskolai tanársegéd

A kutatás olyan nem mindennapi témát dolgoz fel, amellyel nem igazán foglalkozott eddig még senki. A közel-keleti történelem, az ott zajló terrorizmus, a fotók, az áldozatok, és jogaik mindig is közel állt hozzám, és szerettem volna ezt valamilyen módon összekapcsolni. A kutatás fő témája a terrorizmus, amelyet a terror- és harci cselekmények áldozatairól készült képek oldaláról közelíték meg. Ezek a felvételek ugyanis erkölcsileg erőteljesen megkérdőjelezhetőek. Felmerül tehát a kérdés, hogy van-e fotósoknak, fotóriportereknek joguk fényképeket készíteni a magatehetetlen és kiszolgáltatott áldozatokról. Az utóbbi időben számtalan ilyen példával szembesülhetünk az újságokban, a televízióban, de főleg az Interneten. Ezek közül a palesztin-izraeli konfliktus kapcsán történt eseményekről készített felvételekre helyeztem a hangsúlyt. Az első rész a fotóetika problémájával foglalkozik, azaz létezik-e valamilyen törvény vagy előírás a megdöbbentő felvételek megjelentetésével kapcsolatban. Ezt követően a palesztin-izraeli konfliktus kerül bemutatásra, de szorosan kapcsolódik a témához a terrorizmus fogalma és története, valamint a különböző palesztin terrorszervezetek, az izraeli hadsereg, és az öngyilkos merénylők tevékenysége is. A dolgozat utolsó előtti részében az Internetes tartalomszabályozás kapott helyet, amely napjainkban egyre inkább foglalkoztatja a szakembereket, valamint a témával kapcsolatos, etikailag helytelennek mondható fotók is innen származnak. Ezek hiteles képet adnak a terrorizmus előzményeiről, eseményeiről, valamint az izraeliek és palesztinok közötti, talán soha meg nem szűnő ellentétről, amely történelmünk egyik szomorú fejezete. A célom pedig ezzel a dolgozattal az, hogy sikerüljön felhívni az emberek figyelmét egyrészt a terrorizmusra, de főleg az öngyilkos merényletek és más katonai támadások áldozatainak jogaira.

*Felmérés az Új Generációról, Mi is az az Európai Unió?**Németh Éva*

Munkavállalási tanácsadó, III. évfolyam

Szent István Egyetem

Témavezető:

Dr. habil.Szilágyi Klára tanszékvezető egyetemi tanár

2003 végén készült a kutatás, hogy felmérje a csatlakozás előtt közvetlenül mennyit tudnak a megkérdezettek az Európai Unióról.

A felmérés alapja egy kérdőív, melyet a 17-23 éves korosztály tagjai között tölttettem ki.

A résztvevők különböző típusú iskolákból kerültek ki (szakmunkásképzőtől az egyetemig). Egyaránt kíváncsi voltam arra, hogy mennyit tudnak erről a témáról, és általában mennyire érdekli őket. A kérdőívben rákérdeztem a munkavállalásra, a vállalkozásokra, a külföldi oktatási intézményekbe történő felvételekre, illetve a szociális juttatások és segélyek alakulására. A megkérdezett iskolások száma 709 fő volt.

Azt feltételeztem, hogy kevés és pontatlan információval rendelkeznek a fiatalok. A külföldi tanulás illetve munkavállalás keveseknek merül fel lehetőségként. Sem nemek szerint, sem lakóhely szerint nem feltételeztem tudásbeli különbséget a tanulók között. Végül azt vizsgáltam meg, hogy a fiatalok hány helyen néznek utána EU-ra vonatkozó információknak, illetve milyen információs forrásokat használnak.

Felmerülő kérdés az is, hogy milyen okai lehetnek a korosztály tájékozottságának/tájékozatlanságának.

Munkavállalási tanácsadó szakos hallgatóként alkalmam volt megtanulni strukturált csoportfoglalkozást tartani. Ezért javasolok egy csoportfoglalkozást, amin keresztül az általános és a folyamatosan változó információkat ismerhetnék meg a tanulók.

*A felvidéki nagykövesdi hagyományok, népszokások bemutatása**Pallér Andrea*

Tanító, 2004. 06. 09.

Miskolci Egyetem Comenius Tanítóképző Főiskolai Kar

Témavezető:

Lavotháné dr. Jáger Katalin főiskolai docens

A témakört alaposan ismerő, szülőföldjét, faluját szerető, a hagyományokat ápoló tanítójelölt/tanító készítette a dolgozatot. A Felvidéken meglévő gazdag néphagyomány anyagból a születéssel és a lakodalommal kapcsolatos népszokásokat dolgozza fel.

Munkáját gondosan építette fel: Nagykövesdet röviden, lényegre törően, jó térképeken és fényképeken mutatja be. A régi szokásokról részletesen ír, az esetek többségében kitér arra, mi maradt meg ezekből napjainkra, illetve mi tűnt el az idők során.

A változatos, sokrétű szemléltető anyaggal elkészített pályamunkában jól követhetjük azt, milyen színes, lelkiekben mennyire gazdag, mozgalmas, szép volt a régi falusi élet ünnepeivel, hagyományvilágával. A tartalmas dolgozatot kétféle melléklet egészíti ki: régi és mai fényképek. Mindez arról tanúskodik, hogy igényesen dolgozta fel a témát a szerző.

A befejező részben ír arról, hogyan élnek a hagyományok napjainkban. Jól érzi, érti, miért szükséges a XXI. században a hagyományok megtartó ereje.

Gazdag szakirodalmat használt fel a TDK dolgozat elkészítéséhez.

*Zukor Adolph a filmgyártás legnagyobb alakja.
(Ahonnan indult, és ahová jutott,
azaz a zempléni Ricsétől Hollywoodig)*

Pásztor István

Tanító, III. évfolyam

Miskolci Egyetem Comenius Tanítóképző Főiskolai Kar

Témavezető:

Rónyai Ferenc főiskolai tanársegéd

Dolgozatom témája az 1870-es évekig nyúlik vissza. Célom, hogy bemutassam azt a kis bodrogközi települést, ahonnan Zukor Adolph elindult, s azt az életpályát, amelyet bejárt, így megalakítva a máig élő Paramount Pictures filmgyártó és forgalmazó céget. Ő a világ egyik legismertebb magyarja, akit mégis kevesen ismernek. Dolgozatom meghatározó elemét képezi több korabeli forrás, de ezek mellett a személyes tapasztalatgyűjtés során is rengeteg új információval gazdagodott a munkám, melybe kronologikus sorrendben igyekeztem felvázolni, valamint színes képekkel illusztrálni az Ő életútjának főbb állomásait, és a filmgyártáshoz való kapcsolatát. A munkám eredményeképpen nemcsak egyszerűen az Ő életútját kívánom felvázolni, hanem rá kívánok mutatni szülőfalujával való kapcsolatára és a filmiparral való sajátos szemléletére. Azt hiszem ez az írás nemcsak szülőfalum lakóinak, hanem minden embernek hasznára válik, aki szeretne büszke lenni magyar származására. Mindamellet, hogy Zukor Adolph a vizuális kultúra történelmének örökre meghatározó részévé vált, úgy gondolom az Ő életútja megfelelő mintaként szolgálhat bármely, a céljait elérni kívánó ember előtt. Ezért nem elég csupán büszkének lennünk rá, s a ránk hagyott örökségére, de kötelesek vagyunk gondoskodni arról is, hogy az Ő emléke, s mindazon tettei, amivel hazánk és kis községünk nevét megismertette a világgal, méltóan megőriztessenek.

Én ezzel a dolgozattal szerettem volna kifejezni iránta érzett tiszteletemet.

Az emberi erőforrás menedzsment a megváltozott munkaképességűeket foglalkoztató munkahelyeken

Prácser Tamás

Humánszervező, III. évfolyam

Pécsi Tudományegyetem Természettudományi Kar
Felnőttképzési és Emberi Erőforrás Fejlesztési Intézet

Témavezető:

Dr. Krisztián Béla egyetemi docens

Dolgozatom célja az, hogy ráirányítsam a figyelmet a fogyatékkal élő emberekkel való foglalkozás fontosságára.

Munkám alapja a Savaria Nett-Pack Rehabilitációs Célú Ipari és Kereskedelmi Kft.-nél töltött gyakorlatom során végzett kutatás, felmérés.

A fogyatékkal élő emberek a piacgazdasági rendszerre való átállással a magyar társadalom leginkább kiszolgáltatott csoportjába kerültek, annak ellenére, hogy különböző jogszabályok védik, támogatják őket.

Ma is azt tapasztaljuk, hogy a támogató források szűkülnek, és az elhelyezkedés, munkába állás lehetőségei sem növekednek.

A Savaria Nett-Pack Kft.-nél is érezhető mindez, annak ellenére, hogy a menedzsmentje egyrészt folyamatosan keresi a termelésbővítés lehetőségét, másrészt példamutató az emberi erőforrás-menedzsment munkája.

Nagy gonddal járnak el a felvételnél, a munkavállalóik beilleszkedését, egyéni problémáik megoldását szociális munkás segíti.

A hatékony foglalkoztatás elősegítése érdekében szellemi, fizikai adottságaikat, személyiségjegyeiket képzéssel, továbbképzéssel folyamatosan fejlesztik.

A közösségi igények kielégítésére mentál-klubot működtetnek, háztartási, életvezetési tréningeket tartanak, dolgozóikat otthoni megkereséssel is segítik.

Az egyéni norma meghatározásával érdekeltté teszik munkavállalóikat, hogy képességüket optimálisan kifejtsék, az önkifejezést, önmegvalósítást, a sikerérzést mindennapi munkájuk során is megélik.

E tevékenységük hatékonyabbá, összefogottabbá tétele érdekében létrehozták a „Karrier Iroda” szervezetét, melynek célja, működése példamutató és hasznosítható lehet más hasonló fogyatékkal élő embereket foglalkoztató célszervezet számára is.

*A politika és a nyomtatott sajtó – és ahogy a fiatalok látják**Rusznayk Anita*

Kommunikáció – német, 2004. 06.04.

Berzsenyi Dániel Főiskola

Témavezető:

Velics Gabriella főiskolai tanársegéd

A dolgozat két fontos közéleti tényező a politika és a sajtó helyzetével foglalkozik. Ez a téma azért érdekes és fontos, mert ez a két terület már elképzelhetetlen egymás nélkül, kölcsönösen feltételezik egymást. Ma már a politikában is egyre nagyobb szerephez jut a kommunikáció, és a professzionálisan megszerkesztett üzenetek artikulálásának egyik fontos eszköze a nyomtatott sajtó.

A dolgozat sajtótörténeti áttekintéssel kezdődik, majd sorra veszi a napilapok alapismérveit ill. a négy országos, politikai napilap történetét és jelenlegi helyzetét. Foglalkozik az olvasási kedv – ill. a napilapok példányszámainak visszaesésével és kísérletet tesz az okok feltárására is. Megvizsgálja a sajtó jelentőségének és presztízsének változását, s mindkét esetben csökkenést állapít meg. Áttekinti a politikus személyiségével szembeni elvárásokat, ill. a közszereplés előnyeit és buktatóit. A dolgozat 4. fejezete tartalmazza a három különböző iskolatípusban tanuló 18 éves fiatalok körében végzett önálló kérdőíves kutatás eredményeit. Ezen kutatás a választójog küszöbén álló fiatalok tájékozatlanságát és érdektelenségét mutatja a politikával és a sajtóval szemben. A kérdőív olyan kérdéseket is felvet, melyekkel eddig kevésbé foglalkoztak, ilyen például a politikusok pozíciójának, párthovatartozásának meghatározása.

A dolgozat átfogóan áttekinti a témához kapcsolódó szakirodalmat és rávilágít a téma azon szegmenseire is, melyekkel eddig kevesebbet foglalkoztak.

*A menyasszonyi smink megszületése
(Hogyan segíthetik a művelődésszervező szakon
elsajátítható ismeretek egy sminkmester munkáját?)*

Schlovicskó Katalin

Művelődésszervező, 2004. 06. 04.

Berzsenyi Dániel Főiskola

Témavezető:

Dr. Csider Andor főiskolai docens

Végzett művelődésszervező szakos hallgató vagyok. Tíz éve kozmetikusként dolgozom. Hat éven keresztül versenyszerűen sminkeltem, rendszeresen az első öt helyezett között szerepeltem, 2001. tavaszán országos sminkverseny győztese lettem. Jelenleg - immár hét éve - az ESTÉE LAUDER kozmetikai világcég hivatásos sminkmestere vagyok. Munkám során vendégeim intim, illetve személyes zónájába kerülök, így nap-mint nap új és új embereket nyílik alkalmam közelről is megismerni. A róluk szerzett ismeretek birtokában igyekszem az egyéniségükhöz leginkább harmonizáló sminket elkészíteni. A mi mesterségünk a szakmai tudáson kívül nagy türelmet, emberszeretetet, kedvességet és empátiát igényel. Munkám több részterületre specializálódik. Az egyik legnehezebb, de egyben a legkedvesebb ága a menyasszonyi smink elkészítése. Dolgozatom célja, hogy segítsem a menyasszonyokat a „tökéletesség”, a számukra elérhető ideális szépség elérésében, abban, hogy álmaik valóra váljanak, valamint, hogy elméleti és gyakorlati segítséget adjak kezdő pályatársaimnak és kollégáimnak. A munkám elkészítéséhez gyakorlati tapasztalataim mellett, a művelődésszervező szakon elsajátított ismeretek segítettek. Az elkészítés időszakában –elméleti ismereteim birtokában- tudatosan figyeltem, végeztem munkámat. Interjúkat készítettem „menyasszonyaimmal” 2003. májusától 2004. márciusáig, melyek alapján a hozzám vendégként érkező menyasszonyokat teljesen egyedi módon típusokba soroltam. Igyekeztem újszerű elméleti és gyakorlati megállapításokat tenni. Sem a sminkelés „tudományáról”, sem a munka során zajló kommunikációs folyamatról irodalmi forrás még nem létezik.

*A közvetlen emberi kommunikáció térvesztése
a globalizálódó világban -
Egy nyugat-magyarországi főiskola hallgatóinak
kommunikációs kultúrája*

Szabó Annamária

Alkalmazott nyelvészet-kommunikáció, IV. évfolyam

Berzsenyi Dániel Főiskola

Témavezető:

Török Gábor főiskolai docens

Napjainkban a világot áthatja a globalizáció jelensége, mely egyaránt érezteti hatását a politikában, a gazdaságban és a kultúrában is. A tömegkommunikációs eszközök és a különböző kommunikációs technikák egyre nagyobb mértékben elterjednek és mindennapi életünk részévé válnak. Hivatalos ügyeinket telefonon intézzük, a munkahelyen, az iskolában számítógépen dolgozunk, rádiót hallgatunk munka közben, ismerőseinkkel egyre inkább e-mail-ben érintkezünk, eközben közvetlen kommunikációban egyre kevesebbet veszünk részt. Hipotézisem szerint a globalizálódó világban a közvetlen és közvetett kommunikáció arányai megváltoznak, a közvetett kommunikáció térhódítása és a közvetlen kommunikáció térvesztése következik be. Mindez különösen az ifjúság körében jelentős. Ezért is végeztem kérdőíves felmérést a Berzsenyi Dániel Főiskola I. és IV. éves nappali tagozatos hallgatói körében 2004 januárjában. A hallgatók kommunikációs szokásairól tájékoztam. Arról, hogy hetente mennyi időt töltenek személyközi kommunikációval, valamint közvetett kommunikációval, vagyis mennyit telefonálnak, olvasnak, hallgatnak rádiót, néznek tévét, videóznak, járnak moziba, számítógépeznek és interneteznek. A kérdőívet karonként 20-20 I. és IV. éves hallgatóval, összesen 120 fővel töltettem ki. A felmérés eredményei igazolták hipotézisemet, összességében a főiskolások több időt töltenek közvetett kommunikációval, mint közvetlen kommunikációval. Pedig véleményem szerint a közvetlen kommunikációt a hitelesség szempontjából nem pótolhatja semmi. Ugyanis a közvetlen kommunikációban a partner verbális megnyilvánulásán kívül plusz információkat szerezhetünk a nem verbális kommunikációjából is. Ezzel az állásponttal nem vagyok sem a globalizáció, sem a tömegkommunikáció ellen, elismerem a pozitívumaikat is. Az a lényeg, hogy életünkben a tömegkommunikációs és egyéb kommunikációs technológiákat az őket megillető helyen és időben alkalmazzuk, és ne mondjunk le a közvetlen, személyközi kommunikációról.

*Cluny-i reform**Szabó Gyöngyi*

Tanító, 2004. 06. 16.

Pécsi Tudományegyetem Illyés Gyula Főiskolai Kar

Témavezető:

Dr. Várady Zoltán főiskolai tanár

Amint a cím sugallja, dolgozatom művelődéstörténeti témájú: a történelem egyik kulcsfontosságú fordulópontja.

A cluny-i reform a középkori egyház felemelkedésének kezdete. A X. századtól, ha az egyház megújulásáról esik szó, a szerzetes mozgalmaktól indult. Először belső változásokkal kezdődött, majd kiterjedt az egész egyházra, és döntően befolyásolta az impériumot (világi hatalmat) is. A „Los von Rom” áthatja az egyházat, mint centralizáció-ellenes gondolat, ám de, ezzel egyidőben érvényesül az is: jobb a távollévő, mint a helyi hatalmasság (egyház vagy világi), ez a (de)centralizáció. Cluny akarva akaratlan Rómát erősítette létével. Az utolsó oldalakat a magyar történeti vonatkozásoknak szenteltem, hiszen az államalapítás nem jöhetett volna létre egyházszervezés nélkül és nem maradhatott volna fenn népünk Európa közepén. A pannonhalmi bencés műveltség kiemelkedő fontosságú a magyar művelődés-, iskola- és egyháztörténetben.

Munkámban jól ötvöződnek a topográfiai, a kronológiai, a művészettörténeti – ezen belül az építészeti – kultúrtörténeti kutatások és vonatkozások eredményei. Jórészt idegen nyelvű szakirodalmat kutattam – sőt napjainkban is kutatok – fel, és vetettem – vetem – össze a magyar nyelvű forrásokkal.

Gondolatfűzésemben szerepelnek az iskolákban is oktatott, az általános műveltséghez tartozó sarkpontok, de inkább a nem köztudott és nem ismert különlegességekre szeretnék ezúttal rávilágítani, ezekre irányítva az érdeklődő figyelmet.

Ezen gondolatokkal szeretnék kedvet csinálni előadásom meghallgatásához, illetve munkám elolvasásához és átgondolásához.

*A gyermek a késő reneszánsz kori Magyarországon**Szabó Iláikó*

Tanító, IV. évfolyam

Apor Vilmos Katolikus Tanítóképző Főiskola

Témavezető:

Rabár Ferenc főiskolai docens

A korabeli levelek és egyéb dokumentumok alapján szeretném bemutatni azt a robbanásszerű változást, melyet a reneszánsz hozott a gyermek megítélésében és nevelésében. Igyekszem a XVI-XVII. századot emberközelbe hozni és személyes sorsokon keresztül érzékeltetni az akkori emberek gyermekeikhez való viszonyát.

A bevezető részt követően ismertetem a kor társadalmi viszonyait és a nemességet, melynek leveleire épül munkám. A fő részben a gyermek életútját követem, szülei házasságától a gyermek haláláig. Alfejezetekben szólok a szülésről, és a szülő-gyermek kapcsolat alakulásáról. A harmadik fejezet szól a nevelésről. Ebbe foglaltam bele a fiúk és a lányok eltérő nevelésének bemutatását, valamint azt a szakaszt, melyben a két nem még nem kapott eltérő nevelést. A gyermek jogi helyzetét tárgyalja a negyedik passzus. Az utolsó fejezet a betegségekről, azok megelőzéséről és a gyermekhalálról szól.

Az elméleti kutatás során alkalmazott módszer a primer és a szekunder források felkutatása és feldolgozása volt, melyhez könyvészeti anyagot is használtam.

A vezérlő hipotézis, mely gondolataimat irányította az a véleményem, hogy a „kis felnőtt” képe, melyet a mai kor tulajdonít elődeinknek, nem takar valós képet. Kutatásaim ezt a meglátásomat igazolták.

A kor asszonyainak életpályájának ismerete a nemzeti öntudat és önbecsülés erősödését szolgálhatja. A történelemtanítás során a gyermekek figyelmét lehet felkelteni a hasonló korú elődök életének bemutatásával; végül a kutatás során érintett, de fel nem dolgozott források további tanulmányozása még több ismerethez vezet a XVI-XVII. századi Magyarországi mindennapjairól.

*RINGA*sd el magad...-
Válságkezelés a Ringa Húsipari Rt. Kapuvári egységénél -

Szabó Molnár Eszter

Kommunikáció-művelődésszervező, 2004. 06.04.

Berzsényi Dániel Főiskola

Témavezető:

Velics Gabriella főiskolai tanársegéd

2003. őszén gyökeres változás állt be közel négyszáz ember és családja életében Kapuváron és a környező falvakban. Elbocsátották őket... A Ringa Húsipari Rt. Kapuvári Gyáránál fennálló munkaviszonyuk megszüntetése azonban csak a jéghegy csúcsa, „megoldáskeresés” a vezetők, tulajdonosok részéről. Hosszas folyamat előzte meg a létszámcsoökkentést, amely során a gyár fél év alatt csaknem 900 millió forintos veszteséget halmozott fel. A dolgozók, a kapuvári lakosokkal karöltve mindvégig bíztak abban, hogy a nagy múltú, tradíciókkal rendelkező gyárat sikerül teljes egészében megmenteni. Bíztak, küzdöttek, reménykedtek. A kapuváriak ragaszkodása gyárukhoz természetes, hiszen a majd’ nyolc évtizedes múltú üzem, az itteni technológia, kultúra, szaktudás és nem utolsósorban a helyi adók a létezés esélyét jelentik nemcsak Kapuvárnak, hanem a termelők, beszállítók révén a tágabb régióknak, sőt a megyének is. Az érintettek nagy része rosszul élte, éli meg a munkahelyi kötelek megszüntését, a munkahely változtatás kényszerét, az esetleges átképzést vagy a tartóssá váló állásnélküliséget. Dolgozatomban arra keresem a választ, vajon hogyan jelent meg a Ringa Húsipari Rt. Kapuvári Gyárával kapcsolatos eseménysorozat a megyei és országos lapokban; vajon mit tartanak fontosnak a nyomtatott sajtóban megemlíteni, kiemelni mindabból, aminek végeredményeként közvetlenül csaknem négyszáz, közvetve pedig több ezer ember került csaknem teljesen kilátástalan helyzetbe. Az emberek bizonytalanságát tovább fokozta, hogy nem kaptak megfelelő minőségű és mennyiségű információt a Ringával kapcsolatos eseményekről. Ennek okát a hibás válságkommunikációban látom, éppen ezért kutatásomban igyekszem fényt deríteni arra, hogy mit kellett volna másképp tenni a krízis kommunikálása során, mi az, amin véleményem szerint változtatni kellett volna, hogy ne terjengjen annyi rémhír Kapuváron és a környező falvakban a Ringa Rt. kapuvári üzemében történetekkel kapcsolatban.

*Nők a börtönben
(Esélyegyenlőséget befolyásoló kulturális tényezők vizsgálata)*

Szander Ágnes

Művelődésszervező, IV. évfolyam
Eszterházy Károly Főiskola
Gazdaság- és Társadalomtudományi Főiskolai Kar
Témavezető:

Szabóné dr. Stefán Edit főiskolai docens

„A börtönről az jut eszembe, hogy teljesen más, mint ahogy a „kintiek” képzelik. A kinti életről az jut eszembe, hogy innen nézve lényegesen könnyebb, mint azt kint érzi az ember.” (egy fogva tartott nő vallomása) A dolgozat a bűnözés alakulásával foglalkozik Magyarországon, különös tekintettel a női bűnözésre. Elemzi a büntetés- végrehajtási intézetek világát az Európai Unió tagállamaiban, hazánkban, kiemelten a börtönélet normalizálásához szükséges lehetőségeket és adottságokat. Két kutatást végeztem a Heves Megyei Büntetés- végrehajtási Intézetben, az elsőt 2002-ben, a másodikat pedig 2004 áprilisában. A kérdőívezés célcsoportjai a női elítéltek voltak. A kutatás fő célja a börtön - körülmények és a társadalmi reszocializációt befolyásoló tényezők vizsgálata, különös tekintettel a börtön szociális klímájára, a munka és oktatás szerepére, illetve a szabadidő eltöltésének lehetőségeire. A megfelelő oktatási és képzési lehetőségek nagymértékben növelik az elítéltek szabadulás utáni esélyeit. Több Európai Unió országának sikerült már olyan alternatívákat, nevelési/kezelési- programokat kifejleszteni, melyek az esélyegyenlőséget növelik. A külföldi példa már itthon is követőkre talált, elkezdődött a programok kidolgozása és alkalmazása. Közművelődési gyakorlatom során bebizonyosodott, hogy az egri börtönben leginkább a kulturális és szabadidős programok fejlesztése továbbra is szükségszerű, esélyteremtő tevékenységként kezelhető.

*A megváltozott munkaképességű emberek
munkaerő-piaci képzésének sajátos andragógiai, didaktikai kérdései
a Motiváció Alapítvány munkájának tükrében*

Szemes Beáta

Kommunikáció-művelődésszervező, III. évfolyam

Eszterházy Károly Főiskola

Témavezető:

Hidy Pálné dr. főiskolai docens

Andragógiai témájú kutatásomban arra kerestem a választ, hogy a képzés, a tanulás, és a kulturális tevékenységek segítségével hogyan könnyíthetné meg a társadalom a hiánnyal élő emberek helyzetét, és hogyan biztosíthatná az esélyegyenlőséget.

A kormányzat felismerve a fogyatékkal élők problémáit egyre több jogszabályt, törvényt alkotott, de vajon ezek elégségesek-e az előítéletek megfűrészeséhez és elegendők-e ahhoz, hogy ezek az emberek teljes életet tudjanak élni.

Elméleti kutatásomban megismertem a téma szakirodalmát, összehasonlítottam a magyarországi helyzetet más európai országokkal, feltérképeztem az intézményi hátteret, programokat, és pályázati lehetőségeket gyűjtöttem össze. Kutatásom empirikus részében a budapesti Motiváció Alapítványnál hospitáltam, interjúkat készítettem az intézmény megváltozott munkaképességű dolgozóival, valamint dokumentumfilmet is forgattam egy vak lány életéről.

Kutatásom során megállapítottam, hogy az integrációt megnehezíti a közömbösség, és a sajnálat. Meg kell ismerni ezeket az embereket, hogy azután személyes ügyként tekintve sorsukat, felelősséget érezzenek irántuk, megoldást találjanak a nehézségeikre, hogy tanulhassanak, közlekedhessenek, dolgozhassanak és meglévő képességüket maximálisan érvényesíthessék, önálló életet élve a társadalom teljes jogú tagjaivá váljanak.

Művelődésszervezőként azoknak a fórumoknak a megteremtése a feladatomban, ahol ezek a személyes kapcsolatok létre jöhetnek.

*Speciális andragógiai feladatok
a büntetés-végrehajtási intézetekben*

Tölgyes Krisztina

Kommunikáció – művelődésszervező, III. évfolyam

Eszterházy Károly Főiskola

Témavezető:

Hidy Pálné dr. főiskolai docens

Andragógiai témájú dolgozatom a büntetés-végrehajtási intézetek képzési, művelődési kérdéseit kutatja. Az utóbbi években Magyarországon jelentősen megnőtt a fogvatartottak száma, felgyorsultak a börtönmodernizációs folyamatok. A bv. intézetek alapvető kötelessége a társadalomba való visszailleszkedés megkönnyítése, a börtönártalmak csökkentése, ezért nevelőintézetek is. A kutatásom elméleti részét jelentik a büntetés-végrehajtás történetisége, rendszertani, jogi, kriminálpedagógiai vonatkozásai. Empirikus kutatásomat – ami hospitálásokból, szakemberekkel készített interjúkból, dokumentumok elemzéséből állt – a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Büntetés-végrehajtási Intézetben, a Fiatalok Regionális Büntetés-végrehajtási Intézetében, valamint a Sátoraljaújhelyi Fegyház és Börtönben végeztem. Azt tapasztaltam, hogy a fiatalokat kivéve, a három évnél rövidebbre elítéltek képzését, munkáltatását nem tudják kellőképpen megoldani, viszont nagyon pozitív, hogy a foglalkoztatások (tehetségápolás, szakkörök, rehabilitációs csoportok, stb.) jól működnek. Problémát jelent, hogy egy nevelő 60-80, akár 140 elítélttel „foglalkozik” egyszerre. Mint művelődésszervező segíthetné akár hivatásosként, vagy külső szakemberként is az elítéltek nevelésében, foglalkoztatásában.

*Az ír felnőttképzés az ezredfordulón**Váradi Andrea*

Művelődésszervező, 2004. 06. 17.

Eötvös Loránd Tudományegyetem Tanító- és Óvóképző Főiskolai Kar

Témavezető:

Kraiciné dr. Szokoly Mária főiskolai docens

Tudományos diákköri kutatásom célja az volt, hogy megismerjem az írországi felnőttképzési gyakorlatot, s feltárva az ír és a magyar felnőttképzés közötti különbségeket, egy átfogó képet alkossak arról, hogy hazánk az Európai Unió csatlakozás után hogyan vehet példát az írországi jó gyakorlatból. Mindezek mellett szerettem volna felhívni a figyelmet a felnőttképzés, felnőttművelődés és az élethosszig tartó tanulás jelentőségére, s a társadalom, a kultúra és az emberek életének gazdagításában játszott szerepére. Elméleti - az ír kormány és különböző felnőttképzési szervezetek által kiadott dokumentumokon alapuló - kutatásom során arra kerestem a választ, hogy van-e hasonlóság az ír és a magyar felnőttképzés története és irányítási rendszere között, hogy melyek a legfontosabb különbségek a két ország felnőttképzési gyakorlata között, s hogy Írország EU-s csatlakozása milyen következményekkel járt.

Az ír felnőttképzés fejlődése töretlen, míg a magyar felnőttképzés fejlődését számos történelmi esemény negatívan befolyásolta. Írországban a felnőttképzés irányítási rendszere stabil, hatékony. Az oktatáspolitikai központjában az élethosszig tartó tanulás, az egyenlőség elve és az interkulturalizmus áll, és kiterjed a felnőttképzési központok, a közművelődés, a munkahelyi tanulás és a felsőoktatási intézmények, valamint a kutatás támogatására. Magyarországon még nem alakult ki az egész életen át tartó tanulásnak egy egységes, új intézményrendszere, hiszen maga a fogalom sem terjedt még el széles körben, s a felnőttképzés éveken át csupán szakképzést jelentett, és nem foglalta magában a szabadművelődést. Írországban az Európai Unió csatlakozás következtében nagyobb figyelem irányult a felnőttképzés felé, amely többek között hozzájárult a munkanélküliség csökkenéséhez.

Kutatásom eredményeit felhasználva, tanulva az ír példából, s egy szisztematikus felnőttoktatási politikával, egyidejűleg az állam, a civil szervezetek és a felnőttképzési szektor szereplőinek összefogásával fellendíthetnénk Magyarország felnőttképzését, s az élethosszig tartó tanulás széles körben való tudatosításával hazánkban is kialakulhatna a tudás alapú társadalom.

*Hat szigma módszer alkalmazása e-learning fejlesztésénél**Virág Tamás*

Villamosmérnök mérnökstanár, IV. évfolyam
Budapesti Műszaki Főiskola
Kandó Kálmán Villamosmérnöki Főiskolai Kar
Cséfalvay Miklós főiskolai adjunktus

Az informatika fejlődésével az elektronikus távoktatás, egyre köztudottabb fogalommá válik napjainkra. Az e-learning a felnőttoktatás és a belső vállalati továbbképzés területén világszerte hatékony eszköznek bizonyult.

Mivel az Európai Unió csak akkor válhat a világ vezető tudás-alapú gazdaságává, ha az oktatás és képzés kulcstényezővé válik a gazdasági növekedés, az innováció, a fenntartható foglalkoztathatóság és a szociális kohézió szempontjából, azonban az Európai Unió egésze a tudásalapú gazdaságba és társadalomba irányuló beruházások tekintetében lemaradásban van az Egyesült Államokhoz és Japánhoz képest, ezért frissen csatlakozott uniós országgént nekünk is az erőforrások legjobb kihasználására kell törekednünk.

A dolgozat az Unió oktatáspolitikájának célkitűzései elemzése és bemutatása mellett az elektronikus távoktatás minőségbiztosításáról, illetve annak minőségfejlesztéséről szól. Központi témája a hat szigma módszer, mint minőségfejlesztő eljárás, illetve alkalmazásának bemutatása e-learning fejlesztésénél, mely alkalmazás során jelentős költségcsökkenés érhető el.

*Infokommunikáció a könyvtárban**Andriska János*

Kommunikáció – informatikus-könyvtáros, III. évfolyam

Kölcsey Ferenc Református Tanítóképző Főiskola

Témavezető:

Dr. Boda István egyetemi adjunktus

A dolgozat célja, hogy kijelölje a könyvtári menedzsment új irányait, tisztázza a jelenleg használt könyvtár- és információtudományi terminusok (információ, kommunikáció, könyvtár, olvasó) használatának jelentőségét, illetve felmutasson egy lehetséges alternatívát a felvázolt marketing-koncepció gyakorlati megvalósítására.

Az „infokommunikáció” fogalmát az információ és a kommunikáció szavak összevonásával hoztam létre; az „infokommunikáció” színhelye a modern könyvtári rendszer. Maga a könyvtár intézménye mára jelentősen átalakult (médiatárrá vált), így a megváltozott körülményekről tájékoztatni kell a tudásalapú társadalmi státuszra készülő nyilvánosságot. Dolgozatomban elsősorban arra a kérdésre keresem a választ, hogy az emberek vajon honnan, hogyan és miként tudják meg: korunk könyvtára egy olyan hely, ahol nem csupán könyveket, hanem széles körű információkat szolgáltatnak, és felsőfokon képzett szakemberek segítik a gyors kommunikációt.

A válasz: marketingmenedzsment.

Az elméleti jellegű pályamunkámban a közvetlen, kötetlen kétoldalú emberi kommunikáció tranzakciós modelljéből indulok ki, majd a marketingmenedzsment legfontosabb törvényszerűségeit vizsgálom a megújult könyvtári hálózat kontextusában. Felmutatom a „nyitott könyvtár” és az „információs menedzser” koncepcióját. Elemzem a promóciós mix (reklám, felhasználó-ösztönzés, public relations, személyes „eladás” és direkt marketing) lehetőségeit, majd dolgozatom mellékleteként illusztrálok az elmélet gyakorlati megvalósításának perspektíváit egy rövid – saját készítésű – filmetűddel.

Az „Infokommunikáció a könyvtárban” című dolgozat útmutatást adhat ahhoz, hogy effektíve miként járulhat hozzá Magyarország a tudásalapú társadalom építéséhez.

*Samuel Beckett bibliográfia***Csámpai Zoltán**

Könyvtár, IV. évfolyam

Szegedi Tudományegyetem Juhász Gyula Tanárképző Főiskolai Kar

Témavezető:

Dr. Pajor Enikő főiskolai docens

Samuel Beckettnek, az Írországban született, hosszú ideig Franciaországban élő írónak, drámaírónak Magyarországon 17 önálló kötete jelent meg. E kötetek mindegyike Beckett-műveket tartalmaz, életéről és munkásságáról mindezidáig különálló kötet nem jelent meg. A Samuel Beckett bibliográfia a teljesség igényével veszi számba a Magyarországon megjelent valamennyi Beckett-kötetet és művet, a róluk szóló ismertetőket, a magyarországi előadások adatait, a hang- és képfelvételeket, valamint – válogató jelleggel – tájékoztatást nyújt a jelentősebb idegennyelvű monográfiákról és színpadi művek ősbemutatóiról. Tartalmazza ezen kívül a határon túl megjelent magyar nyelvű kiadványokat és azokat az előadásokat, melyek létrejöttében magyarok közreműködtek.

A bibliográfia tételszámok segítségével, a bibliográfiai leírás szabályainak figyelembevételével készült. Tartalmát tekintve négy főbb témakör köré csoportosul: életrajzi adatok, szépirodalmi művek és tanulmányok, Beckett-ről szóló irodalom, előadások, hang és képfelvételek. A függelékben található a Beckett-művek címe magyar, angol és francia nyelven. A bibliográfiát mutató egészíti ki, mely segíti a kötetben való eligazodást.

A bibliográfia mintegy 1400 tétele ily módon hasznos tájékoztatási segédlet a Samuel Beckett élete és művei iránt érdeklődőknek: középiskolai tanulóknak és tanáraiknak, a felsőoktatási intézmények tanulóinak és oktatóiknak, kutatóknak, újságíróknak, színházi szakembereknek, műfordítóknak, valamint mindazoknak, akik Beckett iránt érdeklődnek.

*A világ érdeklődése a hazai dokumentumok iránt az
Országos Széchényi Könyvtár Dokumentumellátó Szolgálatához
2001-2004 között beérkezett kérések tükrében*

Császárné Kollár Tímea

Könyvtár, IV. évfolyam

Szegedi Tudományegyetem Juhász Gyula Tanárképző Főiskolai Kar

Témavezető:

Patkósné Hanesz Andrea főiskolai tanársegéd

Magyarország dokumentumszolgáltató szerepéről eddig nem készült átfogó elemzés. A dolgozat e hiány pótlására vállalkozik az elmúlt négy évben az Országos Széchényi Könyvtár Dokumentumellátó Szolgálathoz beérkezett 1843 külföldi kérés feldolgozásával.

A nemzetközi könyvtárközi kölcsönzés kezdeti lépéseinek, illetve az IFLA alapelveinek és célkitűzéseinek ismertetése után az OSZK Dokumentumellátó Szolgálatát mutatja be röviden a bevezető rész.

A kéréspartnerek típusai és a kérésfeladási módok (hagyományos és elektronikus) ismertetésén túl az elemzés kitér a kérések feladási helyeinek földrajzi eloszlására is országok szerinti bontásban (46 ország vett részt a szolgáltatásban), jelezve az adott ország érdeklődésének mértékét.

Az igényelt dokumentum megjelenési helyeinek és idejének statisztikai adataival reprezentálja a munka azt a tényt, hogy nem csupán a magyarországi dokumentumokról, hanem az összes hungarikumról kell beszélnünk a külföldi érdeklődés szempontjából, illetve azt is, hogy a mekkora az 1945 előtt megjelenő dokumentumok iránti érdeklődés a kurrens anyagok mellett.

A dolgozat vizsgálja a kért dokumentumok fizikai és tartalmi jellemzőit is, utóbbit témák szerinti csoportosításban bemutatva, mivel a kérések zöme szakirodalmi munkákra irányult.

Az OSZK különgyűjteményi dokumentumairól szolgáltatott reprográfiai átfogó ismertetés során kerülnek bemutatásra, példákkal illusztrálva.

A teljesült kérések elemzése a hatékonyságot veszi célba, így nem a megtartásra és a kölcsönképpen küldött dokumentumok számaránya, a teljesítés technikai módjainak bemutatása és a szolgáltatásban résztvevő magyar könyvtárak felsorolása zárja a dolgozatot, hanem azoknak az okoknak a bemutatása, amiért bizonyos kérések teljesítése megghiúsult.

A dolgozat célja bemutatni a szolgáltatás ismertségét, a kért dokumentumok sokszínűségét, rávilágítani a külföldi kérések minél gyorsabb és szakszerűbb teljesítésének jelentőségére több megközelítésből, illetve a teljesítés javítására irányuló lehetséges módok ismertetése.

*Megyei könyvtárak web-lapjai (Összehasonlító elemzés)**Dobre Norbert*

Könyvtár, 2004. 06. 06.

Berzsenyi Dániel Főiskola Természettudományi Kar

Témavezető:

Czövek Zoltán főiskolai adjunktus

A dolgozat egy szempontrendszer kidolgozására vállalkozott, mely segít elemezni a magyarországi megyei könyvtárak web-lapjait. Az elemzési szempontok 3 fő kategóriára tagolódnak: tartalmi, technikai és formai ismérvekre. A szempontrendszer megfelelő segítséget adhat egy megyei könyvtár számára honlapjának elkészítésében, illetve fejlesztésében. A szempontrendszernek megfelelően az egyes könyvtárak oldalai több mint 50 kérdés alapján lettek megvizsgálva. Elemzésre kerültek a weboldalak készítése során alkalmazott legújabb szolgáltatások is (pl.: előugró ablakok, különböző típusú animációk, valamint a szerver és kliensoldali megoldások). Rögzítésre került a keresés helye, ideje, valamint a tesztkörnyezet is. Az egyes oldalak elemzése szisztematikusan, – az objektivitás megőrzése miatt – minden könyvtár esetében egyforma módon zajlott, hogy az olvasónak könnyebb dolga legyen a véleménye kialakításakor. A pályamunka aktualizálásakor az egyes oldalak vizsgálata ismételten megtörtént; ezek alapján látható, hol, milyen változások történtek az elmúlt fél évben. A dolgozat második fejezete az adatok elemzésével foglalkozik, melyekből megismerheti az olvasó az egyes kirívó hibákat, vagy pozitívumokat. A problémák feltárása a legfontosabb szempontok szerint történt. Az egyes elemzések, észrevételek illusztráltak. A dolgozat segítségével átfogó képet kaphatunk a magyarországi megyei könyvtárak honlapjainak jelenlegi helyzetéről.

*A második évfolyamos informatikus-könyvtáros és
művelődésszervezős hallgatók olvasási szokásai*

Gál Erika

Könyvtár, IV. évfolyam

Eötvös József Főiskola

Témavezető:

Dr. Tóth Sándor Attila főiskolai docens

Az első fejezetben az olvasás fogalmát, kialakulását ismertettem és azt, hogy mely tudományokkal áll kapcsolatban. Az olvasás fogalmát a Világirodalmi Lexikon alapján határoztam meg.

A második fejezetben az olvasásról, mint tevékenységről írtam. Szociológiáját több tényező határozza meg, pl. életút, iskolázottság. Az ízlést is próbáltam meghatározni, illetve ízléstípusokat. Régen az emberek sokkal természetközelibben olvastak, főként nappal és a szabadban. Hagyták, hogy a szöveg hasson rájuk.

A harmadik fejezetben az olvasói beállítódást fogalmaztam meg, ezen belül az olvasói aktivitást, olvasói igényeket és az értelmezés szintjeit. Az irodalom olvasóját megnéztem különböző szempontok alapján: pl. motiváció, referencia személy, illetve csoportok, irodalmi társaság stb. alapján. Az olvasók-nem olvasóknál fontos megemlíteni az írni-olvasni tudást, de ennek ellenére még mindig vannak analfabéták. Írtam a funkcionális analfabétákról. A felmérések megmutatták, hogy az írástudatlanok aránya a XX. század elején 1/3-a a lakosságnak. A felnőtt népesség 11%-a 2000-re csak naplapot olvas. 1996-ban a felnőtt lakosságkörében 20-25%.

Az ötödik fejezetben a biblioterápia fogalmáról, kialakulásáról, történetéről írtam. Végig vettem azokat az intézményeket, közhelyeket ahol használják. Azokról a személyekről is írtam, akik ennek a tevékenységnek aktív közreműködői, az ő feladatukat, felelőségüket.

Az utolsó fejezetben utolsó fejezetben a kérdőívemet elemeztem, illetve hasonlítottam össze Frick Mária 1987-ben végzett felméréseivel. A kérdőívet a II. évfolyamos informatikus- könyvtáros és művelődésszervezős hallgatókkal. A kitöltésre 30 perc állt rendelkezésre. 60 fővel töltöttem ki a szorgalmi időszak utolsó hetében, volt olyan kérdés, ahol ez szerepet játszott.

*Amikor az újságíró az olvasó.
A Népszava újságíróinak olvasási, Internet- és könyvtárhasználati
szokásainak kutatása*

Kacsvinszky Barbara

Könyvtár, 2004. 06. 10.

Vitéz János Római Katolikus Tanítóképző Főiskola

Témavezető:

Dr. Kéri Teréz főiskolai tanár

Láss a dolgok mélyére, keress, kutass, kíváncsi légy! Ez volt az első gondolat, amely a téma kapcsán megfogalmazódott bennem. Az újságírók társadalmi helyzetét, munkahelyi környezetét, körülményeit az elmúlt évtizedekben többször is vizsgálták. Ugyancsak bőséges művelődés- és olvasásszociológiai adatokkal rendelkezünk, az újságírók kulturális fogyasztási szokásait, ezen belül „könyvkultúráját” azonban eddig még nem mérték fel hazánkban.

Dolgozatom célja egy konkrét napilap újságíróinak vizsgálata, könyvhöz (szépirodalomhoz) fűződő viszonyuk alapján. Ismertetem a demográfiai jellemzőkön túl a szocializáció, a tanulmányok szerepét szépirodalomhoz fűződő attitűdjeik kialakulásában, részletezem olvasáskultúrájuk mai jellegzetességeit, kitérek az újságíró-értelmiségi hivatásból adódó társadalmi felelősség problematikájára is.

A kérdőíves adatfelvétel teljes körű, melyet személyes interjúk, illetve rövid önvallomások egészítenek ki.

Az adatok elemzése alapján megállapítható, hogy a könyvkultúra változásának legfőbb irányai a vizsgált csoport esetében is kimutathatóak, de a könyvekhez, újságokhoz, olvasáshoz kapcsolódó tevékenységük és viszonyulásaik sajátosan pozitívak.

Leíró jellegű dolgozatom végén a kutatás továbbfejlesztésére vonatkozó gondolatokat fogalmazok meg.

*A Berzsényi Dániel Könyvtár térítéses szolgáltatásai
(Marketing és eredményesség)*

Kiss Renáta

Könyvtár-művelődésszervező, 2004.

Berzsényi Dániel Főiskola

Témavezető:

Dr. Kovács Mária főiskolai docens

Pályamunkámban a szombathelyi Berzsényi Dániel Könyvtár térítéses szolgáltatásainak vizsgálatát tűztem ki célul. Annak megállapítására törekedtem, hogy mennyire magas az egyes szolgáltatások igénybevétele, illetve ha ez az igénybevétel alacsony, akkor az a tájékozatlanságnak, tehát a szolgáltatásokra vonatkozó marketing hiányosságainak vagy pedig a könyvtár magas árainak köszönhető-e? A viszonylag hosszabb elméleti bevezetés a vizsgálat eredményeinek értelmezéséhez nyújt információs alapot. Kutatásom során az információgyűjtés primer és szekunder módszereit egyaránt alkalmaztam (kérdőívek, interjúk; illetve a könyvtár belső dokumentumainak elemzése). Összességében arra a megállapításra jutottam, hogy az egyes térítéses szolgáltatások igénybevételével kapcsolatosan az ár befolyásoló szerepét más tényezők előzik meg, mégpedig többek között a bizonytalanság. Az igénybevétellel kapcsolatos legtöbb válasz arra vonatkozott, hogy az olvasóknak egyáltalán nincs, vagy csak ritkán van szükségük az egyes szolgáltatásokra, s rögtön ezt követte az a válasz, hogy nem ismerik az adott szolgáltatást. Amit pedig nem ismerünk, annak szükségességét nagyon sok esetben nehéz felismerni! Mindennek alapján az a következtetés vonható le, hogy a szolgáltatásokkal kapcsolatosan nemcsak a tájékoztatásra, hanem a tényleges népszerűsítésre is nagy hangsúlyt kellene fordítani. Ez a kutatás tehát rámutat arra, hogy bármilyen erős is egy könyvtár tájékoztató tevékenysége, ezt a tevékenységet folyamatosan fejleszteni kell. Felhívja a figyelmet a marketing és a PR alkalmazásának fontosságára, s arra, hogy szüntelenül keresni kell a lehetőségeket, amelyek által közelebb lehet vinni mind az intézményt, mind pedig annak szolgáltatásait azokhoz, akiknek ellátására tulajdonképpen hivatott: tehát a használókhoz.

*Joó István magánkönyvtára (1882)**Labancz Edit*

Informatikus könyvtáros, V. évfolyam
Szegedi Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kar
Témavezető:

Simon Melinda Klára egyetemi tanársegéd

Dolgozatom témája egy XIX. században élt kolozsvári orvos, Joó István könyvgyűjteményéről készült jegyzék elemzése. Célom az, hogy bemutassam: egy XIX. századi magyar értelmiségi milyen könyvekkel rendelkezett, ezeket honnan szerezte be, és milyen nyelven olvasta.

Mindezek vizsgálatához magából a könyvjegyzékből, a könyvek nyelvi, megjelenési és tematikus csoportosításából indultam ki. Az állományban található időszak kiadványokra, sajtótermékekre külön is kitértem.

A fontosabb levont következtetéseim: Joó István könyvtárát munkakönyvtárként használta; valószínűleg használta a kolozsvári kaszinó könyvtárát is; könyvtárának nyelvi összetétele jól tükrözi a német és a magyar nyelven való írás és olvasás szempontjából végbemenő átmenetet; a kötetek megjelenési helye egybeesik az életében fontos helyet elfoglaló városokkal, tematikájuk pedig főként természettudományos (ezek túlnyomó többsége német nyelvű).

A XIX. századi olvasmánytörténeti kutatás a korábbi korokhoz képest arányaiban kevesebb forráskiadvánnyal rendelkezik, így ennek a könyvtárnak a közlése és elemzése hasznos adalék ezen kutatásokhoz.

*Java Szerveletek könyvtári alkalmazása**Lajtos Norbert*

Informatikus könyvtáros, 2004. 06.10.

Debreceni Egyetem Informatikai Kar

Témavezető:

Dr. Boda István egyetemi tanársegéd

A dolgozat egy programozási módszert ismertet, olyan szempontból, hogy hogyan lehet ezzel a technológiával könyvtári alkalmazásokat fejleszteni, különös tekintettel azok költséghatékonyságára.

A használt módszer a Java programozási nyelv Szervlet és JDBC technológiái. Az első a szerveroldali alkalmazás, az adatok feldolgozásáért és, a felhasználóval történő kapcsolattartásért felelős, a második az adatbázissal kapcsolatos műveletekért. A felhasználók felé ez rejtve marad, csak egy jól megszokott web-es felületet látnak.

A dolgozat fő célja az, hogy a módszerek ismertetése után, néhány példán keresztül megmutassa, hogyan állíthatóak ezek a könyvtárosok szolgálatába – a meglévők mellett (internet előfizetés, számítógép fenntartása) - gyakorlatilag filléres költségvonzattal. Egy saját, az alapfunkciókat ellátó könyvtári integrált rendszert is létrehozhatunk, amellyel (az adatbázis szerkezetének ismerete esetén) bármilyen, akár távoli adatbázishoz is csatlakozhatunk.

Tehát a módszer használata megoldást jelenthet azoknak a könyvtáraknak, amelyeknek nem áll rendelkezésére megfelelő összeg a könyvtár digitális változatának kialakításához.

*A szakszervezetek Csongrád Megyei Tanácsa Központi
Könyvtárának története*

Nedelkóvics László

Könyvtár, IV. évfolyam

Szegedi Tudományegyetem Juhász Gyula Tanárképző Főiskolai Kar

Témavezető:

Baráthné dr. Hajdu Ágnes főiskolai tanár

A magyar könyvtártörténetnek keveset kutatott s ezáltal alig ismert fejezete a szakszervezeti vagy más néven munkahelyi könyvtárak története. A dolgozat célja: hozzájárulni e hiány pótlásához, a témakör egy szeletének megragadása – a Csongrád megyei központi szakszervezeti könyvtár történetének bemutatása által. A közelmúlt szakszervezeti könyvtári vonatkozású eseményeinek széles körű feltárása nem csupán a könyvtártudomány számára lehet értékes, hanem a történettudomány és a művelődéstörténet számára is hasznos információkkal szolgálhat, hiszen igen hiányos a magyar szakszervezetek (kulturális téren végzett) tevékenységét részletesen ismertető modern szakirodalom.

A dolgozat a bevezetés után 5 fejezetben tárgyalja a könyvtár történetét, az 1959-es alapítástól kezdődően az 1990-es évek első feléig, amikortól az már nem szakszervezeti, hanem nyilvános közkönyvtárként folytatatta működését.

A fejezetek közötti határvonalak meghúzásának helyét a politikai, gazdasági változások és az azokhoz mindig igazodó könyvtárügyi, szakszervezeti könyvtárügyi jogszabályok kibocsátásának időpontja határozta meg.

Az egyes fejezetekben kísérlet történik a vonatkozó jogi szabályozás, a gazdálkodás, személyi és tárgyi feltételek, a gyűjtemény, a hálózati-módszertani munka és a nyilvános könyvtári funkciók terén bekövetkező változások alapos ismertetésére. A dolgozat az egyes időszakokra vonatkozóan mindig áttekintést ad a (szakszervezeti) könyvtárak helyzetét alapvetően meghatározó aktuális történelmi, politikai, gazdasági helyzetről is. Ezek között kitüntetett figyelmet kap a szakszervezeti történelem, mivel ez a történelmi kutatásoknak egy meglehetősen mellőzött területe, ugyanakkor a szakszervezeti könyvtárak működéséről csak ennek ismeretében alkothatunk világos fogalmat.

Sokhelyütt nem lehetett eltekinteni a Csongrád megyei szakszervezeti könyvtári hálózat egészének vázlatos ismertetésétől, mivel nagyon nehéz meghúzni a határvonalat központi könyvtár és hálózatának története között. A központi könyvtár legfőbb feladata ugyanis hálózatának ellátása, módszertani, szakmai irányítása volt, központ és hálózat léte elválaszthatatlanul összefonódott.

Az intézmény történetét meghatározó tényezők rövid áttekintése:

Az 50-es években a kultúrpolitika fontos részét képező könyvtárügy egyik alapvető követelménye volt a szervezett, egységesen irányított könyvtári rendszer létrehozása. A közművelődési hálózatok két elv szerint rendeződtek: a tanácsi hálózatok lakóhely szerint, a szakszervezeti közművelődési könyvtárak munkahely szerint elégtették ki a lakosság igényeit. A kormányzat jelentős összegeket fordított arra, hogy a hivatalos ideológia eljusson a címzettekhez, ezért megnövelték a könyvtárak számát és állományát. A lakóhelyi könyvtárakkal párhuzamosan a szakszervezetek a munkahelyeken hoztak létre hasonlókat: 1945-51 között valamennyi, 100 dolgozónál többet foglalkoztató üzemben, munkahelyen létrejöttek a szakszervezeti könyvtárak, 1955-től pedig az ezek könyvellátását, módszertani szakirányítását, képzést végző központi könyvtárak. 1948-tól a szakszervezetek korábbi, hagyományos funkciója, az érdekvédelem megszűnt, ehelyett termelést segítő, pártcélokra mozgósító funkciót kaptak. Komoly nevelő szerepet szánt a szakszervezeteknek az állam, ennek a nevelésnek lettek fontos eszközei a szakszervezeti könyvtárak. Ez az ideológiai alapon szervezett közművelődési hálózat korán szakmai viták keresztüzébe került, már az 1970-es években megfogalmazódott a könyvtárosok körében, hogy egységes közművelődési könyvtári hálózatra van szükség. Emiatt az 1980-as éveket már a folyamatos kiútkeresés jellemezte. A rendszerváltozás után gyorsan és spontán módon eldőlt a polémia: a szakszervezetek nem tudták tovább vállalni a művelődés támogatását, az állami szubvenciókra támaszkodni többé nem tudó cégeket, illetve új, profitorientált tulajdonosaikat pedig vajmi kevésbé foglalkoztatta a munkahelyi könyvtárak ügye. Így a szakszervezeti könyvtárak többsége megszűnt. A központi könyvtárak közül viszont jó néhány fennmaradt és nyilvános közkönyvtárként ma is működik.

*A Dán könyvtári rendszer alapvető struktúrája és működése
az új információs kor kihívásai között*

Németh Márton

Informatikus könyvtáros szak, V. évfolyam
Európa - politika speciális képzés, II. évfolyam
Történelem (végzés éve: 2004.)
Szegedi Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kar
Témavezető:
Mader Béla főigazgató, meghívott előadó

Dolgozatomban a dán könyvtári rendszer összefoglaló bemutatására törekedtem, az újdonságokra összpontosítva. A dán könyvtár és információtudományi innováció a világon az elsők között foglal helyet. Célom ennek ösztársadalmi és szakmai okainak, következményeinek áttekintése valamint a tanulságok levonása hazai szemszögből. A történeti és alpműködésbeli összefoglaló után arra keresem a választ, hogy milyen módon jelenik meg a modernizáló szemlélet a jogalkotás területén. Ezután sorra veszem a fő könyvtári területeket, bemutatom a 2000-ben született új törvény céljainak, kereteinek gyakorlati érvényesülését. Mindehhez módszertanilag táblázatokat, grafikonokat, s a legérdekesebb szolgáltatások elemzését használom fel. Végül a teljesség kedvéért kitérek még néhány egyedi szolgáltatásra (melyek közül a nemzetiségi könyvtári ellátást tartom példaértékűnek). Ezt követően a felsőfokú könyvtárosképzés rövid bemutatásával zárul munkám. A függelékben, az irodalomjegyzék mellett, a téma iránt bővebben érdeklődőknek többnyelvű linkgyűjteményt állítottam össze. A felhasznált források többsége interneten publikált elektronikus szöveg. Már maga ez a kutatási lehetőség is jellemzi, hogy milyen messzire jutottak el a modern információs társadalom megvalósításában. A dolgozat fő tanulsága, hogy a skandináv siker nyitja a tudásalapú, innovatív nyitott és alkotóképes társadalmi közeg. A könyvtárosok szakmai presztízse társadalmilag igen jelentős. Ötleteikből (gondolkodásmódjukból, mentalitásukból) sok minden hasznunkra válhat.

*A Dublin Core metaadat-rendszer könyvtári alkalmazása
Magyarországon*

Takács Margit

Informatikus könyvtáros IV. évfolyam

Matematika V. évfolyam

Debreceni Egyetem Informatikai Kar

Témavezető:

Salgáné Medveczki Marianna egyetemi tanársegéd

A dolgozat témája a Dublin Core (DC) könyvtári használata. A DC 1995 márciusában egy OCLC szeminárium keretében jött létre, amikor is megállapodtak az internetes dokumentumok leíró rekordjainak legfontosabb elemeiről. Magyarországon is megjelent néhány publikáció ezzel kapcsolatban, viszont ezeknek a cikkeknek a többségében DC könyvtári alkalmazásáról nem sok szó esik. Ezért érdemes megvizsgálni, hogy a hazánkban könyvtári területen hogyan alkalmazzák a DC metaadatokat.

A dolgozatban először rövid áttekintés olvasható arról, hogy a könyvtárak az utóbbi néhány évtizedben milyen változásokon mentek keresztül. A változások sorába tartozik az elektronikus dokumentumok könyvtári kezelésének megjelenése is. Ezek közül a távoli elérésű dokumentumok feltárására helyeztem a hangsúlyt, ugyanis ezek a feldolgozás szempontjából problematikusabbak, mint a helyi elérésű elektronikus dokumentumok.

Az elektronikus dokumentumok feldolgozására különböző metaadat-rendszerek jöttek létre. A metaadat-rendszerek egyik típusa a Dublin Core. A DC fejlesztői és alkalmazói elhatározták, hogy az IFLA FRBR (Functional Requirements for Bibliographic Records) - tanulmányát veszik alapul az elektronikus publikációk nemzeti indexelési szabályainak kialakításához. Így az FRBR-ben lévő entitás csoportok ismertetése után az ezek között lévő kapcsolatokat leírása olvasható. Végül pedig azon magyarországi könyvtárak rövid bemutatása következik, amelyek alkalmazzák jelenleg a Dublin Core metaadatait. Azt, hogy ezek az elektronikus könyvtárak, hogyan használják a Dublin Core elemeket, példákon keresztül ismertetem.

*A könyvtárak jövője
(Az archívumok problémája)*

Vanger László

Magyar nyelv és irodalom, II. évfolyam
Újvidéki Egyetem Bölcsészettudományi Kar

Témavezető:

Mgr. Ispánovics Csapó Julianna egyetemi tanársegéd

Munkám célja, hogy a digitális forradalom előnyeire felhívja a figyelmet az archívumok, könyvtárak esetében. Az adatbázisokban való keresés és a rendszerezés gyorsabbá válik, egy digitális könyvtár fizikai nagyságát és kapacitását tekintve jelentene igazán forradalmat a klasszikus könyvtárakhoz képest. Több ezer eBook-ot tárolhatunk egy DVD-n, tehát egy 10x10 cm-es felületen. Dolgozatomban bemutatok néhány már létező digitális könyvtár felhasználói felületet (inter face-t), majd azt is, hogy milyen formában képzelhető el még, és milyen előnyökkel (esetleg hátrányokkal) járhatna egy digitális (esetleg virtuális) könyvtár.

Ezenkívül felvázolom az archívumok szelektációs rendszerének problémáját (ellehetlenülését) is (Sebők Zoltán nyomán), amellyel kultúránk szembesülni kényszerült az ún. posztmodern korban.

Kulcsszavak: elektronikus/digitális könyvtár, adatbázis, szelekció

*A Harry Potter jelenség**Veisz Márta*

Földrajz-könyvtár, 2004. 06. 06.

Berzsenyi Dániel Főiskola Természettudományi Kar

Témavezető:

Dr. Kovács Mária főiskolai docens

1997-ben Angliában útnak indult egy „varázslatos” történet. Hamarosan bejárta az egész világot, és mindenki megismerkedett vele. Ez nem volt más, mint Harry Potter meséje. Ma már a világ minden táján ismerik a varázslófiú nevét, és egy kultusz alakult ki körülötte. Tetszik vagy sem, ezt a jelenséget el kell fogadnunk.

Pályamunkámban ezzel a jelenséggel, és hatásaival foglalkozom. A Harry Potter könyvekről sok véleményt lehet hallani, természetesen ezek nem egységesek. Célom megvizsgálni a regénnyel kapcsolatos hisztériát, elutasítást, kedveltséget, melyet kivált az emberekből; gyerekekből és felnőttekből egyaránt. Arra a kérdésre keresem a választ, hogy Harry Potter képes-e arra, hogy megváltoztassa a gyerekek olvasáshoz való hozzáállását? El tudja-e csábítani őket a televízió és számítógép mellől? Képes azt a fantáziavilágot nyújtani, amely elvarázsolja a gyerekeket annyira, hogy a könyvet válasszák szórakozásul?

Tudnak Harry alakjával azonosulni?

A legfontosabb dolgokat összefoglalom, és a könyvvel kapcsolatos reakciókat, érzelmeket megnézem a gyerekek és a felnőttek szemével is. A vizsgálathoz kérdőívet készítettem, melyet 3 iskolában, több mint 100 gyerekkel tölttettem ki. A kérdőív 2 részből áll. Az első rész a mai fiatalok szabadidős tevékenységére, olvasási szokásaira, míg a második a Harry Potter 2. kötetének hatására világít rá.

Az eredményeket grafikonon illetve táblázatokban ábrázolom, elemzem azokat, és következtetéseket fogalmazok meg. A kérdőív és tapasztalataim alapján azt mondom, hogy nem hozott áttörést az olvasásban ez a történet. Ezeket a köteteket is azok veszik kézbe, akik eddig is olvastak, szerettek olvasni. Továbbra is azon kell munkálkodnunk, hogy megtaláljuk, milyen út vezet az olvasás öröméhez, és ehhez ez a történet jó kiindulópont lehet.

Mozgássérültek a könyvtárban – kérdőíves felmérés a szellemi szabadság témakörében

Vitéz Éva

Magyar-könyvtár, 2004.06.06.

Berzsenyi Dániel Főiskola Természettudományi Kar

Témavezető:

Frank Róza főiskolai adjunktus

2003 a Fogyatékossgal Élők Éve volt Európában. Többek közt, előtérbe került az a kérdés is, hogy vajon hogyan tudják elérni és használni a fogyatékkal élők azokat a helyeket, ahová egy egészséges ember könnyedén eljut; például boltba, hivatalba és akár a könyvtárba.

Az esélyegyenlőség, a szellemi szabadság nem mai fogalom, már 1960-as években hallhatunk róla a világban, Magyarországon megkétszerezve, a 80-as évek elején. Ez a közel 20 éves megkétszerezés a mai napig érzékelhető. Kérdéseim: Hol tart ma a magyar társadalom a fogyatékkal élők egyenlő emberként való elfogadása területén? Mi az oka, hogy elenyésző létszámú mozgáskorlátozott olvasó jár a könyvtárakba a megfelelő körülmények ellenére? Dolgozatomat elméleti bevezető után gyakorlati résszel folytatom. Kérdőíves felméréssel kérdeztem meg a könyvtárosok véleményét és interjúban a mozgássérültek képviselőit Szombathelyen és Tatabányán. A szombathelyi megyei könyvtár az akadálymentesített környezet és a „házikölcsönzés” szempontjából előbbre tart a tatabányainál, de így sem tudhat magáénak több mozgássérült olvasót. Kiderül, hogy egyik fél sem érzéketlen a másik iránt, csak a kezdő lépéseket kell megtenni. Pályamunkámmal célom az, hogy megvizsgáljam a könyvtárak hozzáállását a mozgássérült olvasókhoz, és közelítsem a két csoport érdekeit. Segítsek abban, hogy segíteni tudjanak egymásnak.

